

KPMG
COPY

«Қазына Капитал Менеджмент» АҚ

2020 жылғы 31 желтоқсанда
аяқталған жылға шоғырландырылған
қаржылық есептілік

Мазмұны

Тәуелсіз аудиторлардың аудиторлық есебі	
Пайда немесе шығын және басқа да жиынтық кіріс туралы шоғырландырылған есеп	6
Қаржылық жағдай туралы шоғырландырылған есеп	7
Ақша қаражатының қозғалысы туралы шоғырландырылған есеп	8
Меншікті капиталдағы өзгерістер туралы шоғырландырылған есеп	9-10
Шоғырландырылған қаржылық есептілікке ескертпелер	11-70

«КПМГ Аудит» жауапкершілігі шектеулі серіктестік
Қазақстан, А25D6Т5, Алматы,
Достық д-лы, 180,
Тел.: +7 (727) 298-08-98

Товарищество с ограниченной ответственностью «КПМГ Аудит»
Казахстан, А25D6Т5, Алматы,
пр. Достык, 180,
E-mail: company@kpmg.kz

Тәуелсіз аудиторлардың аудиторлық есебі

«Қазына Капитал Менеджмент» АҚ Директорлар кеңесіне

Пікір

Біз 2020 жылдың 31 желтоқсанындағы жағдай бойынша қаржылық жағдай туралы шоғырландырылған есептен, көрсетілген күні аяқталған жыл ішіндегі пайда немесе залал және өзге жиынтық кіріс туралы, шоғырландырылған меншікті капиталдағы өзгерістер және ақша қаражатының қозғалысы туралы шоғырландырылған есептерден, сондай-ақ есеп саясатының негізгі ережелері мен басқа түсіндірмелі ақпараттан тұратын «Қазына Капитал Менеджмент» АҚ (әрі қарай – «Топ») шоғырландырылған қаржылық есептіліктің аудитін жүргіздік.

Біздің пікірімізше, қоса беріліп отырған шоғырландырылған қаржылық есептілік барлық маңызды аспектілерде 2020 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша Топтың шоғырландырылған қаржылық жағдайын, сондай-ақ оның шоғырландырылған қаржылық нәтижелерін және көрсетілген күнге аяқталған жыл ішіндегі ақша қаражатының қозғалысын Халықаралық қаржылық есептілік стандарттарына («ХҚЕС») сәйкес дұрыс көрсетеді.

Пікір білдіруге негіздеме

Біз Аудиттің халықаралық стандарттарына сәйкес аудит жүргіздік. Осы стандарттар бойынша біздің жауапкершілігіміз одан әрі есебіміздің «Шоғырландырылған қаржылық есептілік аудитіне аудиторлардың жауапкершілігі» бөлімінде сипатталған. Біз Бухгалтерлерге арналған халықаралық этика стандарттары жөніндегі кеңестің (БХЭСК Кодексі) Кәсіби бухгалтерлердің халықаралық әдеп кодексіне (оның ішінде халықаралық тәуелсіздік стандарттарына) және біздің шоғырландырылған қаржылық есептіліктің аудитіне тиісті Қазақстан Республикасында қолданылатын әдептілік талаптарға сәйкес Компанияға қатысты тәуелсіз болып табыламыз және біз басқа да әдептілік міндеттемелерді осы талаптар мен БХЭСК Кодексіне сәйкес орындадық. Біз алған аудиторлық дәлелдер біздің пікірімізді білдіруге негіздеме болуға жеткілікті және тиісті деп есептейміз.

Басшылықтың және корпоративтік басқаруға жауапты тұлғалардың шоғырландырылған қаржылық есептілік үшін жауапкершілігі

Басшылық ХҚЕС –ға сәйкес шоғырландырылған қаржылық есептіліктің дайындауы мен әділ ұсынылуына және де алаяқтық әрекеттер немесе қателіктер салдарынан елеулі бұрмаланбаған шоғырландырылған қаржылық есептілікті дайындау үшін басшылық қажет деп анықтайтын ішкі бақылау жүйесіне жауапты.

«КПМГ Аудит» ЖШС, Қазақстан Республикасы заңнамасына сәйкес тіркелген компания, жауапкершілігі өз қатысушыларының кепілдіктерімен шектелген KPMG International Limited жекеше ағылшын компаниясының құрамына кіретін KPMG тәуелсіз фирмалары жағандық ұйымының қатысушысы.

ТОО «КПМГ Аудит», компания, зарегистрированная в соответствии с законодательством Республики Казахстан, участник глобальной организации независимых фирм KPMG, входящих в KPMG International Limited, частную английскую компанию с ответственностью, ограниченной гарантиями своих участников.

Шоғырландырылған қаржылық есептілікті дайындау кезінде басшылық Топтың өз қызметін үздіксіз жалғастыру қабілетін бағалау үшін, қызметтің үздіксіздігіне жататын мәліметтердің тиісті жағдайларда ашылуы үшін және шоғырландырылған қаржылық есептіліктің қызметтің үздіксіздігі туралы болжамның негізінде дайындалуы үшін жауапкершілікті алады, тек бұған басшылық Топты таратуға, оның қызметін тоқтатуға ниеттеніп отырған жағдайлар немесе оның таратудан немесе қызметін тоқтатудан басқа қандай да бір іс жүзіне асатын баламасы болмаған жағдайлар жатпайды.

Корпоративтік басқарға жауапты тұлғалар Топтың шоғырландырылған қаржылық есептілігінің дайындалуына қадағалау жасау жауапкершілігін алады.

Шоғырландырылған қаржылық есептілік аудитіне аудиторлардың жауапкершілігі

Біздің мақсатымыз шоғырландырылған қаржылық есептіліктің толығымен алаяқтық әрекеттер немесе қателіктер салдарынан елеулі бұрмаланбағандығы туралы ақылға қонымды сенімділік алу және де біздің пікіріміз енетін аудиторлардың есебін шығару. Ақылға қонымды сенімділік жоғары дәрежедегі сенімділікті білдіреді, бірақ Халықаралық аудит стандарттарына сәйкес жүргізілген аудит бар болған кездегі елеулі бұрмалануларды әрқашан табатындығына кепіл болып табылмайды. Бұрмаланулар алаяқтық әрекеттер немесе қателіктердің нәтижесі болуы мүмкін және де егер олар жеке немесе жиынтық түрінде осы шоғырландырылған қаржылық есептілік негізінде қабылданатын экономикалық шешімдерге ықпал етуі негізді түрде жорамалданса, маңызды болып саналады.

Халықаралық аудит стандарттарына сәйкес жүргізілген аудит шеңберінде біз кәсіби пайымдауды қолданамыз және аудит бойы кәсіби күмәншілдікті сақтаймыз. Одан бөлек біз келесілерді орындаймыз:

- алаяқтық әрекеттер немесе қателіктер салдарынан шоғырландырылған қаржылық есептіліктің елеулі бұрмалану тәуекелін анықтаймыз және бағалаймыз және де осы тәуекелдерге жауап ретінде аудиторлық рәсімдерді өзірлейміз және өткіземіз және де біздің пікірімізді білдіру үшін негіз болатын жеткілікті және тиісті аудиторлық дәлелдер аламыз. Алаяқтық әрекеттер нәтижесінде елеулі бұрмалануларды анықтамау тәуекелі қателіктер нәтижесінде елеулі бұрмалануларды анықтамау тәуекелінен жоғары, өйткені алаяқтық әрекеттер сөз байласу, жалғандық, қасақана өткізу, ақпаратты немесе әрекетті бұрмалап көрсетулерді немесе ішкі бақылау жүйесін айналып өтуді қамтуы мүмкін;
- жағдайларға сәйкес келетін аудиторлық рәсімдерді өзірлеу мақсатымен, бірақ Топтың ішкі бақылау жүйесінің тиімділігі туралы пікірді білдіру мақсатынсыз, аудит үшін маңызы бар ішкі бақылау жүйесінің түсінігін аламыз;
- қолданылатын есеп саясатының тиісті сипатын және бухгалтерлік бағалаулардың негізділігін және басшылықпен дайындалған ашып көрсетілген ақпаратты бағалаймыз;

- басшылықтың бухгалтерлік есептің үздіксіз қызмет негізін қолдануының заңдылығы туралы қорытынды жасаймыз және де алынған аудиторлық дәлелдер негізінде Топтың үздіксіз қызметін жалғастыру қабілетіне елеулі күмән туғызуы мүмкін оқиғалар немесе шарттарға байланысты елеулі белгісіздіктің бар-жоқтығы туралы қорытынды жасаймыз. Егер біз елеулі белгісіздік бар деген қорытындыға келсек, біздің аудиторлардың есебінде шоғырландырылған қаржылық есептіліктегі сәйкес ашып көрсетілген ақпаратқа назар аудартуымыз керек немесе осындай ашып көрсетілген ақпарат орынсыз болса, пікірімізді түрлендіруіміз керек. Біздің қорытындыларымыз біздің аудиторлардың есебінің күніне дейін алынған аудиторлық дәлелдерге негізделген. Алайда болашақ оқиғалар немесе шарттар Топтың үздіксіз қызметті жалғастыру қабілетінің жоғалуына әкелуі мүмкін;
- шоғырландырылған қаржылық есептіліктің ашып көрсетілген ақпараты енетін бүтіндей ұсынылуын, құрылымы мен мазмұнын, және де шоғырландырылған қаржылық есептіліктің негізінде жатқан операциялар мен оқиғаларды әділ ұсынылуын қамтамасыз етілетіндей көрсетуін бағалаймыз;
- шоғырландырылған қаржылық есептілік туралы пікір білдіру үшін мекемелердің қаржылық ақпаратына немесе Топ ішіндегі іскерлік әрекеттерге қатысты жеткілікті, тиісті аудиторлық дәлелдер аламыз. Біз топтық аудитті бағыттау, бақылау және жүргізу үшін жауап береміз. Біз аудиторлық пікіріміз үшін толығымен жауапты болып қаламыз.

Біз корпоративтік басқаруға жауапты тұлғалармен аудиттің жоспарланған көлемі мен мерзімдері туралы, сондай-ақ аудит нәтижелері бойынша елеулі ескертулер, оның ішінде аудит процесінде анықтайтын ішкі бақылау жүйесінің елеулі кемшіліктері туралы ақпаратты олардың назарына жеткізе отырып, ақпараттық өзара іс-қимылды жүзеге асырамыз.

Нәтижесінде тәуелсіз аудиторлардың осы аудиторлық есебі шығарылған тапсырма жетекшісі:

Магомедова М.М.
Қазақстан Республикасының
Сертификатталған аудиторы
2018 жылғы 24 мамырда берілген
№ МФ-0000594 аудитордың біліктілік куәлігі

«КПМГ Аудит» ЖШС

Қазақстан Республикасы Қаржы министрлігі аудиторлық қызмет жүргізу үшін
2006 жылдың 6 желтоқсанында берген мемлекеттік лицензияның №0000021

Дементьев С.А.
«КПМГ Аудит» ЖШС Жарғы негізінде
әрекет ететін Бас директоры

2021 жылдың 1 наурыз

«Қазына Капитал Менеджмент» АҚ
2020 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жылдағы пайда немесе шығын және басқа да жиынтық кіріс туралы шоғырландырылған есеп

Ескертпе	2020 ж. мың теңге	2019 ж. мың теңге	
Тиімді мөлшерлеме әдісін пайдалана отырып есептелген пайыздық кірістер	5	1,990,667	3,171,248
Өзгеруі кезеңдегі пайда немесе шығының құрамында көрсетілетін әділ құн бойынша бағаланатын қаржы құралдарымен операциялардан түскен таза пайда	23	1,882,316	1,055,853
Қаржылық туынды құралдармен жасалған операциялардан түскен таза (шығыс)/кіріс	16	(1,030,473)	387,164
Өзгеруі кезең ішіндегі пайданың немесе шығынның құрамында көрсетілетін әділ құн бойынша бағаланатын қаржы құралдарымен жасалған операциялардан түскен дивидендік кірістер	13	71,170	1,147,906
Шетел валютасымен операциялардан түскен таза пайда/(шығын)	9	3,291,023	(328,467)
Инвестициялық қаржы активтерімен жасалатын операциялардан болатын таза шығын		(458,455)	(577,367)
Басқа операциялық (шығыстар)/кірістер, нетто		(136,493)	109,165
Операциялық кірістер		5,609,755	4,965,502
борыштық қаржы активтеріне қатысты құнсызданудан болған шығындарды (қалыптастыру)/қалпына келтіру	10	(15,486)	920,164
Қызметкерлерге арналған шығыстар	6	(635,437)	(513,741)
Жалпы және әкімшілік шығыстар	7	(687,405)	(983,223)
Салық салынғанға дейінгі пайда		4,271,427	4,388,702
Табыс салығы бойынша шығыс	8	(1,766,044)	(737,380)
Жыл ішіндегі пайда		2,505,383	3,651,322
Басқа да жиынтық кіріс			
<i>Қайта жіктелген немесе кейіннен пайда немесе шығын құрамына қайта жіктелуі мүмкін тараулар:</i>			
Инвестициялық қаржы активтерін қайта бағалау бойынша резерв:			
- табыс салығын шегергендегі әділ құнның таза өзгеруі		183,383	707,399
- кезең ішіндегі пайда немесе шығын құрамына ауыстырылған әділ құнның таза өзгеруі		73,565	223,207
Табыс салығын шегергендегі өзге де жиынтық кіріс		256,948	930,606
Бір жылдағы барлық жиынтық табыс		2,762,331	4,581,928

6-беттен бастап 70-бетпен ұсынылған шоғырландырылған қаржылық есептілікті басшылық 2021 жылғы 1 наурызда мақұлдады және оның атынан қол қойылды:

Гульнара Маканалина
«Қазына Капитал Менеджмент»
АҚ Басқармасы төрағасының
орынбасары

Раухан Куттыбаева
Бас бухгалтер

	Ескертпе	2020 ж. мың теңге	2019 ж. мың теңге
АКТИВТЕР			
Ақша қаражаты және оның баламалары	11	16,586,480	946,080
Кредиттік институттардан алынатын сомалар	12	30,609,539	23,332,615
Әділ құн бойынша бағаланатын активтер, ондағы өзгерістер кезең ішіндегі пайданың немесе шығынның құрамында көрсетіледі	13	139,001,229	133,573,705
- Бірлескен кәсіпорындарға салынатын инвестициялар		46,929,140	47,465,606
- Қауымдасқан кәсіпорындарға салынатын инвестициялар		31,164,044	33,476,165
- Басқа да қаржы активтері		60,908,045	52,631,934
Инвестициялық қаржы активтері	14	4,162,053	28,709,099
Кейінге қалдырылған салық активі	8	2,353,147	1,966,364
Ағымдағы салық активі		1,295,775	1,746,295
Негізгі құралдар мен материалдық емес активтер		26,672	33,353
Басқа активтер		30,582	46,485
Активтер жиыны		194,065,477	190,353,996
МІНДЕТТЕМЕЛЕР			
Шығарылған борыштық бағалы қағаздар	15	40,150,736	40,150,736
Әділ құн бойынша бағаланатын қаржылық құралдар, ондағы өзгерістері кезең ішіндегі пайданың немесе шығынның құрамында көрсетіледі	16	12,145,034	10,298,284
Басқа да міндеттемелер		439,644	241,849
Міндеттемелер жиыны		52,735,414	50,690,869
МЕНШІКТІ КАПИТАЛ			
Акционерлік капитал	17	87,440,000	87,440,000
Инвестициялық қаржы активтерін қайта бағалау бойынша резерв		18,676	(238,272)
Бөлінбеген пайда		53,871,387	52,461,399
Меншікті капитал жиыны		141,330,063	139,663,127
Міндеттемелер мен меншікті капитал жиыны		194,065,477	190,353,996

	2020 ж. мың теңге	2019 ж. мың теңге
ОПЕРАЦИЯЛЫҚ ҚЫЗМЕТТЕН БОЛҒАН АҚША ҚАРАЖАТЫНЫҢ ҚОЗҒАЛЫСЫ		
Пайыздық кірістер	1,847,812	3,040,124
Алынған дивидендтер	71,170	1,147,906
Қызметкерлерге төлеуге арналған шығыстар	(609,994)	(581,034)
Төленген басқа да жалпы және әкімшілік шығыстар	(690,022)	(1,113,931)
Операциялық активтердің (ұлғаюы)/азаюы		
Әділ күн бойынша бағаланатын қаржылық құралдар, ондағы өзгерістері кезең ішіндегі пайданың немесе шығынның құрамында көрсетіледі	(3,545,208)	(25,593,574)
Инвестициялық қаржы активтерін сатып алу	-	(18,323,441)
Инвестициялық қаржы активтерін сату және өтеу	25,873,945	35,377,047
Кредиттік институттардан алынатын сомалар	(7,483,779)	2,617,149
Басқа да міндеттемелер	22,874	-
Операциялық міндеттемелерді ұлғайту		
Әділ күн бойынша бағаланатын қаржылық құралдар, ондағы өзгерістері кезең ішіндегі пайданың немесе шығынның құрамында көрсетіледі	816,278	816,278
Табыс салығын төлегенге дейінгі операциялық қызметтен (пайдаланылған) ақша қаражатының таза мөлшері		
	16,303,076	(2,613,476)
Төленген табыс салығы	(1,702,308)	(2,728,410)
Операциялық қызметте пайдаланылған ақша қаражатының таза мөлшері		
	14,600,768	(5,341,886)
ИНВЕСТИЦИЯЛЫҚ ҚЫЗМЕТТЕН ТҮСКЕН АҚША ҚАРАЖАТЫНЫҢ ҚОЗҒАЛЫСЫ		
Еншілес кәсіпорынның шоғырлануына байланысты түсімдер	-	263,418
Негізгі құралдар мен материалдық емес активтерді сатып алу	(999)	(15,536)
Инвестициялық қызметтен (пайдаланылған)/түскен ақша қаражатының таза ағыны		
	(999)	247,882
ҚАРЖЫЛЫҚ ҚЫЗМЕТТЕН ТҮСКЕН АҚША ҚАРАЖАТЫНЫҢ ҚОЗҒАЛЫСЫ		
Төленген дивидендтер (17 (б) - ескертпе))	(1,095,395)	(1,102,490)
Облигациялар бойынша төленген сыйақылар	(4,015)	(3,413)
Қаржылық қызметте пайдаланылған ақша қаражатының таза ағыны		
	(1,099,410)	(1,105,903)
Ақша қаражатының және олардың баламаларының нетто ұлғаюы/(азаюы)		
	13,500,359	(6,199,907)
Жыл басындағы ақша қаражаты және олардың баламалары	946,080	6,672,269
Ақша қаражатына және олардың баламаларына айырбастау бағамдарының өзгеруінің әсері	2,140,041	473,718
Жыл соңындағы ақша қаражаты және олардың баламалары (11-ескертпе)		
	16,586,480	946,080

мың тенге	Бағалы		
	Акциялар мен қаржы құралдарының құнының өзгеру резерві	Бөлінбеген пайда	Барлығы
2020 жылғы 1 қаңтардағы қалдық	87,440,000	52,461,399	139,663,127
Жиынтық табыс жиыны	(238,272)		
Жыл ішіндегі пайда	-	2,505,383	2,505,383
Басқа да жиынтық кіріс	-		
<i>Пайда немесе шығын құрамына қайта жіктелген немесе кейіннен болуы мүмкін тараулар:</i>			
- табыс салығын шегергендегі әділ құнның таза өзгеруі	183,383	-	183,383
Пайда немесе залал құрамына ауыстырылған әділ құнның таза өзгеруі	73,565	-	73,565
Басқа да жиынтық кіріс	256,948	-	256,948
Бір жылдағы барлық жиынтық табыс	256,948	2,505,383	2,762,331
Меншік капиталының құрамында тікелей көрсетілген меншік иелерімен жүргізілген операциялар			
Жарияланған және төленген дивидендтер (17 (б) - ескертпе)	-	(1,095,395)	(1,095,395)
Меншік иелерімен операциялар жиыны	-	(1,095,395)	(1,095,395)
2020 жылғы 31 желтоқсандағы қалдық	87,440,000	53,871,387	141,330,063

	Акциянерлік капитал	Бағалы қағаздардың әділ құнының өзгеру резерві	Бөлінбеген пайда	Барлығы
мың теңге				
2019 жылғы 1 қаңтардағы қалдық	87,440,000	(1,168,878)	49,912,567	136,183,689
Жиынтық табыс жиыны				
Жыл ішіндегі пайда	-	-	3,651,322	3,651,322
Басқа да жиынтық кіріс				
<i>Пайда немесе шығын құрамына қайта жіктелген немесе кейіннен болуы мүмкін тараулар:</i>				
- табыс салығын шегергендегі әділ құнның таза өзгеруі	-	707,399	-	707,399
Пайда немесе залал құрамына ауыстырылған әділ құнның таза өзгеруі	-	223,207	-	223,207
Басқа да жиынтық кіріс	-	930,606	-	930,606
Бір жылдағы барлық жиынтық табыс	-	930,606	3,651,322	4,581,928
Меншік капиталының құрамында тікелей көрсетілген меншік иелерімен жүргізілген операциялар				
Жарияланған және төленген дивидендтер (17 (б) - ескертпе)	-	-	(1,102,490)	(1,102,490)
Меншік иелерімен операциялар жиыны	-	-	(1,102,490)	(1,102,490)
2019 жылғы 31 желтоқсандағы қалдық	87,440,000	(238,272)	52,461,399	139,663,127

1 Есеп беруші кәсіпорын

(а) Ұйымдастырушылық құрылымы және қызметі

«Қазына Капитал Менеджмент» АҚ (бұдан әрі - «Компания») және оның еншілес кәсіпорындары (бұдан әрі - бірлесіп «Топ» деп аталады) Қазақстан Республикасының заңнамасына сәйкес 2007 жылғы 7 наурызда акционерлік қоғам ретінде Қазақстан Республикасының Үкіметі құрды. Мемлекеттік мүлік жөніндегі комитеттің №516 қаулысына және Қаржы министрлігінің 2013 жылғы 25 мамырдағы №630 бұйрығына сәйкес барлық акциялар «Самұрық-Қазына» ұлттық әл-ауқат қоры» АҚ-дан «Бәйтерек» ұлттық басқарушы холдингі» АҚ-ға берілді. Топтың түпкілікті негізгі акционері Қазақстан Республикасының Үкіметі болып табылады.

Топтың негізгі қызметі инвестициялық қорларды құру және оларға қатысу және қаржылық құралдарды инвестициялау болып табылады.

Компания Қазақстан Республикасы, Нұр-Сұлтан қаласы, Есіл ауданы, Мәңгілік Ел даңғылы, 55а ғимараты мекенжайында тіркелген.

Негізгі еншілес кәсіпорындары:

Атауы	Мекеме елі	Негізгі қызметі	Иелену үлесі, %	
			2020 жыл	2019 жыл
«Baiterek Venture Fund» АҚ	Қазақстан	Жеке капиталды тарта отырып, жобаларға инвестициялар салу	100.00	100.00
«BV Management» ЖШС**	Қазақстан	Инвестициялық портфельді басқару	100.00	100.00
Kazyna Seriktes B.V. ***	Нидерланды	Қорларға инвестициялар	100.00	100.00
KCM Sustainable Development Fund C. V. (Kazyna Seriktes B. V. еншілес кәсіпорны) ****	Нидерланды	Қорларға инвестициялар	100.00	100.00

* «Baiterek Venture Fund» АҚ Топтың Директорлар кеңесінің 2014 жылғы 23 наурыздағы шешімімен құрылды.

** 2018 жылғы қарашада «Baiterek Venture Fund» АҚ еншілес компаниясынан «BV Management» ЖШС-ның 100% үлесі сатып алынды.

***2018 жылдың маусым айында тікелей инвестициялар қорлары мен MRIF CASP C. V. және Kazyna Investment Holding Cooperatief U. A. шетелдік еншілес компанияларын қайта құрылымдау жүргізілді. Топтың активтерін Нидерланды аумағында тіркелген Топтың 100% еншілес ұйымы болып табылатын (SPV) Kazyna Seriktes B. V. арнайы мақсаттағы компанияға беру бойынша қажетті іс-шаралар жүргізілді. 10 ТИҚ активтері берілді (Falah Growth Fund L. P., Ресей-Қазақстан нанотехнологиялар қоры, Macquarie Russia & CIS Infrastructure Fund L. P., Kazakhstan Infrastructure Fund C. V., ADM Kazakhstan Capital Restructuring Fund C. V., Kazakhstan Growth Fund L. P., DBK Equity Fund C. V., Wolfensohn Capital Partners L. P., CITIC Kazyna Investment Fund I L. P. және Islamic Infrastructure Fund L. P.). Топтың салық жүктемесін оңтайландыру мақсатында инвестицияларды қайта құрылымдау жүргізілді.

**** 2019 жылғы 12 сәуірде KCM Sustainable Development Fund C. V. (топтың еншілес кәсіпорны) тікелей инвестициялар қорын құру туралы келісімге қол қойылды. Kazyna Seriktes B. V. 99.9% иелену үлесі бар лимиттелген әріптес болып табылады, ал «BV Management» ЖШС 0.1% иелену үлесі бар бас әріптес болып табылады.

2020 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша, 10 ҚЕХС (IFRS) сәйкес Top Kazakhstan Infrastructure Fund C. V., 95% иелену үлесімен еншілес кәсіпорын болып табылмайды, өйткені Top Kazakhstan Infrastructure Fund C. V. бақыламайтынын анықтады. 2019 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша Kazakhstan Infrastructure Fund C. V. сондай-ақ 95% иелену үлесімен Топтың еншілес кәсіпорны болған жоқ.

2019 жылы топ жеңілдікпен қаржыландыру бағдарламасын іске қосты, оның шеңберінде жылдық номиналды 8% - ға дейінгі пайыздық мөлшерлемен және өтеу мерзімі 10 жылға дейін қарыздар беру жүзеге асырылады. Жаңа бекітілген бағдарламаға байланысты Топ инвестициялық саясатқа өзгерістер енгізді, соған сәйкес Топ экономиканың басым секторларын дамытуға ықпал ететін жобаларға инвестиция салады. Осылайша, 10 ХҚЕС (IFRS) сәйкес Топ инвестициялық кәсіпорынның анықтамасына сәйкес келуді тоқтатты. Осы оқиғаға байланысты, 2019 жылғы 4-тоқсаннан бастап Топ бұрын өзінің инвестициялық кәсіпорын мәртебесін жоғалтқанға дейінгі пайда немесе шығын арқылы әділ құны бойынша есепке алынған еншілес кәсіпорындарды шоғырландырады.

(б) Қазақстан мен ТМД-да қаржы-шаруашылық қызметті жүзеге асыру шарттары

Топтың қызметі негізінен Қазақстанда жүзеге асырылады. Тиісінше, Топтың бизнесіне дамушы нарықтың ерекшеліктері тән Қазақстанның экономикасы мен қаржы нарықтары әсер етеді. Құқықтық, салық және әкімшілік жүйелер дамуын жалғастыруда, алайда, олардың қоятын талаптарының түсінігінде күрделі тәуекел бар, сонымен қатар, олар өзгерулерге бейім, бұл басқа заңды және фискалдық кедергілермен бірге Қазақстанда бизнес жүргізетін кәсіпорындар үшін қосымша проблемалар туғызады.

2020 жылдың алғашқы айларында коронавирустың өршуіне байланысты әлемдік нарықта айтарлықтай тұрақсыздық байқалды. 2020 жылғы 11 наурызда Дүниежүзілік денсаулық сақтау ұйымы жаңа коронавирустық инфекцияның таралуы пандемия сипатына ие болды деп жариялады. Халықтың денсаулығына қауіп төндіретін COVID-19 вирусына жауап ретінде, азаматтардың өмірі мен денсаулығын қорғау мақсатында Қазақстан Республикасының заңнамасына сәйкес Қазақстан Республикасының бүкіл аумағында 2020 жылғы 16 наурыздан бастап 2020 жылғы 12 мамырға дейінгі кезеңге төтенше жағдай енгізу туралы шешім қабылданды. Төтенше жағдай кезеңінде жергілікті билік біртіндеп әлеуметтік қашықтықты сақтауды қамтамасыз ету үшін, соның ішінде мектептер, жоғары оқу орындары, мейрамханалар, кинотеатрлар, театрлар, мұражайлар, спорт нысандары жұмыстарын тоқтата отырып қосымша шаралар енгізді.

Көптеген елдерде енгізілген іскерлік белсенділіктің және өзін-өзі оқшаулау режимінің бұзылуына байланысты мұнайға әлемдік сұраныс күрт төмендеді, бұл шамадан тыс ұсыныспен мұнай бағасының күрт төмендеуіне әкелді. 2020 жылғы 12 сәуірде ірі әлемдік мұнай өндірушілер, оның ішінде Қазақстанды қоса алғанда, мұнай нарығын тұрақтандыру үшін шикі мұнай өндіруді рекордтық қысқарту туралы уағдаласты, бірақ бұл соған қарамастан мұнай бағасына қысымның төмендеуіне әкелмеді. Мұнай өндіру бағасының және көлемінің күрт төмендеуі мұнай компанияларының кірістерінің төмендеуіне және мемлекеттік бюджетке аударымдардың төмендеуіне әкеледі, бұл, шамасы, елеулі экономикалық және әлеуметтік салдарға әкелуі мүмкін және мемлекеттік сектор шығыстарының төмендеуіне әкелуі мүмкін.

Қызметтің үздіксіздігін қолдау үшін Топ қашықтықтан қолжетімділікті пайдалана отырып операцияларды жүзеге асыруды жалғастырады және жұмыс орнына келіп жұмыс істейтін қызметкерлердің денсаулығын қорғау үшін іс шаралар ұйымдастырады, оның ішінде жеке қорғаныс құралдарымен қамтамасыз етеді, қашықтық режимін сақтайды, Топтың орынжайларын дезинфекциялайды.

Ұсынылған шоғырландырылған қаржылық есептілік басшылықтың Топтағы қаржы-шаруашылық қызметті жүзеге асырудың қазіргі жағдайларының Топтың жұмыс нәтижелері мен қаржылық жағдайына ықтимал әсер етуін бағалауды көрсетеді. Қаржы-шаруашылық қызметті жүзеге асыру шарттарының әрі қарай дамуы басшылықты бағалауынан өзгеше болуы мүмкін.

2 Есеп негіздері

(а) Қолданылатын стандарттарға сәйкестігі туралы өтініш

Қоса беріліп отырған шоғырландырылған қаржылық есептілік Халықаралық қаржылық есептілік стандарттарына (бұдан әрі – «ХҚЕС») сәйкес дайындалды.

(б) Функционалдық валюта және қаржылық есептілік деректерін ұсыну валютасы

Функционалды валюта-бұл экономикалық орта валютасы, оның негізінде Топ өз қызметін жүзеге асырады. Компанияның және оның еншілес кәсіпорындарының функционалды валютасы теңге болып табылады. Егер негізгі экономикалық ортаның көрсеткіштері аралас болса, басшылық функционалды валютаны анықтау үшін Топ жүргізетін операциялардың көпшілігінің экономикалық мәнін және оның қызметіне әсер ететін жағдайлар мен оқиғаларды дәл көрсететін өзінің кәсіби пікірлерін қолданады. Компания мен оның еншілес кәсіпорындарының инвестициялары мен операцияларының едәуір бөлігі теңгемен көрсетілген.

Инвесторлардың акцияларды сатып алуы және қайта сатып алуы үшін төлем теңгемен жүзеге асырылады. Тиісінше, басшылық Компанияның және оның еншілес кәсіпорындарының функционалды валютасы теңге болып табылатынын айқындады. Шоғырландырылған қаржылық есептіліктің барлық деректері бүтін мың теңгеге дейінгі дәлдікпен дөңгелектелген.

(в) Бағалау мен пайымдауды қолдану

Осы шоғырландырылған қаржылық есептілікті дайындау кезінде басшылық Топтың есеп саясатын қолдануға және шоғырландырылған қаржылық есептілікте ұсынылған активтер мен міндеттемелердің, кірістер мен шығыстардың шамасына әсер ететін кәсіби пайымдауларды, жол берулерді және есептік бағалауларды пайдаланды. Нақты нәтижелер көрсетілген бағалаулардан өзгеше болуы мүмкін.

Бағалар және олардың негізінде жатқан қателер тұрақты негізде қайта қаралады. Бағалаулардағы түзетулер бағалаулар қайта қаралған есепті кезеңде және олар қолданылатын кейінгі кезеңдерде дұрыс деп қабылданады.

Пайымдау

Есеп саясатын қолдану кезінде Топтың шоғырландырылған қаржылық есептілігінде дұрыс деп қабылданған мөлшеріне едәуір әсер ететін пайымдаулар келесі ескертпелерде көрсетілген:

- Топтың функционалды валютасын анықтау - 2(б)-ескертпе;
- қаржы активтерін жіктеу: бизнес-модельді бағалау, оның шеңберінде қаржы активтері ұсталады және қаржылық активтің шарттық талаптары негізгі соманы және негізгі соманың өтелмеген қалдығына пайыздарды ғана төлеуді көздейтінін бағалау – 3(д)(і)-ескертпе;
- 2019 жылы инвестициялық кәсіпорын мәртебесін жоғалту-1(а) - ескертпе;
- еншілес кәсіпорындарды шоғырландыру периметрі-1(а), 13-ескертпе;
- 28 ХҚЕС (IAS) сәйкес венчурлік инвестицияларға маманданған ұйымның мәртебесі 3 (а) (iii), 13-ескертпе

Бағалаудың олқылықтары мен тұрлаусыздығы

Тұрлаусыздықпен байланысты қателер мен бағалаулар туралы ақпарат, оларға қатысты елеулі тәуекел бар, олар 2020 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл үшін шоғырландырылған қаржылық есептіліктегі деректерге елеулі түзету енгізуге себеп болуы мүмкін, келесі ескертпелерде көрсетілген:

- әділ құны бойынша бағаланатын қаржы құралдарының әділ құнын айқындау, ондағы өзгерістер кезең ішіндегі пайданың немесе шығынның құрамында көрсетіледі - 13, 24 - ескертпе.

3 Есеп саясатының негізгі ережелері

Топ осы шоғырландырылған қаржылық есептілікте ұсынылған барлық кезеңдерге есеп саясатының келесі ережелерін бірізді қолданды.

(a) Шоғырландыру принциптері

(i) *Бизнесті біріктіру бойынша мәмілелер*

Бизнесті біріктіру жөніндегі мәмілелер сатып алу күніндегі жағдай бойынша, атап айтқанда, бақылаудың Топқа өту күніндегі сатып алу әдісімен есепке алынады.

Топ гудвилді сатып алу күніне келесі түрде бағалайды:

- берілген өтеудің әділ құны; плюс
- сатып алынатын кәсіпорындағы бақыланбайтын деп танылған үлестің сомасы; плюс
- егер бизнесті біріктіру жөніндегі мәміле кезең-кезеңімен жүзеге асырылса, сатып алынған кәсіпорынның меншікті капиталындағы бұрыннан бар үлестің әділ құны; минус
- қабылданған міндеттемелерді шегергендегі сәйкестендірілген сатып алынған активтердің дұрыс деп қабылданған сомаларының нетто-шамасы (әдетте, әділ құны).

Егер бұл айырмашылық теріс мәнмен көрсетілсе, онда кезең ішінде пайда немесе шығын құрамында тиімді сатып алудан түскен табыс бірден дұрыс деп қабылданады.

Берілген өтем құрамына бұрын болған қатынастарды реттеуге қатысты сомалар енгізілмейді. Мұндай сомалар жалпы жағдайда кезең ішіндегі пайданың немесе шығынның құрамында қабылданады.

Бизнесті біріктіру жөніндегі операциялар нәтижесінде топ шеккен мәмілелер бойынша шығындар борыштық немесе үлестік бағалы қағаздарды шығаруға байланысты шығындардан айырмашылығы олардың туындауына қарай шығыстарға жатқызылады.

(ii) *Еншілес кәсіпорындар*

Еншілес кәсіпорындар бұл Топ бақылайтын кәсіпорындар болып табылады. Топ еншілес кәсіпорынды Топ инвестициялар объектісіне қатысудан түсетін ауыспалы табысқа байланысты тәуекелдерге бейім болған жағдайда немесе мұндай кірісті алуға құқығы және осы табыстың мөлшеріне әсер ету үшін осы кәсіпорынға қатысты өз өкілеттіктерін пайдалану мүмкіндігі болған жағдайда бақылайды. Еншілес кәсіпорындардың шоғырландырылған қаржылық есептілігінің көрсеткіштері бақылауды алған күннен бастап оны тоқтатқан күнге дейін шоғырландырылған қаржылық есептіліктің құрамында көрсетіледі.

Топтың шоғырландыруға кіретін еншілес кәсіпорындары өз қызметінде әр түрлі портфельдік компанияларға инвестиция салатын және инвестициялау бойынша міндеттемелерді өзіне қабылдайтын кәсіпорын ретінде жүзеге асырады.

Топ портфельдік компанияларға жеке компаниялардың биржада бағаланатын және бағаланбайтын үлестік қаржы құралдарын сатып алу немесе осы компанияларға борыштық қаржыландыруды ұсыну арқылы инвестициялайды. Портфельдік компаниялар Топ ұстап отырған борыштық құралдар бойынша ақшалай сыйақы төлей алады немесе сыйақыны ақшалай емес нысанда есептей алады немесе тиісті келісімдердің талаптарына сәйкес борыштық міндеттемелерді өтей алады.

Ақшалай дивидендтер портфельдік компаниялардың операциялық қызметінің нәтижелері негізінде төленуі мүмкін және дивидендтерді төлеу туралы шешім кейіннен топқа төленетін тиісті портфельдік Компанияның Директорлар кеңесінің жеке қарауы бойынша қабылданады.

Кәсіпорын инвестициялық кәсіпорын ретінде біліктілігін тоқтатқан кезде, мәртебесі өзгерген күні (шартты сатып алу күні) бұрын шоғырландырылған қаржылық есептілікте әділ құн бойынша бағаланған барлық еншілес кәсіпорындарды көрсету үшін 3 ХҚЕС (IFRS) қолдануы керек. Мәртебесі өзгерген күні айқындалған мұндай еншілес кәсіпорынның әділ құны тиісті инвестициялар объектісіне бақылау жасауды сатып алғаны үшін берілген шартты өтем ретінде қаралады.

(iii) Қауымдасқан және бірлескен кәсіпорындардағы қатысу үлесі

Қауымдастырылған кәсіпорындар дегеніміз қаржы және шаруашылық саясатына оп айтарлықтай әсер етеді, бірақ Топ бақыламайтын кәсіпорындар. Егер Топ басқа кәсіпорында дауыс беру құқығының 20% - дан 50% - на дейін иелік етсе, айтарлықтай әсер ету орын алады деп саналады.

Топтың бірлескен бақылауы бар келісім объектілері бірлескен кәсіпорындар болып табылады, бұл ретте топ осы объектілердің таза активтеріне құқықтарға ие болады. Топтың бірлескен кәсіпорындардың активтеріне құқығы жоқ және олардың міндеттемелері бойынша жауапкершілігі жоқ.

Топ венчурлік инвестицияларға мамандандырылған ұйым болып табылатын тікелей кәсіпорын (немесе ол арқылы жанама түрде) ұстап қалатын, қауымдасқан және бірлескен кәсіпорындарға инвестицияларды есепке алу үшін үлестік қатысу әдісін қолданбауға мүмкіндік беретін, 28 ХҚЕС (IAS) ұсынатын босатуды қолданады, Мұндай кәсіпорындар ҚЕХС (IFRS) 9-ға сәйкес пайда немесе шығын арқылы әділ құны бойынша көрсетілген қауымдасқан және бірлескен кәсіпорындар үшін өздерінде бар инвестицияларды есепке алуға құқылы

Топ венчурлік инвестицияларға мамандандырылған ұйымның мәртебесіне сәйкес келеді деп санайды, өйткені топ келесі өлшемдерге сәйкес келеді:

- Топ қызметінің негізгі түрі қаражатты ағымдағы кіріс, капитал құнының өсімінен пайда алу мақсатында инвестициялау болып табылады;
- Топтың инвестициялық қызметін оның қызметінің кез-келген басқа түрлерінен нақты және объективті түрде ажыратуға болады;
- Инвестициялардың объектілері инвестордан тәуелсіз (дербес) әрекет ететін дербес бизнес-білім беру болып табылады.

Осылайша, қауымдасқан және бірлескен кәсіпорындардағы үлестер «қауымдасқан және бірлескен кәсіпорындарға инвестициялар» 28 ХҚЕС (IAS) көлемінен алып тастауға сәйкес өзгерістер кезең ішінде пайда немесе шығынның құрамында көрсетілетін әділ құн бойынша бағаланатын құралдар ретінде ескеріледі.

(iv) Шоғырландыру кезінде алып тасталатын (жойылатын) операциялар

Топтағы қалдықтар мен операциялар, сондай-ақ Топтағы операциялардан болған іске асырылмаған кірістер мен шығыстар элиминирленеді. Үлестік қатысу әдісімен ескерілетін инвестиция объектілерімен жасалған операциялар бойынша іске асырылмаған пайда, тиісті инвестициялар объектісінде Топтың қатысу үлесі шегінде инвестициялар құнын азайту есебінен элиминирленеді. Іске асырылмаған шығындар, бірақ тек қана олар құнсыздандудың куәлігі болмай тұрып, іске асырылмаған пайда сияқты жойылады.

(б) Шетел валютасы

Шетел валютасындағы операциялар Топтың құрамына кіретін кәсіпорынның функционалды валютасына сәйкес операция жасалған күнгі қолданыстағы валюта бағамы бойынша аударылады.

Есепті күнгі жағдай бойынша шетел валютасында көрсетілген монетарлық активтер мен міндеттемелер есепті күні қолданыста болған валюталық бағам бойынша функционалдық валютаға аударылады. Монетарлық активтермен және шетел валютасында көрсетілген міндеттемелермен жасалатын операциялардан түскен пайда немесе шығын кезең ішіндегі пайыздар мен төлемдердің тиімді мөлшерлемесі бойынша есептелген шамаға түзетілген кезең басындағы жағдай бойынша функционалдық валютадағы амортизацияланған құн мен есепті кезең соңындағы жағдай бойынша валюталық бағам бойынша функционалдық валютаға аударылған шетел валютасындағы амортизацияланған құн арасындағы айырманы білдіреді.

Әділ құны бойынша бағаланатын шетел валютасында көрсетілген монетарлық емес активтер мен міндеттемелер әділ құнды айқындау күніне қолданыста болған валюталық бағамдар бойынша функционалдық валютаға аударылады. Шетел валютасында көрсетілген және нақты заладар бойынша көрсетілген монетарлық емес активтер мен міндеттемелер операция жасалған күні қолданыста болған валюталық бағам бойынша функционалдық валютаға аударылады. Шетел валютасына аудару нәтижесінде туындайтын бағамдық айырмалар, айырма құнсыздану салдарынан туындаған жағдайларды қоспағанда, үлестік қаржы құралдарын аудару кезінде туындайтын айырмаларды қоспағанда, пайданың немесе шығынның құрамында көрсетіледі, бұл жағдайда өзге жиынтық кірістің құрамында көрсетілген бағамдық айырмалар пайданың немесе шығынның құрамына қайта сыныпталады.

(в) Ақша қаражаты және оның баламалары

Ақша қаражаты мен олардың баламаларына қолма-қол банкноттар мен монеталар, банктердегі бос қалдықтар («Ностро» үлгісіндегі шоттар), сондай-ақ әділ құн өзгеруінің елеулі тәуекеліне ұшырамаған және Топ қысқа мерзімді міндеттемелерді реттеу үшін пайдаланатын бастапқы өтеу мерзімі 3 айдан аз жоғары өтімді қаржы активтері кіреді. Ақша қаражаты мен оның баламалары амортизацияланған құны бойынша қаржылық жағдай туралы шоғырландырылған есепте көрсетіледі.

(г) Пайыздық кірістер

Тиімді пайыздық мөлшерлеме

Пайыздық кірістер тиімді пайыздық мөлшерлеме әдісін пайдалана отырып, пайданың немесе шығынның құрамында көрсетіледі. «Тиімді пайыздық мөлшерлеме» - бұл қаржылық активтің жалпы баланстық құны немесе қаржылық міндеттеменің амортизацияланған құнына дейін күтіліп отырған әрекет ету мерзімі ішінде болашақ есептік төлемдерді немесе түсімдерді дисконттайтын мөлшерлеме.

Кредиттік-құнсызданған активтер болып табылмайтын қаржы құралдары бойынша тиімді пайыздық мөлшерлемені есептеу кезінде Топ осы қаржы құралының барлық шарттық талаптарын назарға ала отырып, бірақ күтілетін кредиттік шығындырды ескермей, алдағы уақыттаға ақша қаражатының ағындарын бағалайды. Кредиттік-құнсызданған қаржы активтері үшін кредиттік тәуекелді ескере отырып түзетілген тиімді пайыздық мөлшерлеме күтілетін кредиттік шығындырды қоса алғанда, алдағы уақытта күтілетін ақша қаражатының ағындарының шамасын пайдалана отырып есептеледі.

Тиімді пайыздық мөлшерлемені есептеу мәміле бойынша шығындырды, сондай-ақ тиімді пайыздық мөлшерлеменің ажырамас бөлігі болып табылатын төленген немесе алынған сыйақылар мен сомаларды қамтиды. Мәміле бойынша шығындыр қаржылық активті немесе қаржылық міндеттемені сатып алуға немесе шығаруға тікелей қатысты қосымша шығындарды қамтиды.

Амортизацияланған құны және жалпы баланстық құны

Қаржылық активтің немесе қаржылық міндеттеменің «амортизацияланған құны» - бұл бастапқы тану кезінде қаржылық актив немесе қаржылық міндеттеме бағаланатын сома, борышты негізгі сомасының есебіне төлемдерді минус, аталған бастапқы сома мен тиімді пайыздық мөлшерлеме әдісін пайдалана отырып есептелген өтеу мерзімі басталған кезде төленетін сома арасындағы және шығындарға арналған бағалау резервін ескере отырып түзетілген қаржы активтеріне қатысты айырма жинақталған амортизациясының шамасы.

Амортизацияланған құны бойынша бағаланатын «Қаржы активінің жалпы баланстық құны» - бұл шығындар бойынша бағалау резервінің шамасына түзетілгенге дейінгі қаржы активінің амортизацияланған құны.

Пайыздық кіріс есебі

Қаржы активі бойынша тиімді пайыздық мөлшерлеме қаржы активін немесе қаржылық міндеттемені бастапқы тану кезінде есептеледі. Пайыздық кіріс пен шығысты есептеген кезде тиімді пайыздық мөлшерлеме активтің жалпы баланстық құнының (актив кредиттік-құнсызданған болып табылмайтын кезде) шамасына қолданылады.

Алайда бастапқы танудан кейін кредиттік-құнсыздануға айналған қаржы активтері пайыздық мөлшерлемесі бар құралдар бойынша ақша қаражаты ағындарын мерзімді қайта бағалау нәтижесінде қайта қаралады. Егер қаржы актив бұдан былай кредиттік-құнсызданған болып табылмаса, онда пайыздық кірісті есептеу жалпы баланстық құн негізінде қайтадан жүргізіледі.

Бастапқы тану кезінде кредиттік-құнсызданған қаржы активтері бойынша пайыздық кіріс кредиттік тәуекелді ескере отырып түзетілген тиімді пайыздық мөлшерлемені қаржы активінің амортизацияланған құнының шамасына қолдану арқылы есептеледі. Мұндай активтер бойынша пайыздық кірісті есептеу, тіпті егер олар бойынша кредиттік тәуекел кейіннен азайтылса да, жалпы баланстық құн негізінде жүзеге асырылмайды.

Қандай жағдайларда қаржылық активтер кредиттік-құнсызданған болып табылатыны туралы ақпарат 3(д)(iv) - ескертпеде берілген.

Ақпарат ұсыну

Пайда немесе шығын және өзге де жиынтық кіріс туралы шоғырландырылған есепте ұсынылған пайыздық кірістерге тиімді пайыздық мөлшерлеме әдісін пайдалана отырып есептелген амортизацияланған құны бойынша бағаланатын қаржы активтері бойынша пайыздық кірістер, сондай-ақ өзге жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша бағаланатын борыштық қаржы құралдары бойынша пайыздық кірістер жатады.

(д) Қаржы активтері және қаржылық міндеттемелер

(i) Қаржы құралдарын жіктеу

Бастапқы тану кезінде қаржы активі бағаланатын немесе амортизацияланған құны бойынша немесе өзге жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша немесе пайда немесе шығын арқылы әділ құны бойынша жіктеледі.

Қаржы активі амортизацияланған құны бойынша, егер ол төмендегі екі шарттарға жауап берсе және Топтың қалауы бойынша пайда немесе шығын арқылы әділ құны бойынша бағаланатын ретінде жіктелмесе ғана бағаланады:

- актив шартта көзделген ақша қаражатының ағындарын алу үшін активтерді ұстап қалу мақсаты болып табылатын бизнес-модель шеңберінде ұсталатын; және
- қаржы активінің шарттық талаптарында борыштың негізгі сомасын және негізгі соманың өтелмеген бөлігіне есептелген проценттерді төлеуді ғана білдіретін ақша қаражаты ағынының белгіленген мерзімде пайда болуы көзделген.

Борыштық құрал өзге жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша, егер ол төменде көрсетілген шарттарға да жауап берсе және Компанияның қалауы бойынша пайда немесе шығын арқылы әділ құны бойынша бағаланатын ретінде жіктелмесе ғана бағаланады:

- актив бизнес-модель шеңберінде ұсталса, оның мақсаты шартта көзделген ақша қаражатының ағындарын алу арқылы, сондай-ақ қаржы активтерін сату арқылы қол жеткізіледі; және
- қаржы активінің шарттық талаптарында борыштың негізгі сомасын және негізгі соманың өтелмеген бөлігіне есептелген проценттерді төлеуді ғана білдіретін ақша қаражаты ағынының белгіленген мерзімде пайда болуы көзделген.

Өзге жиынтық кіріс, пайда және шығындар арқылы әділ құн бойынша бағаланатын борыштық қаржы активтері бойынша өзге жиынтық кіріс құрамында танылады, пайда немесе шығын құрамында амортизацияланған құн бойынша бағаланатын қаржы активтері сияқты танылатын келесі баптарды қоспағанда:

- тиімді пайыздық мөлшерлеме әдісін пайдалана отырып есептелген пайыздық кірістер;
- күтілетін кредиттік шығындар және құнсызданудан болған шығындардың қалпына келтірілген сомасы; және
- валюта бағамдарының өзгеруінен пайда немесе шығындар.

Өзге жиынтық кіріс, жинақталған пайда немесе шығын арқылы әділ құн бойынша бағаланатын борыштық қаржы активін тану тоқтатылған кезде бұрын өзге жиынтық кіріс құрамында танылған меншікті капитал құрамынан пайда немесе шығын құрамына қайта жіктеледі.

Барлық басқа қаржы активтері пайда немесе шығын арқылы әділ құны бойынша бағаланатын ретінде жіктеледі.

Бұдан басқа, бастапқы тану кезінде Топ өз қалауы бойынша, кейіннен қайта сыныптау құқығынсыз, амортизацияланған құн бойынша немесе өзге жиынтық кіріс арқылы әділ құн бойынша бағалау үшін критерийлерге жауап беретін қаржылық активті, егер бұл басқаша туындайтын есептік сәйкессіздікті жоюға немесе елеулі дәрежеде азайтуға мүмкіндік берсе, пайда немесе шығын арқылы әділ құн бойынша бағалау санатына жіктей алады.

Бизнес-модельді бағалау

Топ қаржы құралдары портфельінің деңгейінде актив ұстап тұратын бизнес-модельдің мақсатына бағалау жүргізеді, өйткені бұл бизнесті басқару тәсілін және ақпарат басшылыққа қалай ұсынылғанын жақсы көрсетеді. Топ келесі ақпаратты талдайды.

- Басқару үшін белгіленген саясат пен мақсаттар, сондай-ақ аталған саясаттарды іс жүзінде іске асыру. Атап айтқанда, Басқару стратегиясы шартта көзделген пайыздық кірісті алуға, пайыздық мөлшерлемелердің белгілі бір құрылымын қолдауға, қаржы активтерін өтеу мерзімдерінің осы активтерді қаржыландыру үшін пайдаланылатын қаржылық міндеттемелерді өтеу мерзімдеріне сәйкестігін қамтамасыз етуге немесе активтерді сату арқылы ақша қаражаты ағынын сатуға бағдарлана ма?
- Портфельдің нәтижелілігі қалай бағаланады және бұл ақпарат Топ басшылығына қалай жеткізіледі.
- Бизнес-модельдің нәтижелілігіне әсер ететін тәуекелдер (және осы бизнес-модель шеңберінде ұсталатын қаржы активтері) және осы тәуекелдерді басқару қалай жүзеге асырылады
- Портфельді басқаруға жауапты менеджерлерге сыйақы қалай жүзеге асырылады (мысалы, бұл сыйақы көрсетілген активтердің әділ құнына немесе шартта көзделген активтер бойынша алынған ақша қаражатының ағынына байланысты ма?);

- Өткен кезендерде сатудың жиілігі, көлемі және туындау мерзімдері, осындай сатудың себептері, сондай-ақ болашақ сату деңгейіне қатысты күту. Алайда сату деңгейі туралы ақпарат оқшауланған емес, компания мәлімдеген қаржы активтерін басқару мақсатына қалай қол жеткізетінін және ақша ағындарының қалай іске асырылып жатқанын бірыңғай тұтас талдау шеңберінде қарастырылады.

Сауда үшін ұсталатын немесе басқаруы жүзеге асырылатын және нәтижелілігі әділ құн негізінде бағаланатын қаржы активтері пайда немесе шығын арқылы әділ құн бойынша бағаланады, өйткені олар шартта көзделген ақша қаражатының ағындарын алу мақсатында де, шартта көзделген ақша қаражатының ағындарын алу, сондай-ақ қаржы активтерін сату мақсатында де ұсталмайды.

Шартта көзделген ақша қаражатының ағындары тек негізгі сома мен пайыздарды төлеу болып табылатындығын бағалау

Осы бағалаудың мақсаттары үшін «негізгі сома» оны бастапқы тану кезінде қаржылық активтің әділ құны ретінде айқындалады. «Пайыздар» ақшаның уақытша құны үшін, белгілі бір уақыт кезеңі ішінде өтелмеген негізгі сомаға қатысты кредиттік тәуекел үшін және кредит беруге байланысты басқа да негізгі тәуекелдер мен шығындар үшін (мысалы, өтімділік тәуекелі және әкімшілік шығындар), сондай-ақ пайда маржасы үшін өтем ретінде айқындалады.

Шартта көзделген ақша қаражатының ағымдары негізгі соманың және негізгі соманың өтелмеген бөлігіне пайыздардың тек қана төлемдері болып табылатындығын («SPPI критерийі») бағалау кезінде Компания қаржы құралының шарттық талаптарын талдайды. Бұл яғни шарт жағдайларына қаржы активі бойынша қандай да бір шарт, ол өзгерту мерзімін немесе ақша қаражаты ағындарының сомасын келісім-шарт бойынша өзгерте алады, бұл қаржы активі талданатын қанағаттандырылмаған талапты бағалауды қамтиды.

Бағалауды жүргізу кезінде Топ келесілерді назарға алады

- тұтқа (левередж)әсері бар шарттар;
- мерзімінен бұрын өтеу және қолданылу мерзімін ұзарту туралы талаптар;
- Топтың талаптарын келісілген активтерден ақша ағынымен шектейтін шарттар (мысалы, регресс құқығынсыз қаржы активтері); және
- ақшаның уақытша құны үшін өтемнің өзгеруіне әкелетін шарттар-мысалы, мерзімдік негізде пайыздық пайыздарды қайта қарау.

«регресс құқығынсыз» қаржы активтері

Кейбір жағдайларда қаржы активтері Топтың талабын белгілі бір активтерден ақша қаражаты ағындарымен шектейді (қаржылық активтер «регресс құқығынсыз»). Топ пайымдауды қаржы активтерінің «регресс құқығынсыз» SPPI критерийіне сәйкестігін бағалау кезінде қолданады. Мұндай пайымдауды қалыптастыру кезінде Топ әдетте келесі ақпаратты талдайды:

- тиісті шартта кредит бойынша ақшалай төлемдердің нақты сомалары мен мерзімдері көзделе ме;
- кепілмен қамтамасыз етілген қаржы активінің сомасына қатысты кепілмен қамтамасыз етудің әділ құны;
- борышкердің кепілмен қамтамасыз ету құнының төмендеуіне қарамастан, шартта көзделген төлемдерді жүзеге асыруды жалғастыру мүмкіндігі немесе ниеті;
- борышкер жеке тұлға немесе операциялық қызметті шынымен жүргізетін ұйым немесе арнайы мақсаттағы ұйым бола ма;
- кепілмен қамтамасыз ету борышкердің барлық активтерін немесе олардың елеулі бөлігін қандай шамада білдіреді; және
- Топ базалық актив (активтер) құнының өсуінен пайда ала ма.

Қайта жіктеу

Бастапқы танудан кейін қаржы активтерін жіктеу Топтың қаржы активтерін басқару бойынша өзінің бизнес-моделін өзгерткеннен кейінгі кезеңнен басқа өзгермейді.

(ii) Тануды тоқтату

Қаржы активтері

Топ қаржы активінің танылуын осы активтен ақша қаражатының ағындарына шартта көзделген құқықтардың қолданылу мерзімі аяқталған кезде немесе ол мәміле нәтижесінде осы активтен ақша қаражатының ағындарын алу құқығын берген кезде тоқтатады, басқа тарапқа осы қаржы активіне меншік құқығымен байланысты барлық тәуекелдер мен пайда іс жүзінде беріледі немесе Топ осы қаржы активіне меншік құқығымен байланысты барлық тәуекелдер мен пайданы бермейді және осы қаржы активіне бақылау жасауды сақтамайды.

Қаржы активін тану тоқтатылған кезде активтің баланстық құны (немесе танылуы тоқтатылған активтің бір бөлігіне бөлінген баланстық құны) мен алынған өтем сомасы (i) (өзіне қабылданған жаңа міндеттеменің шамасын шегергендегі алынған жаңа активтің шамасын қоса алғанда) және (ii) басқа да жиынтық кіріс құрамында танылған кез келген жинақталған пайда немесе шығын арасындағы айырма пайда немесе шығын құрамында танылады.

Топ өзінде сақтайтын және қаржы активіне меншік құқығымен байланысты барлық тәуекелдер мен пайданы іс жүзінде беретін және берілген активке бақылауды сақтайтын мәмілелерде ол активті берілген актив құнының өзгеру тәуекеліне Топтың ұшырау дәрежесі ретінде айқындалатын, активке жалғасатын қатысуды сақтаған дәрежеде тануды жалғастырады.

Қаржылық міндеттемелер

Егер қаржы активінің шарттары өзгерсе, Топ осындай модификацияланған актив бойынша ақша қаражатының ағынының айтарлықтай ерекшеленетінін бағалайды.

(iii) Қаржы активтері мен қаржы міндеттемелерінің талаптарын модификациялау

Қаржы активтері

Егер қаржы активінің шарттары өзгерсе, Топ осындай модификацияланған актив бойынша ақша қаражатының ағынының айтарлықтай ерекшеленетінін бағалайды. Егер ақша қаражатының ағындары айтарлықтай өзгеше болса («шарттардың едәуір модификациясы»), онда бастапқы қаржы активі бойынша шартта көзделген ақша қаражатының ағындарына құқықтар аяқталды деп есептеледі. Бұл жағдайда бастапқы қаржы активін тану тоқтатылады және жаңа қаржы активі әділ құны бойынша есепте танылады және мәміле бойынша тиісті шығындар қосылады.

Қолданыстағы қаржы активтері немесе қаржылық міндеттемелер бойынша ақша қаражаты ағындарының шамасының өзгеруі, егер олар Шарттың ағымдағы талаптарының салдары болып табылса, талаптардың модификациясы болып саналмайды.

Топ шарттардың модификациясы едәуір болып табылатындығына, яғни бастапқы қаржы активі бойынша ақша қаражатының ағындары мен модификацияланған немесе оны ауыстырған қаржы активі бойынша ақша қаражатының ағындары айтарлықтай айырмашылығының болуына сандық және сапалық бағалау жүргізеді. Топ сапалық факторларды, сандық факторларды және сапалық және сандық факторлардың жиынтық әсерін талдай отырып, жағдайлардың модификациясының маңыздылығын сандық және сапалық бағалайды. Егер ақша қаражатының ағындары едәуір өзгеше болса, онда шартта көзделген бастапқы қаржы активі бойынша ақша қаражатының ағындарына құқықтар аяқталды деп есептеледі. Осы бағалауды жүргізу кезінде Топ ұқсас қаржылық міндеттемелерді тануды тоқтатуға қатысты нұсқауларды басшылыққа алады.

Топ шарттардың модификациясы келесі сапалық факторлардың негізінде елеулі болып табылады деген қорытындыға келеді:

- қаржы активінің валютасын өзгерту;
- қамтамасыз ету түрін немесе активтің сапасын арттырудың басқа да құралдарын өзгерту.

Егер модификация қарыз алушының қаржылық қиындықтарына байланысты болса, онда мұндай модификацияның мақсаты, әдетте, бастапқы активтерден едәуір ерекшеленетін шарттарда жаңа активті құру (беру) емес, шарттың бастапқы талаптарына сәйкес активтің құнын барынша мүмкін болатын сомада өтеу болып табылады. Егер Топ қаржылық активті қолданыстағы шартта көзделген ақша қаражаты ағындарының бір бөлігін кешіруге әкеп соқтыратындай етіп түрлендіруді жоспарласа, онда ол модификация жүргізгенге дейін осы активтің бір бөлігін есептен шығару керек пе, жоқ па, талдануы тиіс (төменде есептен шығаруға қатысты саясатты қараңыз).

Бұл тәсіл сандық бағалау нәтижесіне әсер етеді және мұндай жағдайларда тиісті қаржы активін тануды тоқтату үшін критерийлер, әдетте, сақталмауына әкеп соғады. Топ сондай-ақ шарттардың модификациясы едәуір болып табылатындығына сапалы баға береді.

Егер амортизацияланған құн бойынша немесе өзге жиынтық кіріс арқылы әділ құн бойынша бағаланатын қаржы активінің шарттарын модификациялау осы қаржы активін тануды тоқтатуға әкелмесе, онда Топ осы актив бойынша бастапқы тиімді пайыздық мөлшерлемені пайдалана отырып, осы активтің жалпы баланстық құнын қайта есептейді және пайда болған айырманы пайда немесе шығын құрамында түрлендіруден пайда немесе шығын ретінде таниды.

Өзгермелі пайыздық мөлшерлемесі бар қаржы активтеріне қатысты түрлендіруден түсетін пайданы немесе шығынды есептеу кезінде пайдаланылатын бастапқы тиімді пайыздық мөлшерлеме түрлендіруді жүргізу сәтіндегі ағымдағы нарықтық шарттарды көрсету үшін түзетіледі. Осындай модификация шеңберінде туындаған шеккен шығындар немесе төленген комиссиялар және алынған комиссиялық сыйақылар модификацияланған қаржы активінің жалпы баланстық құнын түзетеді және модификацияланған қаржы активінің қалған қолданылу мерзімі ішінде амортизацияланады.

Егер мұндай түрлендіру қарыз алушының қаржылық қиындықтарына байланысты болса, онда тиісті пайда немесе шығын құнсызданудан болған шығындар құрамында ұсынылады. Қалған жағдайларда тиісті пайда немесе залал тиімді пайыздық мөлшерлеме әдісін пайдалана отырып есептелген пайыздық кірістер құрамында ұсынылады

Қаржылық міндеттемелер

Топ қаржылық міндеттемені тануды, оның шарттары модификацияланған міндеттеме бойынша ақша қаражаты ағындарының шамасы айтарлықтай өзгертін жолмен өзгертілгенде тоқтатады. Бұл жағдайда өзгертілген шарттары бар жаңа қаржылық міндеттеме әділ құн бойынша танылады. Бұрынғы қаржылық міндеттеменің баланстық құны мен өзгертілген шарттары бар жаңа қаржылық міндеттеменің құны арасындағы айырма пайда немесе шығын құрамында танылады. Төленген өтем, егер мұндайлар бар болса, берілген қаржылық емес активтерді және жаңа модификацияланған қаржылық міндеттемені қоса алғанда, өзіне қабылданған міндеттемелерді қамтиды.

Топ сапалық факторларды, сандық факторларды және сапалық және сандық факторлардың жиынтық әсерін талдай отырып, жағдайларды түрлендірудің маңыздылығына сандық және сапалық бағалауды жүргізеді. Компания шарттардың модификациясы келесі сапалық факторлардың негізінде елеулі болып табылады деген қорытындыға келеді:

- қаржылық міндеттеме валютасының өзгеруі;
- қамтамасыз ету түрін немесе активтің сапасын арттырудың басқа да құралдарын өзгерту;

- айырбастау шарттарын қосу;
- қаржылық міндеттеменің субординациясын өзгерту .

Сандық бағалауды жүргізу мақсаттары үшін, егер бастапқы тиімді пайыздық мөлшерлеме бойынша дисконтталған алынған комиссиялық сыйақыны шегергендегі комиссиялық сыйақыны төлеуді қоса алғанда, жаңа шарттарға сәйкес ақша қаражаты ағындарының келтірілген құны бастапқы қаржылық міндеттеме бойынша қалған ақша қаражаты ағындарының дисконтталған келтірілген құнынан кем дегенде 10% - ға өзгеше болса, шарттар едәуір өзгеше болып саналады

Егер шарттардың модификациясы (немесе қаржылық міндеттемені ауыстыру) қаржылық міндеттемені тануды тоқтатуға әкеп соқпаса, Топ талаптардың түрленуі қаржы активін тануды тоқтатуға алып келмейтін жағдайларда қаржы активінің жалпы баланстық құнын түзетуге қатысты тәсілмен келісілетін есеп саясатын қолданады, яғни топ осындай түрлендіру (немесе қаржылық міндеттемені ауыстыру) нәтижесінде туындайтын қаржылық міндеттеменің амортизацияланған құнының шарттарды түрлендіру (немесе қаржылық міндеттемені ауыстыру) күніне пайда немесе шығын құрамында кез келген түзетуді таниды.

Егер қаржы активінің шарттары өзгерсе, Топ осындай модификацияланған актив бойынша ақша қаражатының ағынының айтарлықтай ерекшеленетінін бағалайды. Егер ақша қаражатының ағындары айтарлықтай ерекшеленетін болса, онда бастапқы қаржы активі бойынша шартта көзделген ақша қаражатының ағындарына құқықтар мерзімі өткен болып есептеледі. Бұл жағдайда бастапқы қаржы активін тану тоқтатылады және жаңа қаржы актив әділ құны бойынша есепте танылады және мәміле бойынша тиісті шығындар қосылады.

Егер қаржы активі шарттарының модификациясы эмитенттің қаржылық қиындықтарына байланысты болса және модификация активті тануды тоқтатуға әкелмесе, онда активтің құнсыздану сомасын бағалау кезінде модификацияға дейінгі пайыздық мөлшерлеме пайдаланылады.

(iv) Құнсыздану

Сондай-ақ 4-ескертпені қараңыз.

Топ амортизацияланған құны бойынша бағаланатын борыштық қаржы құралдары бойынша күтілетін кредиттік шығындарға арналған бағалау резервін таниды.

Үлестік құралдарға инвестициялар бойынша құнсызданудан болған шығын танылмайды.

Топ резерв сомасы 12 айлық күтілетін кредиттік шығындарға тең болатын келесі құралдарды қоспағанда, барлық мерзім ішінде күтілетін кредиттік шығындарға тең сомада күтілетін кредиттік шығындарға арналған бағалау резервтерін таниды:

- есепті күнгі жағдай бойынша төмен кредиттік тәуекелі бар борыштық инвестициялық бағалы қағаздар; және
- кредиттік тәуекел бастапқы танылған сәттен бастап айтарлықтай көтерілмеген өзге қаржы құралдары (4-ескертпені қараңыз).

Топ, егер оның кредиттік рейтинг әлемде жалпы қабылданған «инвестициялық сапа» рейтингісіне сәйкес келсе, борыштық бағалы қағаздың кредиттік тәуекелі төмен деп санайды.

12-айлық күтілетін кредиттік шығындар («12-айлық ККШ») – бұл есепті күннен кейін 12 ай ішінде ықтимал қаржы құралы бойынша дефолт оқиғалары салдарынан күтілетін кредиттік шығындардың бір бөлігі. 12 айлық ККШ танылатын қаржы құралдары «1-кезең» қаржы құралдарына жатады.

Барлық мерзім ішінде күтілетін кредиттік шығындар («Барлық мерзім ішінде ККШ») қаржы құралы бойынша барлық ықтимал дефолт оқиғаларының нәтижесінде оның күтіліп отырған мерзімі ішінде ККШ ретінде анықталады. Сатып алынған немесе құрылған кредиттік-құнсызданған активтер болып табылмайтын, бүкіл мерзімде ККШ болып танылатын қаржы құралдары «2-кезең» (егер қаржы құралы бойынша кредиттік тәуекел бастапқы танылған сәттен бастап айтарлықтай жоғарылаған жағдайда, бірақ қаржы құралы кредиттік-құнсызданған болып табылмаса) және «3-кезең» (егер қаржы құралы кредиттік-құнсызданған болып табылған жағдайда) қаржы құралдарына жатады.

Күтілетін кредиттік шығындарды бағалау

Күтілетін кредиттік шығындар дефолттың басталу ықтималдығының дәрежесі бойынша мөлшерленген кредиттік шығындардың есептік бағасын білдіреді. Олар келесі түрде бағаланады:

- *есепті күнгі жағдай бойынша кредиттік-құнсызданған болып табылмайтын қаржы активтеріне қатысты:* барлық күтілетін ақша қаражатының толық алынбауының келтірілген құны ретінде (яғни Шартқа сәйкес Топқа тиесілі ақша қаражатының ағындары мен Топ алуға күтілетін ақша қаражатының ағындары арасындағы айырма);
- *есепті күнгі жағдай бойынша кредиттік-құнсызданған болып табылатын қаржы активтеріне қатысты:* активтердің жалпы теңгерімдік құны мен ақша қаражатының есепті болашақ ағындарының келтірілген құны арасындағы айырма ретінде;

Қайта құрылымдалған қаржылық активтер

Тараптардың келісімі бойынша қаржы активінің шарттары қайта қаралған немесе қаржы активінің шарттарын модификациялаған немесе қарыз алушының қаржылық қиындықтары себебінен қолда бар қаржы активін жаңасымен ауыстырған жағдайда осы қаржы активін тануды тоқтату қажеттілігі тұрғысынан бағалау жүргізіледі және күтілетін кредиттік шығындар былайша бағаланады:

- Егер күтілетін қайта құрылымдау қолданыстағы активті тануды тоқтатуға әкелмесе, онда модифицирленген қаржы активі бойынша ақша қаражатының күтілетін ағындары бар актив бойынша ақша қаражатын толық алмау сомасының есебіне енгізіледі.
- Егер күтілетін қайта құрылымдау қолданыстағы активті тануды тоқтатуға әкелмесе, онда жаңа активтің күтілетін әділ құны тану тоқтатылған сәтте қолда бар актив бойынша ақша қаражатының түпкілікті ағыны ретінде қаралады. Бұл сома қолданыстағы қаржы активі бойынша бастапқы тиімді пайыздық мөлшерлемені пайдалана отырып, тануды тоқтатудың күтілетін күнінен есепті күнге дейінгі кезең үшін дисконтталатын қолда бар қаржы активі бойынша ақша қаражатын толық алмау сомасының есебіне енгізіледі.

Кредиттік-құнсызданған қаржы активтері

Әрбір есепті күнге Топ амортизацияланған құны бойынша есепке алынатын қаржы активтерін және басқа да жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша есепке алынатын борыштық қаржы активтеріне кредиттік құнсыздануы тұрғысынан бағалау жүргізеді. Қаржы активі осындай қаржы активі бойынша ақша қаражатының болашақ есептік ағындарына теріс әсер ететін бір немесе бірнеше оқиға болған кезде «кредиттік-құнсызданған» болып табылады.

Қаржы активінің кредиттік құнсыздануының куәлігі, атап айтқанда, мынадай байқалатын деректер болып табылады:

- Қаржы активтері құнсыздануының объективті дәлелі болып табылады;
- дефолт немесе төлем мерзімін өткізіп алу сияқты шарт талаптарын бұзу;

- Топтың кредитті немесе аванстық төлемді басқа жағдайларда қарастырмауы мүмкін шарттарда қайта құрылымдауы;
- қарыз алушының банкроттығы немесе өзге де қаржылық қайта ұйымдастырылуы ықтималдығының туындауы;
- қаржылық қиындықтар нәтижесінде бағалы қағаз үшін белсенді нарықтың жоғалуы.

Қарыз алушының қаржылық жай-күйінің нашарлауы салдарынан талаптары қайта қаралған кредит, егер шартта көзделген ақша қаражатының ағындарын алмау тәуекелі айтарлықтай төмендегені және құнсызданудың басқа белгілері жоқ екендігі туралы куәлік болмаса ғана кредиттік-құнсызданған болып есептеледі. Сонымен қоса, 90 күн немесе одан көп мерзімге мерзімге кешіктірілген қаржы құралдары кредиттік құнсызданған болып есептеледі.

Қаржылық жағдай туралы шоғырландырылған есепте күтілетін кредиттік залалдарға бағалау резервін ұсыну

Күтілетін кредиттік шығындарға арналған бағалау резервінің сомасы қаржылық жағдай туралы шоғырландырылған есепте келесі түрде берілген:

- *амортизацияланған құны бойынша бағаланатын қаржы активтері*: осы активтердің жалпы баланстық құнының азаюы ретінде;
- *өзге жиынтық кіріс арқылы әділ құн бойынша бағаланатын борыштық құралдар*: шығындарға арналған бағалау резерві қаржылық жағдай туралы есепте танылмайды, өйткені осы активтердің теңгерімдік құны олардың әділ құны болып табылады. Алайда шығындарға арналған бағалау резервінің шамасы ашылады және әділ құнның өзгерістері резервінің құрамында танылады.

Есептен шығару

Қаржы активін толық сомада немесе оның бір бөлігінде өтеудің негізделген күтулері болмаған кезде (ішінара немесе толық сомада) есептен шығаруға жатады. Әдетте, бұл Топ қарыз алушыда есептен шығаруға жататын берешек сомасын өтеу үшін жеткілікті көлемде ақша қаражатының ағынын генерациялайтын активтер немесе кіріс көздері жоқ екенін анықтаған жағдай. Алайда, Топ есептен шығарылған қаржы активтеріне қатысты тиесілі сомаларды өтеу жөніндегі саясатқа сәйкес берешекті өндіріп алу жөніндегі қызметті жүзеге асыруды жалғастыра алады.

Құнсызданудың объективті айғағы

Әрбір есепті күнге Топ пайда немесе шығын арқылы әділ құны бойынша ескерілмейтін қаржы активтеріне қатысты құнсызданудың объективті куәлігінің болуы мәніне бағалау жүргізеді. Қаржы активі немесе қаржы активтері тобы, егер активті (активтерді) бастапқы танудан кейін шығынға әкеп соққан оқиға орын алғаны туралы объективті куәлік болса және көрсетілген оқиға сенімділікпен бағалауға болатын осы актив (активтер) бойынша ақша қаражатының болашақ ағындарына әсер еткен жағдайда ғана құнсызданған болып есептеледі.

Қаржылық активтердің құнсыздануының объективті дәлелі:

- Қаржы активтері құнсыздануының объективті дәлелі болып табылады;
- қарыз алушының міндеттемелерді орындамауы (дефолт) немесе төлемдерді кешіктіруі;
- Топтың кредитті немесе аванстық төлемді басқа жағдайларда қарастырмауы мүмкін шарттарда қайта құрылымдауы;
- эмитенттің ықтимал банкроттығының белгілері;
- қандай да бір бағалы қағаз үшін белсенді нарықтың жоғалуы;

Қарыз алушының қаржылық жай-күйінің нашарлауы салдарынан талаптары қайта қаралған Кредит, егер шартта көзделген ақша қаражатының ағындарын алмау тәуекелі айтарлықтай төмендеп, құнсыздандудың басқа белгілері болмаса ғана құнсызданды деп есептеледі.

(е) Кіріктірілген туынды құралдар

Туынды құралдарды басқа шарттық келісімге («негізгі шарт») кіріктіруге болады. Топ есепте негізгі шарттан бөлек салынған туынды құралды көрсетеді, келесі жағдайда:

- негізгі шарт 9 ХҚЕС (IFRS) қолдану саласына жататын актив болып табылмайды;
- негізгі шарттың өзі пайда немесе шығын арқылы әділ құн бойынша бағалау санатына жатпайды;
- кіріктірілген туынды құралдың шарттары, егер олар жеке шартта болса, туынды құралдың анықтамасына жауап берер еді; және
- кіріктірілген туынды құралдың экономикалық сипаттамалары мен тәуекелдері негізгі шарттың экономикалық сипаттамалары мен тәуекелдерімен тығыз байланысты емес.
- Бөлінген кіріктірілген туынды құралдар барлық өзгерістері пайда немесе шығын құрамында көрсетілетін әділ құн бойынша бағаланады.

(ж) Негізгі құралдар

(i) Тану

Негізгі құралдар объектілері амортизацияның жинақталған сомаларын және құнсыздандудан болған шығындарды шегере отырып, өзіндік құн бойынша көрсетіледі.

Егер негізгі құралдардың объектісі пайдалы пайдаланудың әртүрлі мерзімі бар бірнеше компоненттерден тұратын болса, мұндай компоненттер негізгі құралдардың жекелеген объектілері ретінде көрсетіледі.

(ii) Амортизация

Негізгі құралдар бойынша амортизация оларды пайдалы пайдаланудың болжамды мерзімі ішінде біркелкі есептеу әдісі бойынша есептеледі және пайданың немесе залалдың құрамында көрсетіледі. Амортизация объектіні сатып алған күннен бастап, ал шаруашылық тәсілмен тұрғызылған негізгі құралдар объектілері үшін – объектінің құрылысы аяқталған және оны пайдалануға дайын болған сәттен бастап есептеледі. Жер учаскелері бойынша амортизация есептелмейді. Негізгі құралдардың әртүрлі объектілерін пайдалы пайдалану мерзімдері келесі түрде ұсынылуы мүмкін:

- көлік құралдары	8 жылдан 10 жылға дейін;
- бағдарламалық қамтамасыз ету	3 жылдан 8 жылға дейін;
- басқа	2 жылдан 10 жылға дейін.

(з) Материалдық емес активтер

Сатып алынған материалдық емес активтер жинақталған амортизацияны және құнсыздандудан болған шығындарды шегере отырып, нақты шығындар бойынша қаржылық есептілікте көрсетіледі. Арнайы бағдарламалық қамтамасыз етуге лицензиялар сатып алуға және оны енгізуге арналған шығындар тиісті материалдық емес активтің құнына капиталдандырылады. Материалдық емес активтер бойынша амортизация оларды пайдалы пайдаланудың болжамды мерзімі ішінде біркелкі есептеу әдісі бойынша есептеледі және пайда немесе шығын құрамында көрсетіледі. Материалдық емес активтерді пайдалы пайдалану мерзімі 5 жылды құрайды.

(н) Акционерлік капитал

(i) Жай акциялар

Қарапайым акциялар меншікті капиталдың бөлігі ретінде жіктелген. Жай акциялардың эмиссиясымен және акцияларды сатып алуға арналған опциондармен тікелей байланысты қосымша шығындар салық әсерін шегере отырып, меншікті капиталдың азаюы ретінде көрсетіледі.

(ii) Дивидендтер

Топтың дивидендтерді жариялау және төлеу мүмкіндігі Қазақстан Республикасының қолданыстағы заңнамасын реттеуге жатады.

Жай акциялар бойынша дивидендтер қаржылық есептілікте олардың жариялануына қарай бөлінбеген пайданы пайдалану ретінде көрсетіледі

(к) Салық салу

Табыс салығының сомасы ағымдағы салық сомасын және кейінге қалдырылған салық сомасын қамтиды. Табыс салығы басқа жиынтық табыстың құрамында көрсетілетін операцияларға немесе тиісінше Өзге жиынтық табыстың құрамында немесе тікелей капиталдың құрамында көрсетілетін капитал шоттарында тікелей көрсетілетін меншік иелерімен жасалатын операцияларға жататын сомаларды қоспағанда, пайданың немесе залалдың құрамында толық көлемде көрсетіледі.

Ағымдағы табыс салығы бойынша шығыс жылдық салық салынатын пайдаға немесе салық шығынына қатысты төленетін және есепті күнгі жағдай бойынша қолданыстағы немесе қолданыстағы салық мөлшерлемелері негізінде есептелген салық сомасын, сондай-ақ өткен жылдардағы табыс салығы бойынша түзетулерді қамтиды.

Кейінге қалдырылған салық активтері мен кейінге қалдырылған салық міндеттемелері оларды қаржылық есептілікте көрсету мақсаттары үшін айқындалатын активтер мен міндеттемелердің теңгерімдік құны мен олардың салық базасы арасында туындайтын уақытша айырмаларға қатысты көрсетіледі. Кейінге қалдырылған салықтарды есептеу кезінде келесі уақытша айырмалар ескерілмейді: салық салынатын пайданы азайтпайтын гудвилл; бухгалтерлік пайдаға да, салық салынатын пайдаға да әсер етпейтін активтердің немесе міндеттемелердің бастапқы көрінісі; бас компания уақытша айырманы қалпына келтіру мерзімдерін бақылай алатын еншілес кәсіпорындарға салынатын инвестицияларға байланысты уақытша айырмалар және таяу болашақта уақытша айырманың іске асырылмау ықтималдығы бар.

Кейінге қалдырылған салық активтері мен кейінге қалдырылған салық міндеттемелерін есептеу Топтың есепті кезеңнің соңына активтер мен міндеттемелердің баланстық құнын өтеуді немесе өтеуді жоспарлап отырған тәсіліне байланысты болатын салық салдарын көрсетеді.

Кейінге қалдырылған салық активтері мен кейінге қалдырылған салық міндеттемелерінің шамасы есепті күнгі жағдай бойынша қолданыстағы немесе мәні бойынша қолданысқа енгізілген заңдарға негізделі отырып, уақытша айырмаларды қалпына келтіру сәтінде алдағы уақытта қолданылатын салық мөлшерлемелеріне сүйене отырып айқындалады.

Кейінге қалдырылған салық активі оған қатысты тиісті уақытша айырмалар мен пайдаланылмаған салық шығындары мен кредиттер іске асырылуы мүмкін салық салынатын пайданы алудың жоғары ықтималдығы бар шамада ғана танылады. Кейінге қалдырылған салық активтерінің шамасы тиісті салық пайдасын өткізу мүмкін болмайтын бөлігінде төмендейді.

(л) Инвестициялық сипаттағы шартты міндеттемелер

Топ ағымдағы шаруашылық қызметті жүзеге асыру барысында инвестициялар бойынша пайдаланылмаған міндеттемелерді қамтитын инвестициялық сипаттағы міндеттемелерді өзіне қабылдайды. Инвестициялар бойынша міндеттемелерді қабылдау кезіндегі шығындар бойынша резервтер шығындардың басталуы ықтимал деп есептелгенде және оларды сенімді бағалауға болатын кезде танылады.

(м) Жалға алу

Шарт жасасу кезінде Шарт тұтастай немесе оның жекелеген компоненттері Жалдау шарты болып табылатындығын ұйымдастыруды бағалайды.

Егер осы Шарт бойынша белгілі бір уақыт кезеңі ішінде сәйкестендірілген активтің орнын толтыруға айырбастауға пайдаланылуын бақылау құқығы берілсе, Шарт Жалдау шарты болып табылады немесе Жалдау компоненті бола алады.

(i) Топ жалға алушы ретінде

Жалға алу құрауышы бар шарттың қолданылуы немесе модификациясы басталған кезде, Топ шартта көзделген өтемді жалдаудың әрбір компонентіне оның оқшауланған мәміленің салыстырмалы бағасы негізінде бөледі.

Топ пайдалану құқығы нысанында активті және жалдау басталған күнгі жалдау бойынша міндеттемені мойындайды. Пайдалану құқығы нысанындағы актив бастапқыда жалдау басталған күні немесе осындай күнге дейін жасалған жалдау төлемдерінің шамасына түзете отырып, келтірілген бастапқы тікелей шығындарға ұлғайтылған жалдау жөніндегі міндеттеменің бастапқы шамасын құрайтын бастапқы құны бойынша және жалдау бойынша алынған ынталандырушы төлемдерді шегере отырып, базалық активті бөлшектеу және орнын ауыстыру, базалық активті немесе ол орналасқан учаскені қалпына келтіру кезінде туындаған шығындардың бағалау шамасы бойынша бағаланады.

Кейіннен пайдалану құқығы нысанындағы актив жалдау басталған күннен бастап және жалдау мерзімі аяқталғанға дейін желілік әдіспен амортизацияланады. Бұған қосымша пайдалану құқығы нысанындағы активтің құны ол болған кезде құнсызданудан болатын шығындардың шамасына кезең-кезеңімен төмендетіледі, сондай-ақ жалдау бойынша міндеттемеге белгілі бір қайта бағалау жүргізу кезінде түзетіледі.

Жалдау бойынша міндеттеме бастапқыда жалдау шартына енгізілген пайыздық мөлшерлемені пайдалана отырып дисконтталған, жалдау басталған күні төленбеген жалдау төлемдерінің келтірілген құны бойынша немесе, егер мұндай ставка Топтың қосымша қарыз қаражатын тарту мөлшерлемесін пайдалана отырып оңай айқындалмаса, бағаланады. Әдетте, Топ өзінің қосымша Қарыз қаражатын тарту мөлшерлемесін дисконттау мөлшерлемесі ретінде пайдаланады.

Жалдау жөніндегі міндеттеме кейінгі есепке алу кезінде тиімді пайыздық мөлшерлеме әдісін пайдалана отырып, амортизацияланған құны бойынша бағаланады. Егер алдағы жалдау төлемдері өзгерсе, ол қайта бағаланады.

Топ активтерді төмен құны бар активтерді жалдау шарттары мен қысқа мерзімді жалдау шарттарына қатысты пайдалану құқығы және жалдау бойынша міндеттемелер нысанында танымау туралы шешім қабылдайды. Топ осындай шарттарға сәйкес жүзеге асырылатын жалдау төлемдерін жалдау мерзімі ішінде желілік әдіспен шығыс ретінде таниды.

(н) Әлі күшіне енген жаңа стандарттар мен түсіндірмелер

Бірқатар жаңа стандарттар, стандарттарға өзгерістер мен түсіндірулер мерзімінен бұрын қолдану мүмкіндігімен 2021 жылғы 1 қаңтардан кейін басталып, жылдық кезеңдер үшін күшіне енеді. Алайда, Топ осы шоғырландырылған қаржылық есептілікті дайындау кезінде жаңа және өзгертілген стандарттарды мерзімінен бұрын қолдануды жүзеге асырған жоқ.

Стандарттарға келесі түзетулер мен түсіндірулер Топтың қаржылық есептілігіне айтарлықтай әсер етпейді деп күтілуде:

- Базалық пайыздық мөлшерлеменің реформасы-2-фаза (9 ХҚЕС (IFRS), 39 ХҚЕС (IAS), 7ХҚЕС (IFRS), 4ХҚЕС (IFRS) және 16ХҚЕС (IFRS) түзетулер).
- COVID-19 пандемиясымен байланысты жалдау бойынша жеңілдіктер (16 ХҚЕС(IFRS) түзету).
- Негізгі құралдар: мақсатты пайдаланғанға дейінгі түсімдер (16 ХҚЕС (IAS) түзетулер) «Негізгі құралдар»).
- Қаржылық есептіліктің тұжырымдамалық негіздеріне сілтемелер (3 ХҚЕС (IFRS) түзетулер).
- Міндеттемелерді қысқа мерзімді немесе ұзақ мерзімді ретінде жіктеу (1ХҚЕС (IAS) түзетулер).
- ХҚЕС 17 (IFRS) «Сақтандыру шарттары».

4 Қаржылық тәуекелдерді талдау

Осы ескертпеде Топтың қаржылық тәуекелдерге ұшырағыштығы туралы ақпарат берілген. Топ қолданатын Қаржылық тәуекелдерді басқару бойынша саясат туралы ақпарат 18-ескертпеде берілген.

Кредиттік тәуекел - күтілетін кредиттік шығындар сомасы

Құнсыздануды бағалау үшін пайдаланылған бастапқы деректер, жорамалдар және әдістер

Есеп саясатының сипаттамасын 3(д)(iv)- ескертпеде қараңыз.

Кредиттік тәуекелдің едәуір артуы

Қаржы құралы бойынша кредиттік тәуекелдің алғашқы танылған сәтінен бастап айтарлықтай артуы орын алған - болмағанын бағалау кезінде Топ орынды және шамадан тыс шығынсыз немесе күш-жігерсіз қолжетімді негізделген және расталған ақпаратты қарайды. Бағалау сандық және сапалы ақпаратты, сондай-ақ Топтың тарихи тәжірибесіне, кредиттік сапа мен болжамды ақпаратты сараптамалық бағалауға негізделген талдауды қамтиды

Бағалау мақсаты салыстыру арқылы кредиттік тәуекелге ұшыраған позицияға қатысты кредиттік тәуекелдің айтарлықтай жоғарылауы орын алған-болмағанын анықтау болып табылады:

- есепті күнгі жағдай бойынша барлық мерзімнің қалған бөлігі үшін дефолт ықтималдығы; және
- кредиттік тәуекелге ұшыраған позицияны бастапқы тану кезінде осы уақыт сәтіне қатысты есептелген барлық мерзімнің қалған бөлігі үшін дефолт ықтималдығы (егер орынды болса, мерзімінен бұрын өтеуге қатысты күтулердің өзгеруін ескере отырып түзетілген).

Топ кредиттік тәуекелге ұшыраған әрбір позицияға дефолт тәуекелін болжау үшін пайдаланылатын түрлі деректер негізінде, сондай-ақ кредиттік сапаға қатысты сараптамалық пікір қолдану арқылы кредиттік тәуекелдің тиісті рейтингін береді. Кредиттік тәуекелдің рейтингтері дефолттың басталу тәуекелінің индикаторы болып табылатын сапалық және сандық факторларды пайдалана отырып айқындалады. Бұл факторлар қарыз алушының кредиттік тәуекелге ұшырайтын позициясы мен түріне байланысты өзгереді.

Кредиттік тәуекел рейтингтері дефолттың басталу тәуекелі кредиттік тәуекелдің нашарлау шамасына қарай мысалы, кредиттік тәуекелдің 1 және 2 рейтингтерінің арасындағы айырмашылық кредиттік тәуекелдің, кредиттік тәуекелдің 2 және 3 рейтингтерімен экспонент бойынша өсетіндігімен анықталады және калибрленеді.

Кредиттік тәуекелге ұшыраған әрбір позиция қарыз алушы туралы қолда бар ақпарат негізінде бастапқы тану күніне кредиттік тәуекелдің белгілі бір рейтингіне жатады. Кредиттік тәуекелге ұшыраған позициялар тұрақты мониторингке жатады, бұл бастапқы тану кезінде кредиттік тәуекел рейтингінен өзгеше рейтинг позициясын беруге әкелуі мүмкін. Мониторинг әдетте келесі деректерді талдауды көздейді:

- Қарыз алушылар туралы ақпаратты мерзімдік негізде талдау нәтижесінде алынған ақпарат – мысалы, аудиттелген қаржылық есептілік, басқарушылық есептілік, бюджеттер, болжамдар мен жоспарлар.
- Кредиттік рейтингтік агенттіктердің деректері, баспасөздегі жарияланымдар, сыртқы кредиттік рейтингтердің өзгерістері туралы ақпарат.
- Мерзімі өткен берешектің мәртебесі туралы ақпаратты қоса алғанда, төлемдер туралы ақпарат.
- Қарыз алушының қызметін немесе оның шаруашылық қызметін жүзеге асырудың саяси, нормативтік және технологиялық ортасындағы нақты және күтілетін елеулі өзгерістер.

Дефолт ықтималдығының уақытша құрылымын құру

Кредиттік тәуекел рейтингтері кредиттік тәуекелге ұшырайтын позициялар үшін дефолт ықтималдығының уақытша құрылымын құру кезіндегі бастапқы деректер болып табылады. Топ өнім мен қарыз алушының түріне, сондай-ақ кредиттік тәуекел рейтингіне байланысты талданатын кредиттік тәуекелге ұшыраған позицияларға қатысты дефолт деңгейі туралы мәліметтерді жинайды.

Кредиттік тәуекелдің едәуір артуының бар-жоғын анықтау

Кредиттік тәуекелдің едәуір артуын айқындау критерийлері портфельге байланысты әр түрлі және дефолт ықтималдығы көрсеткіші мәндерінің сандық өзгерістерін де, сапалық факторларды да, оның ішінде мерзімі өткен мерзімі бойынша «шектеуші» белгісін де қамтиды.

Егер Топ эмитенттің кредиттік рейтингі бастапқы танылған сәттен бастап 2 тармаққа және одан да көп төмендегенін анықтаса, Топ кредиттік тәуекелге ұшыраған нақты позиция бойынша кредиттік тәуекел бастапқы танылған сәттен бастап айтарлықтай өсті деп есептейді.

Кредиттік сапаны сараптамалық бағалау негізінде және мүмкін болған жағдайда, тиісті тарихи тәжірибенің негізінде, егер бұған кредиттік тәуекелді елеулі арттырудың индикаторы болып табылатын белгілі бір сапалық көрсеткіштерді көрсетсе, оның тиімділігі сандық талдау шеңберінде толық көлемде анықталуы мүмкін емес, қаржы құралы бойынша кредиттік тәуекелдің айтарлықтай жоғарылауы орын алғаны туралы қорытынды жасай алады.

Қаржылық актив бойынша кредиттік тәуекелдің алғашқы танылған сәтінен бастап айтарлықтай артқанын куәландыратын «шектеуші» белгісі ретінде Топ осы актив бойынша мерзімі 30 күннен астам уақыт өткендігін есептейді. Мерзімі өткен берешек күндерінің саны толық сомада төлем алынбаған жағдай бойынша ең ерте күннен бастап күндер санын есептеу арқылы анықталады.

«Дефолт» ұғымын анықтау

Қаржы активі Топ келесі жағдайларда дефолт оқиғасы болған қаржы активтеріне жатады:

- борышкердің Топ алдындағы кредиттік міндеттемелері Топтың кепілзаттық қамтамасыз етуді іске асыру (ол болған кезде) сияқты шараларды қолданбай толық көлемде өтелуі екіталай; немесе
- борышкердің Топ алдындағы кез келген елеулі кредиттік міндеттемелері бойынша берешегі 90 күннен астам мерзімге кешіктірілсе. Овердрафттар клиент көзделген лимитті бұзған немесе оған лимит ағымдағы өтелмеген берешек сомасынан аз сомаға дейін төмендетілген кезден бастап мерзімі өткен берешек болып саналады; немесе
- қарыз алушының банкроттығы нәтижесінде оның кредит бойынша өз міндеттемелерін төлей алмауына байланысты актив қайта құрылымдалуы мүмкін.

Қарыз алушының міндеттемелері бойынша дефолт оқиғасының басталуын бағалау кезінде Топ келесі факторларды ескереді:

- сапалық-мысалы, шарттың шектеулі талаптарын бұзу («ковенанттар»);
- сандық-мысалы, мерзімі өткен берешектің мәртебесі және Топтың бір эмитентінің басқа міндеттемесі бойынша төлемеу; сондай-ақ
- жеке және сыртқы көздерден алынған басқа ақпарат.

Қаржы құралы бойынша дефолт оқиғасының туындауын бағалау кезіндегі бастапқы деректер және олардың маңыздылығы мән-жайлардағы өзгерістерді көрсету үшін уақыт өте келе өзгеруі мүмкін.

Болжамды ақпаратты қосу

Топ бастапқы тану сәтінен бастап кредиттік тәуекелдің айтарлықтай көтерілуін өзінің бағалауына да, күтілетін кредиттік шығындарды бағалауға да болжамды ақпаратты қамтиды. Компания болжамды ақпаратты бағалау кезінде сараптамалық пікірді пайдаланады. Топ болжамды ақпаратты бағалау үшін сараптамалық пікірді пайдаланады. Бұл бағалау сыртқы көздерден алынған ақпаратқа негізделген. Сыртқы ақпарат Компания Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкі сияқты өз қызметін жүзеге асыратын елдерде мемлекеттік органдар мен Ақша-несиелік реттеу органдары жариялайтын экономикалық деректер мен болжамдарды, сондай-ақ жекелеген жеке және ғылыми болжамдарды. Кредиттік тәуекел мен кредиттік шығындарды бағалауға әсер ететін негізгі фактор ретінде ЖІӨ болжамы анықталды.

Модификацияланған қаржылық активтер

Кредит бойынша шартта көзделген талаптар нарықтық жағдайлардың өзгеруін, клиенттерді ұстап қалуды және қарыз алушының кредит қабілетінің ағымдағы немесе ықтимал нашарлауына байланысты емес басқа да факторларды қоса алғанда, бірқатар себептер бойынша модификациялануы мүмкін Талаптары модификацияланған қолданыстағы кредитті есепке алуда тану 3(д)(III) - ескертпеде сипатталған есепке алу саясатына сәйкес әділ құны бойынша модификацияланған шарттары бар жаңа кредитті есепте тану тоқтатылуы және көрсетілуі мүмкін.

Егер қаржы активінің шарттары өзгерсе және шарттардың модификациясы қаржы активін тануды тоқтатуға әкелмесе, қаржы активі бойынша кредиттік тәуекелдің едәуір артуы орын алған-болмағанын анықтау салыстыру арқылы жүргізіледі:

- шарттың модифицирленген талаптары негізінде есепті күнгі жағдай бойынша барлық мерзімнің қалған бөлігі үшін дефолт ықтималдығы; және
- шарттың бастапқы талаптары негізінде қаржылық активті бастапқы тану кезінде осы уақыт сәтіне қатысты есептелген барлық мерзімнің қалған бөлігі үшін дефолт ықтималдығы.

Кредит шарттарын модификациялау оны тануды тоқтатуға әкеп соқтырса, жаңадан танылған кредит 1-кезеңге жатады (ол тану күніне кредиттік-құнсызданды болып табылмайтын жағдайда).

Топ қайтарылатын берешек сомасын барынша ұлғайту және дефолт тәуекелін азайту үшін қаржылық қиындықтарға тап болған («кредиттік келісімдер талаптарын қайта қарау тәжірибесі») клиенттердің кредиттері бойынша шарттарды қайта қарайды. Топтың кредиттік келісімдердің талаптарын қайта қарау жөніндегі саясатына сәйкес, егер дефолт оқиғасы орын алған немесе дефолт туындау тәуекелі жоғары болса, сондай-ақ борышкердің шарттың бастапқы талаптарына сәйкес төлемді жүзеге асыру үшін барлық қажетті күш-жігерін жұмсағанын және ол қайта қаралған талаптарда Топ алдындағы өз міндеттемелерін орындай алады деп күтілген жағдайда, талаптарды қайта қарау әрбір жеке алынған клиентке қатысты жүзеге асырылады. Талаптарды қайта қарау, әдетте, өтеу мерзімін ұзартуды және пайыздарды төлеу мерзімдерін өзгертуді қамтиды.

Кредиттік келісімдердің шарттарын қайта қарау жөніндегі саясат шеңберінде модификацияланған қаржы активтері бойынша дефолттың ықтималдығын бағалау шарттардың модификациясы пайыздар мен негізгі соманы алу жөніндегі Топтың мүмкіндіктерін жақсартуға немесе қалпына келтіруге алып келді ма, сондай-ақ кредиттік келісімдердің шарттарын осындай қайта қарауға қатысты Топтың бұрынғы тәжірибесін көрсетеді. Осы процесс шеңберінде Тарап қарыз алушының шарттың модификацияланған талаптарына қатысты борышқа қызмет көрсету сапасын бағалайды және түрлі мінез-құлық факторларын қарастырады

Жалпы жағдайда, кредиттік келісімдердің шарттарын қайта қарау кредиттік тәуекелді едәуір арттырудың сапалы индикаторы болып табылады және кредиттік келісімдердің шарттарын қайта қарау ниеті кредиттік тәуекелге ұшырайтын позиция кредиттік-құнсызданған болып табылатындығының дәлелі болуы мүмкін. Клиент кредиттік тәуекелге ұшыраған позициядан бұрын белгілі бір уақыт кезеңі ішінде тұрақты негізде төлемдерді уақтылы жүзеге асыру қажет болады, бұдан былай кредиттік-құнсызданған/ол бойынша дефолт оқиғасы болған немесе дефолт ықтималдығы төмендегені сонша болып есептелетін болады, шығындарға арналған бағалау резерві 12 айлық күтілетін кредиттік шығындарға тең сомада қайта бағаланатын болады.

Күтілетін кредиттік шығындарды бағалау

Күтілетін кредиттік шығындарды бағалаудағы негізгі бастапқы деректер келесі айнымалылардың уақытша құрылымы болып табылады:

- дефолт ықтималдығы (PD көрсеткіші);
- дефолт жағдайында шығын мөлшері (LGD көрсеткіші);
- дефолт жағдайында тәуекелдің сомасы (EAD шамасы).

PD көрсеткіштерін бағалау кредиттік тәуекелге ұшыраған көрсеткіштерді белгілі бір күнге жүргізілген бағалауды білдіреді. Бұл бағалау сандық және сапалық факторларды қоса алғанда, Топта бар жинақталған деректерге негізделген. Мүмкіндігінше, Топ PD көрсеткіштерін бағалау үшін нарықтық деректерді пайдаланады. Егер контрагенттің кредиттік сапасының рейтингі немесе кредиттік тәуекелге ұшыраған позиция өзгерсе, онда бұл тиісті PD көрсеткіштерін бағалауда өзгерістерге әкеледі. PD көрсеткіштері кредиттік тәуекелге ұшыраған позицияларды өтеудің шарттық мерзімдерін және мерзімінен бұрын өтеуге қатысты күтулерді ескере отырып бағаланады.

Топ өз міндеттемелері бойынша дефолтқа жол берген қарсы агенттерге қатысты талаптарыздар бойынша ақша қаражатын қайтару коэффициенттері туралы ақпарат негізінде LGD көрсеткіштерін бағалайды. LGD бағалау үлгілерінде құрылым, қамтамасыз ету түрі, талаптың жоғары дәрежесі, контрагент өз қызметін жүзеге асыратын сала және қаржылық активтің ажырамас бөлігі болып табылатын кез келген қамтамасыз етуді өтеуге арналған шығындар ескерілген. LGD көрсеткіштері әртүрлі экономикалық сценарийлерді ескере отырып түзетіледі. Олар дисконттау факторы ретінде тиімді пайыздық мөлшерлемені қолдана отырып, дисконтталған ақша ағындарының негізінде есептеледі.

Дефолт жағдайында тәуекелдің сомасы дефолт басталған күні кредиттік тәуекелге ұшыраған шаманың есептік бағасын білдіреді. Осы көрсеткішті Топ амортизацияны қоса алғанда, шарттың талаптарына сәйкес осы шамадағы күтілетін өзгерістерді ескере отырып, есепті күнгі ағымдағы шамаға сүйене отырып есептейді. Қаржылық актив үшін EAD шамасы жалпы баланстық құны болып табылады

Қарыздар мен қаржылық кепілдік шарттарын беру жөніндегі міндеттемелер үшін EAD шамасы талап етілген соманы да, сондай-ақ бағасы тарихи байқаулар мен болжамдар негізінде жүргізілетін шарт бойынша талап етілуі мүмкін күтілетін соманы да қамтиды.

Жоғарыда сипатталғандай, олар бойынша кредиттік тәуекел бастапқы танылған сәттен бастап айтарлықтай көтерілмеген қаржы активтері үшін PD ең көп 12 айлық көрсеткішін пайдаланған жағдайда, Топ кредиттік тәуекелге ұшыраған шарт бойынша ең көп кезең ішінде дефолт тәуекелін ескере отырып (мерзімін ұзартуға арналған кез келген опциондарды қоса алғанда) күтілетін кредиттік шығындарды, тіпті егер тәуекелдерді басқару мақсаттары үшін Топ неғұрлым ұзақ мерзімді қарастырса да бағалайды. Шарт бойынша ең жоғары кезең Топтың берілген кредитті өтеуді талап етуге құқығы бар немесе қарыз беру бойынша өзіне қабылдаған міндеттемелерді немесе қаржылық кепілдік шартын жоюға құқығы бар күнге дейін қолданылады.

Топта жеткілікті көлемде өткен кезеңдердің ақпараты жоқ портфельдерге қатысты сыртқы көздерден салыстырмалы ақпарат қосымша ретінде пайдаланылады. Сыртқы көздерден салыстырмалы ақпарат күтілетін кредиттік шығындарды бағалау үшін бастапқы ретінде пайдаланылған портфельдердің мысалдары төменде берілген.

	2020 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша баланстық құны	Сыртқы көздерден салыстырмалы ақпарат	
		PD көрсеткіші	LGD көрсеткіші
Ақша қаражаты және оның баламалары	16,586,480		LGD Қазақстан ішіндегі позициялар үшін
Кредиттік институттардан алынатын сомалар	30,609,539	S&P дефолт статистикасы	S&P / өтеу статистикасы дефолттық қаржы институттарынан бұрынғы өтеулерге негізделеді
Инвестициялық қаржы активтері	4,162,053		

Кредиттік сапаны талдау

Келесі кестеде 2020 жылғы 31 желтоқсандағы және 2019 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша амортизацияланған құны бойынша және басқа жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша бағаланатын қаржы активтерінің кредиттік сапасы туралы ақпарат берілген. Егер өзгеше көрсетілмесе, қаржы активтері бойынша кестеде сомалар жалпы баланстық құнның шамаларын көрсетеді.

«12 айлық күтілетін кредиттік шығындар», «бүкіл мерзімге күтілетін кредиттік шығындар» және «кредиттік-құнсызданған қаржылық активтер» терминдерінің түсіндірмесі 3(д)(iii)- ескертпеде келтірілген.

2020 жылғы 31 желтоқсан			
	12 айлық күтілетін кредиттік шығындар	Кредиттік-құнсызданған болып табылатын активтер бойынша бүкіл мерзім ішінде күтілетін кредиттік шығындар	Барлығы
мың теңге			
Ақша қаражаты және оның баламалары			
- ВВВ - ден ВВВ + дейінгі кредиттік рейтингімен	13,940,176	-	13,940,176
- ВВ-дан ВВ+ - ға дейінгі кредиттік рейтингі бар	2,587,996	-	2,587,996
- рейтингі жоқ	58,308	-	58,308
(«Ситибанк Қазақстан» АҚ)			
Баланстық құны	16,586,480	-	16,586,480
2019 жылғы 31 желтоқсан			
	12 айлық күтілетін кредиттік шығындар	Кредиттік-құнсызданған болып табылатын активтер бойынша бүкіл мерзім ішінде күтілетін кредиттік шығындар	Барлығы
мың теңге			
Ақша қаражаты және оның баламалары			
- ВВВ - ден ВВВ + дейінгі кредиттік рейтингімен	136,080	-	136,080
- ВВ-дан ВВ+ - ға дейінгі кредиттік рейтингі бар	701,388	-	701,388
- В-В+дейінгі кредиттік рейтингімен	633	-	633
- рейтингі жоқ			
(«Ситибанк Қазақстан» АҚ)			
Баланстық құны	946,080	-	946,080
2020 жылғы 31 желтоқсан			
	12 айлық күтілетін кредиттік шығындар	Кредиттік-құнсызданған болып табылатын активтер бойынша бүкіл мерзім ішінде күтілетін кредиттік шығындар	Барлығы
мың теңге			
Кредиттік институттардан алынатын сомалар			
- ВВ-дан ВВ+ - ға дейінгі кредиттік рейтингі бар	30,744,576	-	30,744,576
- D кредиттік рейтингімен	-	9,718,661	9,718,661
	30,744,576	9,718,661	40,463,237
Шығыстарға арналған бағалау резерві	(135,037)	(9,718,661)	9,853,698
Баланстық құны	30,609,539	-	30,609,539

2019 жылғы 31 желтоқсан			
мың теңге	12 айлық күтілетін кредиттік шығындар	Кредиттік-құнсызданған болып табылатын активтер бойынша бүкіл мерзім ішінде күтілетін кредиттік шығындар	Барлығы
<i>Кредиттік институттардан алынатын сомалар</i>			
- ВВВ - ден ВВВ + дейінгі кредиттік рейтингімен	12,337,098	-	12,337,098
- ВВ-дан ВВ+ - ға дейінгі кредиттік рейтингі бар	11,012,748	-	11,012,748
- D кредиттік рейтингімен	-	8,912,991	8,912,991
	23,349,846	8,912,991	32,262,837
Шығыстарға арналған бағалау резерві	(17,231)	(8,912,991)	(8,930,222)
Баланстық құны	23,332,615	-	23,332,615
		2019 жылы 31 желтоқсан	2019 жылы 31 желтоқсан
		12 айлық күтілетін кредиттік шығындар	12 айлық күтілетін кредиттік шығындар
<i>Өзге жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша бағаланатын инвестициялық қаржы активтері</i>			
Қазақстан Республикасы Қаржы министрлігінің мемлекеттік қазынашылық міндеттемелері		-	3,136,787
- ВВ-дан ВВ+ - ға дейінгі кредиттік рейтингі бар		2,183,439	23,999,315
		2,183,439	27,136,102
Шығыстарға арналған бағалау резерві		(8,314)	(24,986)
Жалпы баланстық құны		2,178,492	27,440,284
Баланстық құны		2,183,439	27,136,102
		2019 жылы 31 желтоқсан	2019 жылы 31 желтоқсан
		РОСІ (бастапқы тану кезінде құнсызданған)	РОСІ (бастапқы тану кезінде құнсызданған)
<i>Амортизацияланған құны бойынша бағаланатын инвестициялық қаржы активтері</i>			
- В-В+дейінгі кредиттік рейтингімен		1,978,614	1,572,997
Баланстық құны		1,978,614	1,572,997

5 Тиімді пайыздық мөлшерлеме әдісін пайдалана отырып есептелген пайыздық кірістер

	2020 ж. мың теңге	2019 ж. мың теңге
Кредиттік институттардан алынатын сомалар	1,222,573	1,420,263
Инвестициялық қаржы активтері	716,122	1,365,009
Ақша қаражаты және оның баламалары	51,972	385,976
	1,990,667	3,171,248

6 Қызметкерлерге арналған шығыстар

	2020 ж. мың теңге	2019 ж. мың теңге
Қызметкерлердің сыйақысы	589,114	468,354
Жалақы бойынша салықтар мен аударымдар	46,323	45,387
	635,437	513,741

7 Жалпы және әкімшілік шығыстар

	2020 ж. мың теңге	2019 ж. мың теңге
Кәсіби қызметтер	278,242	418,444
Аутсорсинг	122,782	137,236
Операциялық жалдау шарттары бойынша шығыстар	114,319	108,081
Үшінші тараптардың өзге де қызметтері	101,249	65,844
Көлік қызметтері	34,600	30,593
Тозу және амортизация	10,031	8,042
Оқуға арналған шығыстар	4,541	23,651
Иссапар шығыстары	2,722	28,901
Қайырымдылық және демеушілік көмек	-	120,000
Басқа	18,919	42,431
	687,405	983,223

8 Табыс салығы бойынша шығыс

	2020 ж. мың теңге	2019 ж. мың теңге
Ағымдағы табыс салығы бойынша шығыс	1,715,800	806,035
Өткен кезеңдерде төленбеген ағымдағы салық	437,027	-
Уақытша айырмалардың туындауы мен қалпына келтірілуі және бағалау резервінің өзгеруі салдарынан кейінге қалдырылған салық активтері/кейінге қалдырылған салық міндеттемелері шамасының өзгеруі	(386,783)	(68,655)
Табыс салығы бойынша барлық шығыс	1,766,044	737,380

2020 жылы ағымдағы және кейінге қалдырылған табыс салығы бойынша мөлшерлеме 20% - ды құрайды (2019 жыл: 20%).

Табыс салығы бойынша тиімді мөлшерлеме есебі

	2020 ж. мың теңге	%	2019 ж. мың теңге	%
Салық салынғанға дейінгі пайда	4,271,427	100	4,388,702	100
Табыс салығы бойынша қолданыстағы мөлшерлемеге сәйкес есептелген табыс салығы	854,285	20	877,740	20
Өзгерістері кезең ішіндегі пайданың немесе шығынның құрамында көрсетілетін әділ құны бойынша бағаланатын қаржы құралдарын қайта бағалаудан түскен кірістен шегерілмейтін шығыстар/ (салық салынбайтын кірістер)	447,085	10	(211,171)	(5)
Бағалы қағаздардан шегерілмейтін шығыстар/ (салық салынбайтын кірістер)	29,880	1	141,728	3
Оффшорлық компаниялардан түсетін кірістер	-	-	119,701	3
Басқа да шегерілмейтін шығыстар	864	-	18,495	-
Өткен кезеңдерде төленбеген ағымдағы салық	437,027	10	-	-
Борыштық қаржы активтерінің құнсыздануынан (қалпына келтіруден түсетін салық салынбайтын кіріс)/шегерілмейтін шығын	(3,097)	-	(209,113)	(5)
	1,766,044	41	737,380	16

Кейінге қалдырылған салық активтері және кейінге қалдырылған салық міндеттемелері

2019 және 2020 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша шоғырландырылған қаржылық есептілікте көрсетілген активтер мен міндеттемелердің құны мен салық салынатын базаны есептеу мақсаттары үшін пайдаланылатын сомалар арасында туындайтын уақытша айырмашылықтар кейінге қалдырылған салық активтерінің туындауына алып келеді.

2019 және 2020 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл ішіндегі уақытша айырмалар мөлшерінің өзгеруі келесі т.рде берілуі мүмкін.

	2020 жылғы 1 қаңтардағы жағдай бойынша қалдық	Пайда немесе шығын құрамында көрсетілген	2020 жылғы 31 желтоқсан- дағы жағдай бойынша қалдық
2020 ж. мың теңге			
Негізгі құралдар мен материалдық емес активтер	(285)	594	309
Өзгерістері пайданың немесе шығынның құрамында көрсетілетін әділ құн бойынша бағаланатын қаржылық міндеттемелер	1,961,250	369,350	2,330,600
Басқа да міндеттемелер	5,399	16,839	22,238
	1,966,364	386,783	2,353,147
2019 ж. мың теңге			
Негізгі құралдар мен материалдық емес активтер	(712)	427	(285)
Әділ құн бойынша бағаланатын қаржы активтері, өзгерістері пайданың немесе залалдың құрамында көрсетіледі	(663)	663	-
Өзгерістері пайданың немесе шығынның құрамында көрсетілетін әділ құн бойынша бағаланатын қаржылық міндеттемелер	1,875,427	85,823	1,961,250
Басқа да міндеттемелер	23,658	(18,258)	5,399
	1,897,710	68,655	1,966,364

9 Шетел валютасымен операциялардан түскен таза пайда/(шығын)

	2020 ж. мың теңге	2019 ж. мың теңге
Бағамдық айырмалар әсерінен іск асырылмаған пайда/(шығын)	3,302,118	(392,645)
Бағамдық айырмалардан іске асырылған (шығын)/пайда	(11,095)	64,178
	3,291,023	(328,467)

10 борыштық қаржы активтеріне қатысты құнсызданудан болған шығындарды (қалыптастыру)/қалпына келтіру

Борыштық қаржы активтеріне қатысты құнсызданудан болатын шығындарды қалыптастыру кредиттік институттардан 32,158 мың теңге мөлшерінде алуға арналған сома бойынша күтілетін кредиттік шығындарға резерв құрумен (2019 жылы борыштық қаржы активтеріне қатысты құнсызданудан болған шығындарды қалпына келтіру үшін кредиттік институттардан 848,585 мың теңге мөлшерінде алынатын сомалар бойынша күтілетін кредиттік шығындарға резервті қалпына келтірумен) және және инвестициялық қаржы активтері бойынша 16,672 мың теңге сомасында күтілетін кредиттік шығындарға резервті қалпына келтірумен ((2019 жылы: 71,579 мың теңге мөлшерінде инвестициялық қаржы активтері бойынша күтілетін кредиттік шығындарға резервті қалпына келтіру) ұсынылды.

11 Ақша қаражаты және оның баламалары

	2020 ж. мың теңге	2019 ж. мың теңге
Басқа банктердегі ағымдағы шоттар		
- ВВВ-дан ВВВ+дейінгі кредиттік рейтингімен	13,940,176	136,080
- ВВ-дан ВВ+дейінгі кредиттік рейтингімен	2,587,996	701,388
- В-В+дейінгі кредиттік рейтингімен	-	633
- рейтингі жоқ («Ситибанк Қазақстан» АҚ)	58,308	107,979
	16,586,480	946,080

Көрсетілген рейтингтер «Standard and Poor 's» агенттігінің рейтингтік шкаласы негізінде немесе баламалы кредиттік рейтингтер негізінде берілген. Ақша қаражаты мен оның баламаларының ешқандай тараулары мерзімі өткен болып табылмайды.

12 Кредиттік институттардан алынатын сомалар

	2020 ж. мың теңге	2019 ж. мың теңге
- ВВВ-дан ВВВ+дейінгі кредиттік рейтингімен	-	12,337,098
- ВВ-дан ВВ+дейінгі кредиттік рейтингімен	30,744,576	11,012,748
- D кредиттік рейтингімен	9,718,661	8,912,991
Кредиттік институттардан алынатын барлық сома	40,463,237	32,262,837
Күтілетін кредиттік шығындарға арналған бағалау резерві	(9,853,698)	(8,930,222)
Күтілетін кредиттік шығындар резервін шегергендегі кредиттік институттардан алынатын сомалар	30,609,539	23,332,615

Көрсетілген рейтингтер «Standard and Poor 's» агенттігінің рейтингтік шкаласы негізінде немесе баламалы кредиттік рейтингтер негізінде берілген.

Күтілетін кредиттік шығындарға бағалау резервінің қозғалысы

Келесі кестеде кредиттік институттардан алынатын сомалар бойынша кезең басындағы және соңындағы шығындарға бағалау резервінің қалдықтарын салыстырып тексеру келтірілген

	.2020 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл үшін		
	12 айлық күтілетін шығындар	Кредиттік-құнсызданған болып табылатын активтер бойынша бүкіл мерзім үшін күтілетін шығындар	Жиыны мың теңге
Есепті кезеңнің басындағы сальдо	17,231	8,912,991	8,930,222
Шығындар бойынша бағалау резервінің таза өзгеру	121,408	(89,250)	32,158
Бағамдық айырым	(3,602)	894,920	891,318
Есепті кезеңнің аяғындағы сальдо	135,037	9,718,661	9,853,698

	2019 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл үшін		
	12 айлық күтілетін шығындар	Кредиттік- құнсызданған болып табылатын активтер бойынша бүкіл мерзім үшін күтілетін шығындар	Жиыны мың теңге
Есепті кезеңнің басындағы сальдо	147,797	9,669,960	9,817,757
Шығындар бойынша бағалау резервінің таза өзгеру	(130,566)	(718,019)	(848,585)
Бағамдық айырым	-	(38,950)	(38,950)
Есепті кезеңнің аяғындағы сальдо	17,231	8,912,991	8,930,222

2020 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша Топ «Қазинвестбанк» АҚ-на тиесілі 5,090,756 мың теңге сома, «Delta Bank» АҚ-дан 4,627,905 мың теңге сома (2019 жылғы 31 желтоқсанға: тиісінше 4,706,415 мың теңге, 4,206,576 мың теңге сомасында) кредиттік-құнсызданған қаражатты қарастырады, осы қалдықтарға қатысты Топ жалпы сомасы 9,718,661 мың теңге (2019 жылғы 31 желтоқсан: 8,912,991 мың теңге) болатын бүкіл мерзім ішінде күтілетін кредиттік залалдар бойынша резервті таниды.

13 Әділ құн бойынша бағаланатын қаржылық құралдар, ондағы өзгерістері кезең ішіндегі пайданың немесе шығынның құрамында көрсетіледі

Инвестициялық кәсіпорын мәртебесін жоғалтқаннан кейін Топ бұрын пайда немесе шығын арқылы әділ құн бойынша бағаланған еншілес кәсіпорындарды шоғырландырады.

	2020 ж. мың теңге	Иелену үлесі, %	2019 ж. мың теңге	Иелену үлесі, %
- Бірлескен кәсіпорындарға салынатын инвестициялар				
«АстанаГаз ҚМГ» АҚ	40,150,121	50.0	40,150,121	50.0
«Baikonyr Solar» ЖШС	4,142,000	49.0	4,242,000	49.0
VTB Capital 12bf Innovation Fund L. P. (Kazyna Seriktes B. V. портфелі)	1,664,348	49.0	1,850,814	49.0
«Макинск жылу оқшаулау зауыты» ЖШС	750,000	49.0	1,000,000	49.0
«Best Meat» ЖШС	222,671	49.0	222,671	49.0
	46,929,140		47,465,606	
Қауымдасқан кәсіпорындарға салынатын инвестициялар				
CITIC-KAZYNA Investment L. P. (Kazyna Seriktes B. V. портфелі)	12,765,537	49.9	14,129,220	49.9
Kazakhstan Growth Fund L. P. (Kazyna Seriktes B. V. портфелі)	7,410,835	49.5	11,845,214	49.5
«EMC Agro» ЖШС	3,882,000	24.47	-	-
ADM KCRF L. P. (Kazyna Seriktes B. V. портфелі)	3,604,038	49.5	4,989,676	49.5
«Қазмясо» ЖШС	1,777,329	49.0	1,777,329	49.0
KazrostEngineering Ltd ЖК	1,177,882	32.0	-	-
«Темірбетон-1» ЖШС	382,666	22.0	634,726	22.0
«Бурундай минералды сулары» ЖШС	163,757	45.3	100,000	45.3
	31,164,044		33,476,165	

«Қазына Капитал Менеджмент» АҚ
2020 жылғы 31 желтоқсанда саяқталған жыл үшін шоғырландырылған қаржылық есептілікке ескертпелер

	2020 ж. мың теңге	Иелену үлесі, %	2019 ж. мың теңге	Иелену үлесі, %
Басқа да қаржы активтері (үлестік)				
Kazakhstan Infrastructure Fund	23,784,515	95.2	20,003,556	95.2
AITAS LUX S.A.R.L	6,889,713	7.1	7,606,922	9.7
«ОАЭК» АҚ	2,053,450	1.5	1,983,059	1.5
Wolfenson Capital Partners L. P. (Kazyna Seriktes B. V. портфелі)	1,429,084	9.9	1,701,273	9.9
«BRBAPK» ЖШС	1,000,000	8.3	1,000,000	8.3
DBK Equity Fund (Kazyna Seriktes B. V. портфелі)	591,572	3.0	590,633	3.0
MRIF CASP C. V. (Kazyna Seriktes B. V. портфелі)	587,741	9.1	787,492	9.1
Falah Growth Fund L. P. (Kazyna Seriktes B. V. портфелі)	346,719	10.0	666,512	10.0
«ТТС Астана-2007 К» ЖШС	240,000	7.2	-	-
«BV Management» ЖШС	158,592	100.0	141,596	100.0
Islamic Infrastructure Fund Limited Partnership (Kazyna Seriktes B. V. портфелі)	39,204	1.3	339,785	1.3
«Almex-Baiterek Fund» ЖШС	10,607	7	15,807	7
«Mining Chemical Company» ЖШС	-	7.2	108,006	7.2
«EMC Agro» ЖШС	-	-	1,585,000	9.9
«Аллюр компаниялар тобы» АҚ	-	-	1,624,724	15.5
	37,131,197		38,154,365	

	2020 ж. мың теңге	2019 ж. мың теңге
Басқа қаржы активтері (борыштық)		
«Астана Ойл» мұнай үйі» ЖШС (КСМ SDFI портфелі)	3,693,653	3,430,005
«МерАсНС» ЖШС (КСМ SDFI портфелі)	3,256,349	-
АОМ Metal B. V. («Baiterek Venture Fund» АҚ портфелі)	3,119,229	2,671,563
«Казполиграф» ЖШС («Baiterek Venture Fund» АҚ портфелі)	2,664,825	1,530,023
«Оралмұнайпром» ЖШС (КСМ SDFI портфелі)	2,635,469	-
«KAZ GREEN ENERGY» ЖШС («Baiterek Venture Fund» АҚ портфелі)	2,367,154	2,033,751
«Караганда Құс» ЖШС (КСМ SDFI портфелі)	1,516,374	1,271,911
Аква Фактория	1,080,054	-
«Агромин» ЖШС (КСМ SDFI портфелі)	1,013,131	1,258,190
«Алекс Астана» ЖШС («Baiterek Venture Fund» АҚ портфелі)	735,156	781,988
«Темірбетон - 1» ЖШС (КСМ SDFI портфелі)	734,637	657,594
«Макинск Жылу окшаулау зауыты» ЖШС («Baiterek Venture Fund» АҚ портфелі)	491,292	480,681
«Қазмясо» ЖШС («Baiterek Venture Fund» АҚ портфелі)	469,525	361,863
	23,776,848	14,477,569
Әділ күн бойынша бағаланатын активтер жиыны, ондағы өзгерістер кезең ішіндегі пайданың немесе шығынның құрамында көрсетіледі	139,001,229	133,573,705

Өзгерістері кезең ішінде пайданың немесе залалдың құрамында көрсетілетін әділ құн бойынша бағаланатын қаржы құралдарымен операциялардан түсетін дивидендтік кірістер:

	2020 ж. мың теңге	2019 ж. мың теңге
«BV Management» ЖШС	43,295	9,621
DBK Equity Fund C. V.	27,875	-
Islamic Infrastructure Fund Limited Partnership	-	7,713
Macquarie Russia & CIS Infrastructure Fund L.P	-	616,982
VTB Capital 12bf Innovation Fund L. P. (Kazyna Seriktes B. V. портфелі)	-	277,632
Kazakhstan Growth Fund L. P. (Kazyna Seriktes B. V. портфелі)	-	82,667
«ОАЭК» АҚ	-	11,589
	71,170	1,147,906

«АстанаГаз ҚМГ» АҚ-ға инвестициялар

2018 жылғы қазанда Топ «АстанаГаз ҚМГ» АҚ-ның 121 мың теңге көлемінде дауыс беретін қарапайым акциясының 50% - ын сатып алды және 2018 жылғы 30 қазанда 40,150,000 мың теңге сомаға жарғылық капиталды қосымша толықтырды. «АстанаГаз ҚМГ» АҚ Астана қаласы және Қазақстан Республикасының солтүстік өңірлерін газдандыру жобасын іске асыру, сондай-ақ газ саласын дамыту жөніндегі өзге де бағдарламаларды іске асыру мақсатында құрылды. Бұл кәсіпорын бірлескен кәсіпорын ретінде қарастырылады.

Топ бір облигацияның номиналды құны 1,000 теңге болатын 40,150,000 облигация шығару арқылы, талап еткенге дейінгі өтеу мерзімімен және жылдық 0.01% купондық сыйақымен, осы сатып алуды қаржыландырды Акциялар сатушысымен жасалған шартқа сәйкес Топтың 40,150,000 мың теңге мөлшеріндегі үлесін «АстанаГаз ҚМГ» АҚ-ның инвестициясына сату құқығымен, 15 жыл ішінде жылдық 0.01% инвестициялық өсіммен, «пут» опционы бар және Топ шығарған облигацияларды ұстаушылар шығарылған облигацияларды кері сатып алуды талап еткен жағдайда да қолданылады.

Kazakhstan Infrastructure Fund C. V. -ға инвестициялар

2017 жылғы ақпанда Kazakhstan Infrastructure Fund C. V. (бұдан әрі - «KIF») жаңа бас әріптесін тағайындау мақсатында Топ және Verno Pe Eurasia GP Limited (бұдан әрі - «Бас әріптес») жауапкершілігі шектеулі серіктестік туралы келісімге (бұдан әрі - «LPA келісімі») қол қойды.

LPA келісімінің талаптарына сәйкес KIF-ке инвестициялар бойынша міндеттемелер сомасы келесідей бөлінді:

- «Қазына Капитал Менеджмент» АҚ (100 миллион доллар) – қатысу үлесі 95.24%.
- Verno PE Eurasia GP (5 миллион доллар) – қатысу үлесі 4.76%.

KIF құрудың негізгі мақсаты негізгі қызметі мақсатты аумақта орналасқан инфрақұрылымдық жобаларды дамытумен байланысты заңды құрылымдардың акционерлік капиталына инвестициялар салу болып табылады. KIF қызметін жүзеге асыратын негізгі орын Қазақстан, мекеме елі – Нидерланды болып табылады.

Топтың қатысу сипаты мен дәрежесі

Топ KIF-те 95% - дық үлесті иелене отырып, LPA келісіміне сәйкес шектеулі әріптес болуына байланысты, KIF-тің инвестициялық қызметіне қатысты шешімдерді қабылдауға қатыспайды.

KIF Басқарушы компаниясы LPA келісіміне сәйкес Инвестициялық саясатпен реттелетін инвестициялық қызмет бойынша шешім қабылдайтын Бас әріптес болып табылады. Бас әріптестің капитал инвестицияланатын активтерді таңдау еркіндігі бар және Қордың операциялық қызметіне және негізгі басқарушы персоналдың бюджеттері мен сыйақыларын қоса алғанда, инвестициялар объектісінің капиталына қатысты негізгі шешімдер қабылдайды.

LPA келісіміне сәйкес Компания KIF Инвестициялар объектісі мен қызметіне қатысты мүдделерді қорғау мақсатында Қор басқарушысын, Бас әріптесті қайта тағайындауға құқылы. Осы LPA келісімі аясында Бас әріптесті қайта тағайындау кезінде келесілер сияқты белгіл бір шарттар бар:

- инвестициялар бойынша міндеттемелердің жалпы сомасының 2% - на тең ақшалай айыппұлдар;
- алдыңғы Бас әріптестің құқықтары мен міндеттерін сатып алуға дайын жаңа бас әріптесті іздеу.

Бұл шарттар Бас әріптесті қайта тағайындау процесін едәуір қиындатады.

Жоғарыда баяндалғандарға сәйкес, 10 ХҚЕС (IFRS) «Шоғырландырылған қаржылық есептілік» талаптарына сәйкес Топ 2020 жылғы 31 желтоқсандағы және 2019 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша KIF-ті бақылауды жүзеге асырмайды.

Борыштық қаржы құралдары

2019 жылы Топ жеңілдікпен қаржыландырудың жаңа бағдарламасын іске қосты, оның шеңберінде жылдық 8% - ға дейінгі номиналды пайыздық мөлшерлемен және өтеу мерзімі 10 жылға дейінгі қарыздар беруді жүзеге асырылады. Бекітілген бағдарламаға байланысты Компания инвестициялық саясатқа өзгерістер енгізді, оған сәйкес Компания экономиканың басым секторларын дамытуға ықпал ететін жобаларға инвестиция салады (1-ескертпе).

Топ осы борыштық қаржы құралдары бойынша ақша ағындары негізгі борышты және төленбеген негізгі борышқа есептелген сыйақыны ғана төлемейтінін айқындады. Осылайша, бұл қаржы құралдары SPPİ өлшемшартына сәйкес келмейді және Топ пайда немесе шығын арқылы әділ құн бойынша бағалайды.

Борыштық қаржы құралдарының әділ құны жылдық 11.17% - дан 19.15% - ға дейінгі нарықтық мөлшерлемелерді пайдалана отырып айқындалды (2019 жылы: жылдық 10.46% - дан 18.86% - ға дейін).

Қауымдасқан және бірлескен кәсіпорындардағы қатысу үлестері

Төмендегі кестеде 2020 жылғы 30 қыркүйектегі (аудиттелмеген) және 2019 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша қауымдасқан және бірлескен кәсіпорындарға салынған елеулі инвестициялар бойынша жинақталған қаржылық ақпарат көрсетілген, ол осы кәсіпорындардың жеке қаржылық есептілігінде ұсынылған:

мың теңге (аудиттелмеген) Қатысу үлесі (пайызбен)	«Астана Газ ҚМГ» АҚ		СІПС Kazyna Investment Fund I L.P. (СКІФ)		Kazakhstan Growth Fund (KGF)		ADM KCRF L.P.***		«Baikoput Solar» ЖШС	
	50.0%	Бірлескен кәсіпорын Қазақстан Республикасы	49.9%	Қауымдасқан кәсіпорын	49.5%	Қауымдасқан кәсіпорын	49.5%	Қауымдасқан кәсіпорын	49.0%	Бірлескен кәсіпорын Қазақстан Республикасы
Тіркелген елі	Қазақстан Республикасы	Қазақстан Республикасы	Қытай / Қазақстан Республикасы	Нидерланды	Нидерланды Қазақстан Республикасы	Нидерланды Қазақстан Республикасы	Нидерланды Қазақстан Республикасы	Нидерланды Қазақстан Республикасы	Қазақстан Республикасы	Қазақстан Республикасы
Қызметті жүзеге асыру орны	Қазақстан Республикасы	Қазақстан Республикасы	Қытай / Қазақстан Республикасы	Нидерланды	Нидерланды Қазақстан Республикасы	Нидерланды Қазақстан Республикасы	Нидерланды Қазақстан Республикасы	Нидерланды Қазақстан Республикасы	Қазақстан Республикасы	Қазақстан Республикасы
2020 жылғы 30 қыркүйектегі жағдай бойынша (аудиттелмеген):										
Ұзақ мерзімді активтер	280,121,995	280,121,995	38,203,307	38,203,307	15,463,600	15,463,600	7,240,912	7,240,912	20,021,354	20,021,354
Ағымдағы активтер*	2,072,914	2,072,914	11,854,627	11,854,627	193,244	193,244	225,254	225,254	5,412,819	5,412,819
Ұзақ мерзімді міндеттемелер**	204,443,903	204,443,903	17,602,345	17,602,345	-	-	-	-	15,902,818	15,902,818
Ағымдағы міндеттемелер	20,416,116	20,416,116	185,974	185,974	381,745	381,745	9,349	9,349	559,171	559,171
2020 жылғы 30 қыркүйекте аяқталған тоғыз ай ішінде (аудиттелмеген):										
Түсім	2,803,791	2,803,791	-	-	-	-	-	-	2,364,982	2,364,982
(Таза шығын) / таза пайда	(22,148,184)	(22,148,184)	(332,271)	(332,271)	60,373	60,373	(1,008,026)	(1,008,026)	250,584	250,584
Басқа да жиынтық кіріс	(22,148,184)	(22,148,184)	(332,271)	(332,271)	60,373	60,373	(1,008,026)	(1,008,026)	250,584	250,584
2017 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша										
Ұзақ мерзімді активтер	286,802,783	286,802,783	33,829,082	33,829,082	24,509,197	24,509,197	9,102,560	9,102,560	20,754,318	20,754,318
Ағымдағы активтер*	32,398,020	32,398,020	8,118,965	8,118,965	165,712	165,712	198,547	198,547	4,367,105	4,367,105
Ұзақ мерзімді міндеттемелер**	(209,129,372)	(209,129,372)	-	-	-	-	-	-	(16,087,420)	(16,087,420)
Ағымдағы міндеттемелер	(30,588,357)	(30,588,357)	(8,268,362)	(8,268,362)	(161,791)	(161,791)	(16,208)	(16,208)	(328,893)	(328,893)
2019 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл үшін:										
Түсім	-	-	-	-	-	-	-	-	54,426	54,426
(Таза шығын) / таза пайда	(1,192,644)	(1,192,644)	6,018,691	6,018,691	(274,703)	(274,703)	(77,679)	(77,679)	81,490	81,490
Басқа да жиынтық кіріс	(1,192,644)	(1,192,644)	6,018,691	6,018,691	(274,703)	(274,703)	(77,679)	(77,679)	81,490	81,490

** 2020 жылғы 30 қыркүйектегі жағдай бойынша «Астана газ ҚМГ» АҚ ағымдағы активтерінің құрамына 2,040,237 мың теңге (аудиттелмеген) мөлшерінде ақша қаражаты мен олардың баламалары енгізілді (2019 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша) 32,394,400 мың теңге). 2020 жылғы 30 қыркүйектегі жағдай бойынша «Baikoput Solar» ЖШС ағымдағы активтерінің құрамына 3,503,925 мың теңге (аудиттелмеген) мөлшерінде ақша қаражаты мен олардың баламалары енгізілді (2019 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша) 967,917 мың теңге).

** «Астана газ ҚМГ» АҚ ұзақ мерзімді міндеттемелерінің құрамына 2020 жылғы 30 қыркүйектегі жағдай бойынша 197,775,686 мың теңге мөлшерінде ұзақ мерзімді қаржылық міндеттемелер енгізілді (аудиттелмеген) (2019 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша: 202,864,371 мың теңге). 2020 жылғы 31 қыркүйектегі жағдай бойынша «Baikoput Solar» ЖШС ұзақ мерзімді міндеттемелерінің құрамына 15,902,818 мың теңге мөлшеріндегі ұзақ мерзімді қаржылық міндеттемелер енгізілді (аудиттелмеген) (2019 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша 16,087,420 мың теңге мөлшеріндегі ұзақ мерзімді қаржылық міндеттемелер енгізілген).

*** ADM KCRF L. P. қатысты қаржылық ақпарат 2020 жылғы 31 желтоқсандағы және көрсетілген күнге аяқталған жыл ішіндегі жағдай бойынша келтірілген.

мың теңге (аудиттелмеген) Қатысу үлесі (пайызбен)	«Макинск жылу окшаулау зауыты» ЖШС		«ЕМС Агро» ЖШС		«Қазыясо» ЖШС		ЧК KazgostEngineering Ltd***	
	49,0%	49,0%	24,47%	49,0%	49,0%	32,0%	49,0%	32,0%
Тіркелген елі	Бірлескен кәсіпорын Қазақстан	Бірлескен кәсіпорын Қазақстан	Бірлескен кәсіпорын Қазақстан	Бірлескен кәсіпорын Қазақстан	Қауымдасқан кәсіпорын Қазақстан	Қауымдасқан кәсіпорын Қазақстан	Қауымдасқан кәсіпорын Қазақстан	Қауымдасқан кәсіпорын Қазақстан
Қызметті жүзеге асыру орны	Қазақстан	Қазақстан	Қазақстан	Қазақстан	Қазақстан	Қазақстан	Қазақстан	Қазақстан
2020 жылғы 30 қыркүйектегі жағдай бойынша (аудиттелмеген):								
Ұзақ мерзімді активтер	1,678,381	5,224,415	6,778,045	3,399,70	3,399,70	2,331,869	2,331,869	
Ағымдағы активтер*	76,522	1,104,021	8,118,738	3,863,66	3,863,66	6,915,414	6,915,414	
Ұзақ мерзімді міндеттемелер**	-	(7,960,513)	4,737,921	(5,558,104)	(5,558,104)	-	-	
Ағымдағы міндеттемелер	34,439	(512,974)	2,423,607	(836,365)	(836,365)	8,379,868	8,379,868	
2020 жылғы 30 қыркүйекте аяқталған тоғыз ай ішінде (аудиттелмеген):								
Түсім	-	1,061,330	3,412,838	13,888	13,888	25,196,458	25,196,458	
(Таза шығын) / таза пайда	(275,498)	(557,223)	401,801	(521,654)	(521,654)	449,712	449,712	
Басқа да жиынтық кіріс	(275,498)	(557,223)	401,801	(521,654)	(521,654)	449,712	449,712	
2017 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша								
Ұзақ мерзімді активтер	1,687,946	5,427,054	5,427,054	3,299,935	3,299,935	-	-	
Ағымдағы активтер*	77,489	1,256,144	1,256,144	3,952,485	3,952,485	-	-	
Ұзақ мерзімді міндеттемелер**	-	(7,923,081)	(7,923,081)	(5,436,513)	(5,436,513)	-	-	
Ағымдағы міндеттемелер	43,204	(287,689)	(287,689)	(681,919)	(681,919)	9	9	
2019 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл үшін:								
Түсім	-	469,917	625,080	35,068	35,068	-	-	
(Таза шығын) / таза пайда	(460,461)	163,801	(1,440,325)	(480,645)	(480,645)	-	-	
Басқа да жиынтық кіріс	(460,461)	163,801	(1,440,325)	(480,645)	(480,645)	-	-	

* 2020 жылғы 30 қыркүйектегі жағдай бойынша VTB Capital 12bf Innovation Fund L. P. ағымдағы активтерінің құрамына 76,522 мың теңге (аудиттелмеген) мөлшеріндегі ақша қаражаты мен олардың баламалары енгізілді (2019 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша: 77,489 мың теңге). 2020 жылғы 30 қыркүйектегі жағдай бойынша «Макинск жылу окшаулау зауыты» ЖШС ағымдағы активтерінің құрамына 58,605 мың теңге (аудиттелмеген) мөлшерінде ақша қаражаты мен олардың баламалары енгізілді (2019 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша: 115,181 мың теңге).

** 2020 жылғы 30 қыркүйектегі жағдай бойынша «Макинск жылу окшаулау зауыты» ЖШС ұзақ мерзімді міндеттемелерінің құрамына 7,960,513 мың теңге (аудиттелмеген) мөлшерінде ұзақ мерзімді қаржылық міндеттемелер енгізілді (2019 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша: 7,923,081 мың теңге).

*** Kazgostengineering Ltd ЖК қатысты қаржылық ақпарат 2020 жылғы 31 желтоқсандағы және көрсетілген күнге аяқталған жыл ішіндегі жағдай бойынша келтірілген.

Топ өзінің қауымдасқан және бірлескен кәсіпорындарға салынған инвестицияларын 9 ХҚЕС-ына (IAS) сәйкес пайда немесе шығын арқылы әділ құны бойынша есепке алады, себебі венчурлық инвестицияларға мамандандырылған ұйымдар үшін қауымдасқан және бірлескен кәсіпорындарға инвестицияларды есепке алу үшін, ол үлестік қатысу әдісін қолдану қажеттілігінен босатылуды қолданады.

Топ қызметінің негізгі түрі капитал құнының өсуінен табыс және пайда алу мақсатында инвестициялау болып табылады. Топ өзінің әр инвестициясына қатысты шығу стратегиясы бар. Топтың инвестициялық қызметі Топтың еншілес кәсіпорындары арқылы жүзеге асырылады. Топтың инвестициялық қызметке қатысты белгіленген бақылау жүйесі және есептілігі бар. Сондай-ақ Топта инвестициялық департамент және тәуекелдерді басқару департаменті жұмыс істейді, оның функцияларына Топтың инвестициялық қызметін басқару, сондай-ақ Топ басшылығына және Директорлар кеңесіне есептілік ұсыну функциясы кіреді. Сонымен қоса, Топтың инвестиция салатын объектілері дербес бизнес-білім беру болып табылады, олардың операциялық қызметіне Топ шектеулі түрде қатысады, Инвестициялар объектілеріне бақылау жасамайды.

Осылайша, Топ венчурлік инвестицияларға мамандандырылған ұйымның анықтамасына сәйкес келеді деп санайды және қауымдасқан және бірлескен кәсіпорындарға салынған инвестицияларды есепке алу үшін үлестік қатысу әдісін қолдану қажеттілігінен босатылуды пайдаланады.

14 Инвестициялық қаржы активтері

	2020 жылғы 31 желтоқсан мың теңге	2019 жылғы 31 желтоқсан мың теңге
Басқа да жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша ескерілетін инвестициялық борыштық құралдар		
- Мемлекеттік облигациялар		
Қазақстан Республикасы Қаржы министрлігінің мемлекеттік қазынашылық міндеттемелері	-	3,136,787
Барлық мемлекеттік облигациялар	-	3,136,787
- Корпоративтік облигациялар		
BB - дан BB+ - ға дейінгі кредиттік рейтингі бар	-	10,336,750
Барлық корпоративтік облигациялар	-	10,336,750
- банктердің корпоративтік облигациялары		
BB - дан BB+дейінгі кредиттік рейтингі бар	2,183,439	13,662,565
Банктердің барлық корпоративтік облигациялары	2,183,439	13,662,565
Басқа да жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша ескерілетін инвестициялық борыштық құралдардың жиыны	2,183,439	27,136,102
	2020 жылғы 31 желтоқсан мың теңге	2019 жылғы 31 желтоқсан мың теңге
Амортизацияланған құны бойынша бағаланатын инвестициялық қаржы активтері (РОСІ-активтер)		
First Heartland Jusan Bank «АҚ (бұрын – «Цеснабанк» АҚ) облигациялары)	1,978,614	1,572,997
Облигациялар жиыны	1,978,614	1,572,997
Инвестициялық активтер жиыны	4,162,053	28,709,099

15 Шығарылған борыштық бағалы қағаздар

2020 жылғы 31 желтоқсандағы және 2019 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша 40,150,736 мың теңге мөлшерінде шығарылған борыштық бағалы қағаздар талап етілгенге дейін өтеу мерзімімен және жылдық 0.01% купондық сыйақымен белгіленбеген облигациялармен ұсынылды. Облигациялардың айналымының жалпы мерзімі-15 жыл. Тартылған ақша қаражаты «АстанаГаз ҚМГ» АҚ-дағы қатысу үлесінің 50% - ын сатып алуға бағытталды (13-ескертпе).

16 Әділ құн бойынша бағаланатын қаржылық міндеттемелер, оның өзгерістері кезең ішіндегі пайда немесе шығын құрамында көрсетіледі

	2020 жылғы 31 желтоқсан мың теңге	2019 жылғы 31 желтоқсан мың теңге
Туынды қаржы құралдары	12,145,034	10,298,284
	12,145,034	10,298,284

2015 жылы Топ Қазақстанның Даму Банкімен валюталық своп шартын жасасты, өтеу мерзімі - 2022 жылы, ол бойынша топ 9,382,500 мың теңгеге орнына 50,000 мың АҚШ долларын беруі тиіс. Топ жылына 8.7% мөлшерлеменен есептелген сыйақы бойынша алдын ала төлем алды, ол 816,278 мың теңгені құрады. Директорлар кеңесінің 2020 жылғы 15 шілдедегі №8/20 шешімімен Қазақстанның Даму Банкімен валюталық своп шартты 24 айға дейінгі мерзімге ұзарту бойынша мәміле жасалды. 2020 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша осы своптың әділ құны 12,145,034 мың теңгені құрайды (2019 жылғы 31 желтоқсан: 10,298,284 мың теңге).

Своптың әділ құнын анықтау үшін 2020 жылы басшылық нарықтық деректер бойынша ақпарат негізінде теңгедегі ақша ағыны үшін 10.82%-ды және АҚШ долларындағы ақша ағыны үшін 1.67%-ды (2019 жылы: теңгемен ақша ағыны үшін 9.64% және АҚШ долларымен ақша ағыны үшін 1.75%) пайдаланды. Своптың әділ құны әділ құн иерархиясының 2-деңгейіне қатысты.

17 Акционерлік капитал және резервтер

(а) Шығарылған капитал

	Жай акциялар			
	Акциялар саны		Құны, мың теңге	
	2020 жыл	2019 жыл	2020 жыл	2019 жыл
1 қаңтардағы жағдай бойынша шығарылғандары	53,550,000	53,550,000	87,440,000	87,440,000
31 желтоқсандағы жағдай бойынша шығарылғандары, толық төленгендері	53,550,000	53,550,000	87,440,000	87,440,000

2020 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша шығаруға рұқсат етілген акционерлік капиталға 55,000,000 жай акция кіреді (2019 жыл: 55,000,000). Шығарылған және төленген акционерлік капитал 53,550,000 жай акциядан тұрады (2019 жыл: 53,550,000). Акцияның номиналды құны болмайды.

Жай акциялардың жарияланған кездеоның иелері дивидендтер алуға құқылы, сондай-ақ Топ акционерлерінің жылдық және жалпы жиналыстарында акцияға бір дауыс беру құқығына ие.

(б) Дивидендтер

Қазақстан Республикасының заңнамасына сәйкес, Компанияның бөлу үшін қолжетімді резервтерінің шамасы ХҚЕС сәйкес дайындалған Компанияның қаржылық есептілігінде көрсетілген бөлінбеген пайда шамасымен немесе егер жинақталған шығын болашақ кезеңдерге ауыстырылса, есепті кезеңдегі пайда шамасымен шектеледі. Егер меншікті капиталдың мөлшері теріс болса немесе таза табысты бөлу компанияның төлем қабілетсіздігіне немесе дәрменсіздігіне әкеп соқса, бөлуге жол берілмейді Қазақстан Республикасы заңнамасының талаптарына сәйкес есепті күнгі жағдай бойынша бөлуге қолжетімді қаражаттың жалпы көлемі 53,871,387 мың теңгені құрады (2019 жылғы 31 желтоқсан: 52,461,399 мың теңге).

2020 жылы Топ 2019 қаржы жылы үшін 1,095,395 мың теңге сомасында дивидендтер жариялады және бөлді, бұнда бір жай акция 20.5 теңгені құрады (2019 жыл: 1,102,490 мың теңге, бұнда бір жай акция 20.6 теңгені құрады).

18 Қаржы құралдарының тәуекелдерін басқару

Тәуекелдерді басқару Топ қызметінің негізінде жатыр және Топтың операциялық қызметінің маңызды элементі болып табылады. Нарықтық тәуекел, кредиттік тәуекел және өтімділік тәуекелі Топ өз қызметін жүзеге асыру процесінде кездесетін негізгі тәуекелдер болып табылады.

(а) Тәуекелдерді басқару саясаты мен рәсімдері

Компанияның тәуекелдерді басқару жөніндегі саясаты Топ ұшырайтын тәуекелдерді айқындауға, талдауға және басқаруға, тиісті тәуекелдер лимиттерін және тиісті бақылауларды белгілеуге, сондай-ақ тәуекелдер деңгейін және олардың белгіленген лимиттерге сәйкестігін тұрақты бағалауға бағытталған. Тәуекелдерді басқару жөніндегі саясат пен рәсімдер нарықтық жағдайдың, ұсынылатын банктік өнімдер мен қызметтердің және пайда болатын үздік тәжірибенің өзгеруін көрсету мақсатында тұрақты негізде қайта қаралады

Директорар кеңесі тәуекелдерді басқару жөніндегі бақылау жүйесінің тиісті жұмыс істеуіне, негізгі тәуекелдерді басқаруға және тәуекелдерді басқару жөніндегі саясаттар мен рәсімдерді мақұлдауға, сондай-ақ ірі мәмілелерді мақұлдауға жауапты болады.

Басқарма мониторинг жүргізуге және тәуекелдерді төмендету жөніндегі шараларды енгізуге жауапты болады, сондай-ақ Топтың белгіленген тәуекелдер шегінде қызметті жүзеге асыруын қадағалайды Тәуекелдер қызметі басшысының міндетіне тәуекелдерді жалпы басқару және қолданыстағы заңнама талаптарының сақталуын бақылауды жүзеге асыру, сондай-ақ қаржылық және қаржылық емес тәуекелдер бойынша есептерді анықтау, бағалау, басқару және жасау бойынша жалпы қағидаттар мен әдістердің қолданылуын бақылауды жүзеге асыру кіреді. Ол тікелей Басқарма төрағасына және қосымша Директорлар кеңесіне есеп береді.

Сыртқы және ішкі тәуекел факторлары ұйым ішінде анықталады және басқарылады.

(б) Нарықтық тәуекел

Нарықтық тәуекел – бұл нарықтық бағалардың өзгеруі салдарынан қаржы құралы бойынша ақша қаражатының болашақ ағынының немесе әділ құнының өзгеру тәуекелі. Нарықтық тәуекел валюталық тәуекелден, сыйақы ставкаларының өзгеру тәуекелінен, сондай-ақ басқа да баға тәуекелдерінен тұрады. Нарықтық тәуекел рыноктағы жалпы және ерекше өзгерістердің және нарықтық бағалардың құбылмалылығы деңгейінің өзгеруіне ұшырайтын пайыздық, валюталық және үлестік қаржы құралдарына қатысты ашық позициялар бойынша туындайды.

Нарықтық тәуекелді басқарудың міндеті нарықтық тәуекелге бейімділік қолайлы параметрлер шегінен шықпауы үшін, бұл ретте қабылданған тәуекел үшін алынатын кірістілікті оңтайландыруды қамтамасыз ете отырып, басқару және бақылау болып табылады.

(i) Пайыздық мөлшерлемелердің өзгеру тәуекелі

Нарықтық тәуекел - бұл нарықтық бағалардың өзгеруі салдарынан қаржы құралы бойынша ақша қаражатының әділ құнының немесе болашақ ағындарының өзгеру тәуекелі. Топ басым нарықтық пайыздық мөлшерлемелердің оның қаржылық жағдайына және ақша қаражатының ағынына ауытқуының ықпалына ұшырауға бейім. Мұндай ауытқулар пайыздық маржаның деңгейін арттыруы мүмкін, алайда оны төмендетуі немесе сыйақы ставкасы күтпеген жағдайда шығындардың туындауына әкелуі мүмкін.

Келесі кестеде 2020 жылғы 31 желтоқсандағы және 2019 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша пайыздық активтер мен міндеттемелер бойынша орташа тиімді пайыздық мөлшерлемелер көрсетілген.

Орташа тиімді пайыздық мөлшерлемелер

Осы сыйақы мөлшерлемелері тиісті активтер мен міндеттемелерді өтеуге жуық кірістілікті көрсетеді.

	2020 жыл		2019 жыл	
	Сыйақының орташа тиімді мөлшерлемесі, %		Сыйақының орташа тиімді мөлшерлемесі, %	
	Теңге	АҚШ доллары	Теңге	АҚШ доллары
Пайыздық активтер				
Ақша қаражаты және оның баламалары	7.3	0.2	7.3	1.0
Кредиттік ұйымдардан алынатын сомалар	8.2	2.5	8.8	1.7
Инвестициялық қаржы активтері	18.0	7.3	18.0	5.8

Пайыздық мөлшерлемелердің өзгеруі салдарынан болған инвестициялық қаржы активтерінің әділ құнының өзгерістеріне таза пайданың немесе шығынның және капиталдың сезімталдығын талдау (2020 жылғы 31 желтоқсандағы және 2019 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша қолданыстағы позициялар және пайыздық мөлшерлемелерді ұлғайту немесе азайту жағына кірістілік қисықтарын 100 базистік пунктке параллель жылжытудың оңайлатылған сценарийі негізінде жасалған) былайша ұсынылуы мүмкін.

	2020 жыл		2019 жыл	
	Пайда немесе шығын мың теңге	Меншікті капитал мың теңге	Пайда немесе шығын мың теңге	Меншікті капитал мың теңге
Мөлшерлемелерді азайту жағына 100 базистік пунктке параллель жылжыту	-	137,383	-	438,735
Мөлшерлемелерді ұлғайту жағына 100 базистік пунктке параллель жылжыту	-	(133,896)	-	(521,410)

(ii) Валюталық тәуекел

Топтың бірнеше шетел валютасында көрсетілген активтері мен міндеттемелер бар. Нарықтық тәуекел - бұл нарықтық бағалардың өзгеруі салдарынан қаржы құралы бойынша ақша қаражатының әділ құнының немесе болашақ ағынының өзгеру тәуекелі.

2020 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша қаржы активтері мен міндеттемелерінің валюта бөлігіндегі құрылымы былайша ұсынылуы мүмкін:

	АҚШ доллары мың теңге	Еуро мың теңге	Теңге мың теңге	Барлығы мың теңге
АКТИВТЕР				
Ақша қаражаты және оның баламалары	11,148,225	48,791	5,389,464	16,586,480
Кредиттік институттардан алынатын сомалар	19,008,167	-	11,601,372	30,609,539
Әділ құн бойынша бағаланатын активтер, ондағы өзгерістер кезең ішіндегі пайданың немесе шығынның құрамында көрсетіледі: - борыштық құралдар	-	-	23,776,848	23,776,848
Инвестициялық қаржы активтері	2,183,439	-	1,978,614	4,162,053
Басқа қаржы активтері	-	-	18,757	18,757
Барлық қаржы активтері	32,339,831	48,791	42,765,055	75,153,677
МІНДЕТТЕМЕЛЕР				
Шығарылған борыштық бағалы қағаздар	-	-	(40,150,736)	(40,150,736)
Туынды қаржы құралдары	-	-	(482,034)	(482,034)
Басқа да қаржылық міндеттемелер	-	-	(210,072)	(210,072)
Қаржы активтерінің жиыны	-	-	(40,842,842)	(40,842,842)
Таза позиция	32,339,831	48,791	1,922,213	34,310,835
Туынды қаржы құралдары	(21,045,500)	-	9,382,500	(11,663,000)
Туынды қаржы құралдарын шегергендегі таза позиция	11,294,331	48,791	11,304,713	22,647,835

2019 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша қаржы активтері мен міндеттемелерінің валюта бөлігіндегі құрылымы былайша ұсынылуы мүмкін:

	АҚШ доллары мың теңге	Еуро мың теңге	Теңге мың теңге	Барлығы мың теңге
АКТИВТЕР				
Ақша қаражаты және оның баламалары	709,346	279	236,455	946,080
Кредиттік институттардан алынатын сомалар	9,374,336	-	13,958,279	23,332,615
Әділ құн бойынша бағаланатын активтер, ондағы өзгерістер кезең ішіндегі пайданың немесе шығынның құрамында көрсетіледі: - борыштық құралдар	-	-	14,477,569	14,477,569
Инвестициялық қаржы активтері	27,136,102	-	1,572,997	28,709,099
Басқа қаржы активтері	-	-	33,901	33,901
Барлық қаржы активтері	37,219,784	279	30,279,201	67,499,264
МІНДЕТТЕМЕЛЕР				
Шығарылған борыштық бағалы қағаздар	-	-	(40,150,736)	(40,150,736)
Туынды қаржы құралдары	-	-	(551,284)	(551,284)
Басқа да қаржылық міндеттемелер	-	-	(186,386)	(186,386)
Қаржы активтерінің жиыны	-	-	(40,888,406)	(40,888,406)
Таза позиция	37,219,784	279	(10,609,205)	26,610,858
Туынды қаржы құралдары	(19,129,500)	-	9,382,500	(9,747,000)
Туынды қаржы құралдарын шегергендегі таза позиция	18,090,284	279	(1,226,705)	16,863,858

Келесі кестеде көрсетілгендей теңгенің төмендеуі келесі валюталарға қатысты 2020 жылдың 31 желтоқсаны мен 2019 жылдың 31 желтоқсанындағы жағдай бойынша меншікті капитал мен пайданың немесе шығынның өсуіне себепші болар еді. Бұл талдау салық сомасы шегеріле отырып берілген және Топ есепті кезеңнің соңындағы жағдай бойынша негізді болуы мүмкін деп қараған валюталардың айырбастау бағамдарының ауытқуларына негізделген. Талдау жүргізу кезінде барлық қалған айнымалылар, оның ішінде сыйақы мөлшерлемелері өзгеріссіз қалады деп болжалды.

	<u>2020 ж.</u> <u>мың теңге</u>	<u>2019 ж.</u> <u>мың теңге</u>
Теңгеге қатысты АҚШ доллары бағамының 20%-ға өсуі	<u>1,807,093</u>	<u>2,894,445</u>

Бұрын аударылған валюталарға қатысты теңге бағамының өсуі 2020 және 2019 жылдың 31 желтоқсанындағы жағдай бойынша егер барлық басқа айнымалылар өзгеріссіз қалса, кері әсер етуі мүмкін.

(в) Басқа да баға тәуекелдері

Өзге де баға тәуекелдері-осындай өзгерістердің осы нақты құралға немесе оның эмитентіне тән факторлардан немесе нарықта айналыстағы барлық ұқсас қаржы құралдарына әсер ететін факторлардан туындағанына қарамастан, нарықтық бағалардың өзгеруі нәтижесінде (сыйақы мөлшерлемесінің немесе валюталық тәуекел мөлшерлемесінің өзгеруі тәуекелінің әсер етуі нәтижесінде туындаған өзгерістерден басқа) қаржы құралы бойынша әділ құнның немесе ақша қаражатының болашақ ағындарының ауытқу тәуекелдері. Топта басқа да баға тәуекелдері тікелей инвестициялар қорларына салған Топтың инвестицияларына байланысты туындайды, оларды бағалау осындай тікелей инвестициялар қорларының артында тұрған компанияларды бағалауға негізделген.

Топ бұндай қаржы активтеріне ұзақ мерзімді перспективада олардың өсуінен артықшылық алу үшін инвестиция салады Барлық инвестициялар капиталды жоғалту қаупін тудырады. Тікелей инвестициялардың барлық қорлары және оларға тиісті инвестициялар көрсетілген инвестициялар салынатын экономика салаларына тән тәуекелдерге ұшырайды. Сонымен қатар, бұл инвестициялар үшін белгіленген нарықтар жоқ, сондықтан олар өтімді емес болып саналады.

Топ негізінен баға тәуекелдерін төмендету мәселелерінде тікелей инвестициялар қорларының басшылығына сүйенеді. Тікелей инвестициялар қорларының басшылығы инвестициялау туралы шешім қабылдағанға дейін шаруашылық және операциялық мәмілелерді мұқият іріктеу және талдау арқылы көрсетілген тәуекелдерді төмендетеді және тиісті компаниялардың басшылығымен үнемі байланыста болады. Топ тоқсанына бір рет тікелей инвестициялар қорлары басшылығы қызметінің нәтижелері туралы есеп алады. 2020 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша тікелей инвестициялар қорлары басшылығының 2020 жылғы 3-тоқсандағы қызметінің нәтижелері туралы осы есептерге Топтың қолжетімді.

Топтың пайдасы мен шығынына, сондай-ақ капиталына оның акционерлік капиталдың жеке қорларына салынған қаржы инвестицияларының әділ құнындағы өзгерістер әсер етеді. Мысалы, қорлардағы акция бағаларының 10% - ға өсуі 2020 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл үшін пайданы немесе шығынды және капиталды 11,522,438 мың теңгеге ұлғайтты (2019 жылы: 11,909,614 мың теңге). Көрсетілген бағалардың 10% төмендеуі шамасы бойынша тең, бірақ белгісі бойынша кері әсер етуі мүмкін.

Сондай-ақ пайда мен шығынға, сондай-ақ Топтың капиталына пайда немесе шығын арқылы әділ құн бойынша бағаланатын оның борыштық қаржы құралдарының әділ құнындағы өзгерістер әсер етеді. Мысалы, дисконттау мөлшерлемесінің 1% - ға ұлғаюы пайданы немесе шығынды және капиталды 2020 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл үшін 787,464 мың теңгеге (2019 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл үшін: 373,700 мың теңге) азайтуы мүмкін еді. Көрсетілген ставкалардың 1% - ға төмендеуі шамасы бойынша тең, бірақ белгісі бойынша кері әсер етер еді.

(г) Кредиттік тәуекел

Кредиттік тәуекел-қарыз алушының немесе Топтың контрагентінің міндеттемелерін орындамауы нәтижесінде туындайтын қаржылық шығындар тәуекелі. Топ кредиттік тәуекелді (танылған қаржылық активтер және танылмаған шарттық міндеттемелер бойынша) кредиттік тәуекелді шоғырландыру лимиттерін белгілеу және сақтау жөніндегі талаптарды қамтитын бекітілген саясаттар мен рәсімдерді қолдану, сондай-ақ кредиттік тәуекелдің белсенді мониторингілеу функциясын атқаратын Инвестициялық комитет құру арқылы басқарады. Инвестициялық саясатты Басқарма қарайды және бекітеді.

Кредиттік тәуекелге ұшыраудың ең жоғары деңгейі, әдетте, қаржылық жағдай туралы есепте қаржылық активтердің теңгерімдік құнында және танылмаған шарттық міндеттемелер сомасында көрсетіледі. Активтер мен міндеттемелерді өзара есепке алу мүмкіндігі әлеуетті кредиттік тәуекелді төмендету үшін елеулі мәнге ие емес.

Есепті күнгі жағдай бойынша қаржы активтеріне қатысты кредиттік тәуекелдің ең жоғары деңгейі былайша ұсынылуы мүмкін:

	2020 ж. мың теңге	2019 ж. мың теңге
АКТИВТЕР		
Ақша қаражаты және оның баламалары	16,586,480	946,080
Кредиттік институттардан алынатын сомалар	30,609,539	23,332,615
Әділ құн бойынша бағаланатын активтер, ондағы өзгерістер кезең ішіндегі пайданың немесе шығынның құрамында көрсетіледі:- борыштық құралдар	23,776,848	14,477,569
Инвестициялық қаржы активтері	4,162,053	28,709,099
Басқа қаржы активтері	18,757	33,901
Тәуекелдің ең жоғары деңгейінің жиыны	75,153,677	67,499,264

(д) Өтімділік тәуекелі

Өтімділік тәуекелі - бұл Топта ақша қаражатын немесе басқа да қаржы активтерін беру арқылы есеп айырысу жүзеге асырылатын қаржылық міндеттемелерді орындау бойынша қиындықтар туындауының тәуекелі. Өтімділік тәуекелі активтер мен міндеттемелерді өтеу мерзімдері бойынша сәйкес келмеген кезде туындайды. Активтер мен міндеттемелердің өтеу мерзімдері мен сыйақы мөлшерлемелері бойынша сәйкес келуі және/немесе бақыланатын сәйкес келмеуі өтімділік тәуекелін басқарудағы негізгі кезең болып табылады. Жүргізілетін операциялардың алуан түрлілігі және олармен байланысты белгісіздік салдарынан активтер мен міндеттемелерді өтеу мерзімдері бойынша толық сәйкестік қаржы институттары үшін әдеттегі практика болып табылмайды. Мұндай сәйкессіздік операциялардың кірістілігін арттыруға мүмкіндік береді, алайда шығындар қаупін арттырады. Топ оларды өтеу мерзімдерінің басталуына қарай барлық міндеттемелерді орындау үшін қажетті ақша қаражатының тұрақты болуын қамтамасыз ету мақсатында өтімділіктің қажетті деңгейін қолдайды Өтімділікті басқару жөніндегі саясатты Басқарма қарайды және бекітеді.

Топ міндеттемелермен байланысты және белсенді нарықта баға белгіленбейтін, сондықтан өтімсіз болып саналатын тікелей инвестициялар қорларына инвестиция салады. Топ байланысты міндеттемелерге сәйкес тікелей инвестициялар қорлары міндеттемелерді орындауды талап ете алады, тиісті хабарлау мерзімі орташа есеппен 10 күнді құрайды.

Мұндай талаптардың мөлшері кез келген уақытта қолда бар ақша қаражаты мен олардың баламаларынан асып кетуі мүмкін.

Төмендегі кестеде шарттық дисконтталмаған төлемдер негізінде 2020 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша Топтың қаржылық міндеттемелерін өтеу мерзімдері көрсетілген:

мың теңге	Талап етілгенге дейін және 1 айдан кем	1 жылдан 5 жылға дейін	Түсімдер/ (шығулар) жиыны	Баланстық құны
Туынды емес міндеттемелер				
Шығарылған борыштық бағалы қағаздар	(40,150,736)	-	(40,150,736)	(40,150,736)
Басқа да қаржылық міндеттемелер	(210,072)	-	(210,072)	(210,072)
Туынды міндеттемелер				
Өзара есепке алу жолымен орындалатын туынды қаржылық міндеттемелер				
Кету	-	(21,045,500)	(21,045,500)	(12,145,034)
Келу	-	9,382,500	9,382,500	-
Міндеттемелер жиыны	(40,360,808)	(11,663,000)	(52,023,808)	(52,505,842)
Инвестициялық сипаттағы шартты міндеттемелер	(69,150,685)	-	(69,150,685)	-

Төмендегі кестеде шарттық дисконтталмаған төлемдер негізінде 2019 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша Топтың қаржылық міндеттемелерін өтеу мерзімдері көрсетілген:

мың теңге	Талап етілгенге дейін және 1 айдан кем	1 жылдан 5 жылға дейін	Түсімдер/ (шығулар) жиыны	Баланстық құны
Туынды емес міндеттемелер				
Шығарылған борыштық бағалы қағаздар	(40,150,736)	-	(40,150,736)	(40,150,736)
Басқа да қаржылық міндеттемелер	(186,386)	-	(186,386)	(186,386)
Туынды міндеттемелер				
Өзара есепке алу жолымен орындалатын туынды қаржылық міндеттемелер				
Кету	-	(19,129,500)	(19,129,500)	(10,298,284)
Келу	-	9,382,500	9,382,500	-
Міндеттемелер жиыны	(40,337,122)	(9,747,000)	(50,084,122)	(50,635,406)
Инвестициялық сипаттағы шартты міндеттемелер	(59,910,628)	-	(59,910,628)	-

Инвестициялық сипаттағы шартты міндеттемелер үшін шартты міндеттеменің максималды сомасы бұл шартты міндеттемені орындау туралы талап туындауы мүмкін ең ерте кезеңге жатқызылады.

Өтеу немесе қалпына келтірудің күтілегін мерзімдері бойынша қаржы активтері мен міндеттемелерді талдау 2020 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша келесідей ұсынылуы мүмкін:

Талап етілгенге дейін және кемінде 1 айға дейін	1 айдан 3 айға дейін		3 айдан 6 айға дейін		6 айдан 12 айға дейін		1 жылдан 5 жылға дейін		5 жылдан 10 жылға дейін		Өтеу мерзімі жоқ	Баланстық құны
	1 айдан 3 айға дейін	3 айдан 6 айға дейін	3 айдан 6 айға дейін	6 айдан 12 айға дейін	1 жылдан 5 жылға дейін	5 жылдан 10 жылға дейін	5 жылдан 10 жылға дейін	5 жылдан 10 жылға дейін				
мың теңге												
Туынды емес қаржылық активтер												
Ақша қаражаты және оның баламалары	16,586,480	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	16,586,480
Кредиттік институттардан алынатын сомалар	846,088	19,008,167	10,247,176	508,108	-	-	-	-	-	-	-	30,609,539
Әділ күн бойынша бағаланатын қаржылық құралдар, ондағы өзгерістері кезең ішіндегі пайданың немесе шығынның құрамында көрсетіледі:												
- үлестік құралдар	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	37,131,197	37,131,197
- борыштық құралдар	-	-	-	-	-	-	-	551,279	23,225,569	-	-	23,776,848
Инвестициялық қаржы активтері	2,183,439	-	-	-	-	-	-	-	1,978,614	-	-	4,162,053
Басқа қаржы активтері	-	-	-	-	-	-	-	-	18,757	-	-	18,757
Активтер жиыны	19,616,008	19,008,167	10,247,176	508,108	551,279	25,222,940	37,131,197					112,284,874
Туынды емес қаржылық міндеттемелер												
Шығарылған борыштық бағалы қағаздар	(40,150,736)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	(40,150,736)
Басқа да қаржылық міндеттемелер	(210,072)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	(210,072)
Туынды міндеттемелер	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Өзара есепке алу жолымен орындалатын туынды қаржылық міндеттемелер	-	-	-	-	-	-	-	(12,145,034)	-	-	-	(12,145,034)
Міндеттемелер жиыны	(40,360,808)	-	-	-	(12,145,034)	-	-	(12,145,034)	-	-	-	(52,505,842)
Танылған қаржы активтері мен қаржылық міндеттемелер бойынша өтімділіктің таза алшақтығы	(20,744,801)	19,008,167	10,247,176	508,108	(11,593,755)	25,222,940	37,131,197					59,779,032
Инвестициялық сипаттағы шартты міндеттемелер	(69,150,685)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	(69,150,685)

Өтеу немесе қалпына келтірудің күтілетін мерзімдері бойынша қаржы активтері мен міндеттемелерді талдау 2020 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша келесідей ұсынылуы мүмкін:

Талап етілгенге дейін және кемінде 1 айға дейін	1 айдан 3 айға дейін		3 айдан 6 айға дейін		6 айдан 12 айға дейін		1 жылдан 5 жылға дейін		5 жылдан 10 жылға дейін		Өтеу мерзімі жоқ	Баланстық құны
	1 айға дейін	1 айға дейін	3 айға дейін	3 айға дейін	6 айға дейін	6 айға дейін	1 жылдан 5 жылға дейін	1 жылдан 5 жылға дейін	5 жылдан 10 жылға дейін	5 жылдан 10 жылға дейін		
мың теңге												
Туынды емес қаржылық активтер												
Ақша қаражаты және оның баламалары	946,080	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	946,080
Кредиттік институттардан алынатын сомалар	979,097	9,374,336	12,979,182	-	-	-	-	-	-	-	-	23,332,615
Әділ құн бойынша бағаланатын қаржылық құралдар, ондағы өзгерістері кезең ішіндегі пайданың немесе шығынның құрамында көрсетіледі:												
- үлестік құралдар	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	38,154,365	38,154,365
- борыштық құралдар	-	-	-	-	-	-	1,752,592	-	12,724,977	-	-	14,477,569
Инвестициялық қаржы активтері	-	-	7,160,041	-	-	-	13,551,403	-	7,997,655	-	-	28,709,099
Басқа қаржы активтері	-	-	-	-	-	-	33,901	-	-	-	-	33,901
Активтер жиыны	1,925,177	9,374,336	20,139,223	-	15,337,896	20,722,632	38,154,365	105,653,629				
Туынды емес қаржылық міндеттемелер												
Шығарылған борыштық бағалы қағаздар	(40,150,736)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	(40,150,736)
Басқа да қаржылық міндеттемелер	(186,386)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	(186,386)
Туынды міндеттемелер												
Өзара есепке алу жолымен орындалатын туынды қаржылық міндеттемелер	-	-	-	-	(10,298,284)	-	-	-	-	-	-	(10,298,284)
Міндеттемелер жиыны	(40,337,122)	-	-	-	(10,298,284)	-	-	(50,635,406)				
Танылған қаржы активтері мен қаржылық міндеттемелер бойынша өтімділіктің таза алшақтығы	(38,411,945)	9,374,336	20,139,223	(10,298,284)	15,337,896	20,722,632	38,154,365	55,018,223				
Инвестициялық сипаттағы шартты міндеттемелер	(59,910,628)	-	-	-	-	-	-	(59,910,628)				

19 Капиталды басқару

Топ меншікті капиталға қатысты сыртқы талаптардың объектісі болып табылмайды.

Топ меншікті капиталды жалпы капитал ретінде анықтайды. Топтың меншікті капиталды басқаруға қатысты мақсаты Топтың акционерлер үшін табыс алу үшін үздіксіз қызметті жалғастыру, сондай-ақ топтың инвестициялық қызметін қолдау мақсатында меншікті капиталдың тұрақты базасын қамтамасыз ету қабілетін қамтамасыз ету болып табылады.

20 Инвестициялық сипаттағы шартты міндеттемелер

Топ өзінің портфеліне міндеттемелерді Seriktes Kazyna B. V еншілес компаниясы арқылы сатып алады. Топ инвестицияларды менеджерлерге, өнеркәсіптің тиісті секторларына, елдерге және инвестициялау кезеңдеріне бөлу арқылы өзінің инвестициялар портфелін әртараптандырады.

Инвестициялық сипаттағы шартты міндеттемелер бойынша шарттық сомалар төмендегі кестеде берілген:

	2020 ж. мың теңге	2019 ж. мың теңге
Шартқа сәйкес сома		
Kazakhstan Infrastructure Fund	24,170,029	21,969,569
Falah Growth Fund LP	16,725,947	15,203,203
CITIC-Kazyna Investment Fund LP	14,328,920	13,024,403
КҚМ Sustainable Development Fund I	5,824,324	2,145,578
VTB Capital Innovation Fund L.P.	2,628,955	-
Wolfenson Capital Partners LP	1,914,404	1,740,115
Macquarie Renaissance Infrastructure Fund	1,811,147	4,035,871
DBK Equity Fund C. V.	523,364	679,691
Islamic Infrastructure Fund Limited Partnership	470,275	427,461
ADM Kazakhstan Capital Restructuring Fund CV	385,448	350,356
Kazakhstan Growth Fund	274,958	249,926
Aureos Central Asia Fund LLC	92,914	84,455
	69,150,685	59,910,628

Тікелей инвестициялар қорларының құрылтай шарттарына сәйкес менеджер төлем талабын шығарғаннан кейін инвестициялық сипаттағы міндеттеме сомасы төленбеген жағдайда, Топқа санкциялар, оның ішінде сыйақы төлеуді кейінге қалдыру, пайданы бөлуді тоқтата тұру, қорларды корпоративтік басқаруға қатысу құқығынан уақытша бас тарту және топтың үлесін бірлескен инвесторлар мен үшінші тұлғаларға мәжбүрлеп сату қолданылуы мүмкін. 2020 жылғы 31 желтоқсандағы және 2019 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша Топтың инвестициялық сипаттағы мерзімі өткен міндеттемелері болған жоқ.

21 Жалға алу

Жалдау шарттары, онда Топ жалға алушы ретінде әрекет етеді

Топ жылжымайтын мүлік объектісін бір жылға дейінгі мерзімге жалға алады. Бұл жалдау қысқа мерзімді жалдау болып табылады, осылайша Топ осы жалдау шарттарына қатысты пайдалану құқығы және жалдау бойынша міндеттемелер нысанындағы активтерді танымау туралы шешім қабылдады.

2020 жыл ішінде Топ жалпы және әкімшілік шығыстар құрамында 114,319 мың теңге (2019 жыл ішінде: 108,081 мың теңге) мөлшерінде операциялық жалдау шарты бойынша шығысты таныды.

22 Шартты міндеттемелер

(а) Сақтандыру

Қазақстан Республикасындағы сақтандыру қызметтерінің нарығы даму сатысында, сондықтан басқа елдерде қолданылатын сақтандыру қорғанысының көптеген нысандары әзірше Қазақстанда қолжетімсіз. Топтың апаттар немесе Компания қызметі нәтижесінде жылжымайтын мүлік объектілеріне немесе қоршаған ортаға келтірілген залалға байланысты өндірістік құрылыстарына, өндірістің тоқтауынан туындаған залалға немесе үшінші тараптар алдында туындаған міндеттемелерге қатысты толық сақтандыру қорғауы жоқ. Топтың барабар сақтандыру жабындысы болмаған сәтке дейін белгілі бір активтердің жоғалуы немесе зақымдануы Топтың қызметі мен қаржылық жағдайына елеулі теріс әсер етуі мүмкін тәуекел бар.

(б) Қазақстандағы шартты салық міндеттемелері

Қазақстанның салық жүйесі, салыстырмалы түрде жаңа бола отырып, заңнамалық нормалардың, ресми түсіндірулер мен сот шешімдерінің жиі өзгеруімен сипатталады, бұл ХҚЕС-ке сәйкес кірістерді, шығыстарды және қаржылық есептіліктің басқа да баптарын есепке алу тәртібіне қатысты пікірлерді қоса алғанда, оларды әртүрлі салық органдарының бір мәнді түсіндіруіне жол береді. Салықтарды есептеудің дұрыстығына қатысты тексерулер мен тергеумен ірі айыппұлдар салуға және пайыздарды алуға құқығы бар әртүрлі деңгейдегі реттеуші органдар айналысады. Есепті кезеңде салықтарды есептеудің дұрыстығы келесі күнтізбелік бес жыл ішінде тексерілуі мүмкін, алайда белгілі бір жағдайларда бұл мерзім ұзартылуы мүмкін.

Бұл жағдайлар Қазақстан Республикасындағы салықтық тәуекелдер басқа елдерге қарағанда әлдеқайда жоғары болуына әкелуі мүмкін. Топ басшылығының пікірінше, салық міндеттемелері басшылықтың қолданыстағы салық заңнамасын түсіндіруін, нормативтік құжаттардың ресми түсіндірмелерін және сот органдарының шешімдерін негізге ала отырып, осы қаржылық есептілікте толық көрсетілген. Соған қарамастан, тиісті органдардың осы ережелерді түсіндіруі өзгеше болуы мүмкін және егер олар өз позицияларының заңдылығын дәлелдей алса, бұл осы шоғырландырылған қаржылық есептілікке айтарлықтай әсер етуі мүмкін.

23 Байланысты тараптармен операциялар

(а) Бақылау қатынастары

Топтың негізгі кәсіпорны «Бәйтерек» ҰБХ АҚ болып табылады. Топты түпкілікті бақылайтын тарап Қазақстан Республикасының Үкіметі болып табылады.

(б) Директорлар кеңесі және Басқарма мүшелерімен операциялар

2020 және 2019 жылдары 31 желтоқсанда аяқталған жылдар үшін «Қызметкерлердің сыйақылары» бабына енгізілген сыйақылардың жалпы мөлшері былайша ұсынылуы мүмкін:

	2020 ж. мың теңге	2019 ж. мың теңге
Қызметкерлерге қысқа мерзімді сыйақы	218,745	183,971

Көрсетілген сомаларға Директорлар кеңесі мен Басқарма мүшелеріне ақшалай және ақшалай емес сыйақылар кіреді.

(в) Басқа да байланысты тараптармен операциялар

Үкіметке байланысты кәсіпорындармен операциялар

Топ Қазақстан Республикасы Үкіметінің бақылауындағы бірқатар кәсіпорындармен жұмыс істейді. Топ 24 ХҚЕС (IAS) «Байланысты тараптар» ұсынылатын, Қазақстан Республикасының Үкіметімен байланысты кәсіпорындармен операциялар бойынша оңайлатылған ашуды ұсынуға мүмкіндік беретін босатылуларды қолданады.

Басқа да байланысты Тараптар үкімет бақылайтын компанияларды, ұлттық компанияларды және ұлттық компаниялардың еншілес кәсіпорындарын қамтиды. 2020 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша шоттар бойынша қалдықтар және орташа тиімді сыйақы мөлшерлемелері, сондай-ақ 2020 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл үшін басқа да байланысты тараптармен операциялар бойынша тиісті пайда немесе шығын:

	Бірлескен кәсіпорындарға салынатын инвестициялар		Қауымдасқан кәсіпорындарға салынатын инвестициялар		Бас компанияның басқа еншілес кәсіпорындары		Қазақстан Республикасының Үкіметі бақылайтын кәсіпорындар		Жиыны
	Сыйақының номиналдық орташа мөлшерлемесі	мың тенге	Сыйақының номиналдық орташа мөлшерлемесі	мың тенге	Сыйақының номиналдық орташа мөлшерлемесі	мың тенге	Сыйақының номиналдық орташа мөлшерлемесі	мың тенге	
2020 жыл 31 желтоқсандағы жағдай бойынша қаржылық жағдай туралы шоғырландырылған есеп									
2020 жылғы 31 желтоқсан									
Активтер									
Әділ құн бойынша бағаланатын активтер, ондағы өзгерістер кезең ішіндегі пайданың немесе шығынның құрамында көрсетіледі									
- Бірлескен кәсіпорындарға салынатын инвестициялар	-	46,929,140	-	-	-	-	-	-	46,929,140
- Қауымдасқан кәсіпорындарға салынатын инвестициялар	-	-	-	31,164,044	-	-	-	-	31,164,044
- Басқа да қаржы активтері	10.0	491,292	10.0	469,526	12.0	3,119,229	-	-	4,080,047
Кейінге қалдырылған салық активі	-	-	-	-	-	-	2,353,147	-	2,353,147
Ағымдағы салық активі	-	-	-	-	-	-	1,295,775	-	1,295,775
Міндеттемелер									
Туынды қаржы құралдары	-	-	-	(12,145,034)	-	-	-	-	(12,145,034)
Шығарылған борыштық бағалы қағаздар	-	-	-	-	-	-	40,150,736	0.01	40,150,736
Басқа да қаржылық міндеттемелер	-	-	-	(130,683)	-	-	-	-	(130,683)

2020 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл үшін шоғырландырылған қаржылық есептілікке ескертпелер
«Қазына Капитал Менеджмент» АҚ

	- Бірлескен кәсіпорындарға салынатын инвестициялар		Қауымдасқан кәсіпорындарға салынатын инвестициялар		Бас компанияның басқа еншілес кәсіпорындары		Қазақстан Республикасының Үкіметі бақылайтын кәсіпорындар		Жиыны
	мың тенге	Сыйақының номиналдық орташа мөлшер-лемесі	мың тенге	Сыйақының номиналдық орташа мөлшер-лемесі	мың тенге	Сыйақының номиналдық орташа мөлшер-лемесі	мың тенге	Сыйақының номиналдық орташа мөлшер-лемесі	
Пайда немесе шығын және басқа да жиынтық кіріс туралы шоғырландырылған есеп									
Пайыздық кірістер	-	-	-	-	13,825	-	195,874	-	209,699
Пайыздық шығыстар	-	-	-	-	-	-	(4,015)	-	(4,015)
Өділ құны бойынша бағаланатын активтермен жасалған операциялардан түсетін таза кіріс, ондағы өзгерістер кезең ішіндегі пайданың немесе залалдың құрамында көрсетілді.	(551,556)	-	(4,023,742)	-	447,667	-	-	-	(4,127,631)
Инвестициялық қаржы активтерімен жасалатын операциялардан болатын таза шығын	-	-	-	-	(290,941)	-	(202,894)	-	(493,835)
аржы туынды құралдарымен жасалған терациялардан болатын таза шығыс	-	-	-	-	(1,030,473)	-	-	-	(1,030,473)
Шетел валютасымен операциялардан таза пайда/(шығын)	-	-	-	-	(83,669)	-	1,196,105	-	1,112,436
Жалпы және әкімшілік шығыстар	-	-	-	-	(114,319)	-	-	-	(114,319)
Табыс салығы бойынша шығыс	-	-	-	-	-	-	(1,766,044)	-	(1,766,044)

Басқа да байланысты Тараптар үкімет бақылайтын компанияларды, ұлттық компанияларды және ұлттық компаниялардың еншілес кәсіпорындарын қамтиды. 2019 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша шоттар бойынша қалдықтар және орташа тиімді сыйақы мөлшерлемелері, сондай-ақ 2019 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл үшін басқа да байланысты тараптармен операциялар бойынша тиісті пайда немесе шығын:

	- Бірлескен кәсіпорындарға салынатын инвестициялар		Қауымдасқан кәсіпорындарға салынатын инвестициялар		Бас компанияның еншілес кәсіпорындары		Қазақстан Республикасының Үкіметі бақылайтын кәсіпорындар		Жиыны
	мың теңге	Сыйақының номиналдық орташа мөлшер-лемесі	мың теңге	Сыйақының номиналдық орташа мөлшер-лемесі	мың теңге	Сыйақының номиналдық орташа мөлшер-лемесі	мың теңге	Сыйақының номиналдық орташа мөлшер-лемесі	

2020 жыл 31 желтоқсандағы жағдай бойынша қаржылық жағдай туралы шоғырландырылған есеп .

Активтер

Әділ құн бойынша бағаланатын активтер, ондағы өзгерістер кезең ішіндегі пайданың немесе шығынның құрамында көрсетіледі
 - Бірлескен кәсіпорындарға салынатын инвестициялар

	47,465,606	-	-	-	-	-	-	-	47,465,606
- Қауымдасқан кәсіпорындарға салынатын инвестициялар	-	-	33,476,165	-	-	-	-	-	33,476,165
- Басқа да қаржы активтері	480,681	10.0	361,863	10.0	2,671,563	12.0	-	-	3,514,107
Инвестициялық қаржы активтері	-	-	-	-	6,821,528	6.5	13,473,537	4.6	20,295,065
Кейінге қалдырылған салық активі	-	-	-	-	-	-	1,966,364	-	1,966,364
Ағымдағы салық активі	-	-	-	-	-	-	1,746,295	-	1,746,295
Міндеттемелер									
Туынды қаржы құралдары	-	-	-	-	(10,298,284)	-	-	-	(10,298,284)
Шығарылған борыштық бағалы қағаздар	-	-	-	-	-	-	(40,150,736)	0.01	(40,150,736)
Басқа да қаржылық міндеттемелер	-	-	-	-	(123,086)	-	-	-	(123,086)

	- Бірлескен кәсіпорындарға салынатын инвестициялар		Қауымдасқан кәсіпорындарға салынатын инвестициялар		Бас компанияның басқа еншілес кәсіпорындары		Қазақстан Республикасының Үкіметі бақылайтын кәсіпорындар		Жиыны
	мың теңге	Сыйақының номиналдық орташа мөлшер-лемесі	мың теңге	Сыйақының номиналдық орташа мөлшер-лемесі	мың теңге	Сыйақының номиналдық орташа мөлшер-лемесі	мың теңге	Сыйақының номиналдық орташа мөлшер-лемесі	
Пайда немесе шығын және басқа да жиынтық кіріс туралы шоғырландырылған есеп									
Пайыздық кірістер	-	-	-	-	426,786	-	145,800	-	572,586
Пайыздық шығыстар	-	-	-	-	-	-	(7,062)	-	(7,062)
Әділ құны бойынша бағаланатын активтермен жасалған операциялардан түсетін таза кіріс, ондағы өзгерістер кезең ішіндегі пайданың немесе залалдың құрамында көрсетіледі.	67,837	-	(722,474)	-	-	-	-	-	(654,637)
Дивидендтік кірістер	277,632	-	849,064	-	-	-	-	-	1,126,696
Қаржылық туынды құралдарымен операциялардан таза пайда	-	-	-	-	387,164	-	-	-	387,164
Шетел валютасымен операциялардан таза пайда/(шығын)	-	-	-	-	(53,154)	-	(399,102)	-	(452,256)
Жалпы және әкімшілік шығыстар	-	-	-	-	(110,831)	-	-	-	(110,831)
Табыс салығы бойынша шығыс	-	-	-	-	-	-	(737,380)	-	(737,380)

Байланысты тараптармен операциялар бойынша қалдықтардың көпшілігі бір жыл ішінде өтелуі тиіс. Байланысты тараптармен операциялардан қалған қалдықтар бойынша қамтамасыз ету жоқ.

24 Қаржы құралдарының әділ құны

Әділ құнды бағалау активті сату кезінде алынатын немесе бағалау күніне нарық қатысушылары арасында ұйымдастырылған нарықта жүзеге асырылатын операция шарттарында міндеттемені беру кезінде төленген бағаны айқындауға бағытталған. Дегенмен, бар белгісіздік пен бағалаудың субъективтілігі себебі бойынша әділ құн активтерді дереу сату немесе міндеттемелерді орындау жасалуы мүмкін құн ретінде қаралмауы тиіс.

Белсенді нарықтарда бағаланатын қаржы активтері мен міндеттемелердің әділ құны нарықтық бағамдарға немесе дилерлер бағасының бағамдарына негізделген. Топ бағалаудың өзге әдістерін пайдалана отырып, Топтың барлық басқа қаржы құралдарының әділ құнын айқындайды. Бағалау әдістерінің мақсаты активті сату немесе бағалау күні нарыққа қатысушылар арасында міндеттемелерді беру бойынша ұйымдастырылған нарықта жүзеге асырылатын операция жүргізілетін бағаны көрсететін әділ құнды бағалау тәсіліне қол жеткізу болып табылады.

Топ жалпыға қолжетімді нарықтық деректерді ғана пайдаланатын және басшылықтың пайымдарын немесе бағаларын талап етпейтін пайыздық және валюталық своптар сияқты стандартты және неғұрлым қарапайым қаржы құралдарының әділ құнын айқындау үшін кеңінен танылған бағалау модельдерін пайдаланады. Модельдерге арналған бақыланатын баға белгілеулер мен бастапқы деректер әдетте нарықта айналыстағы борыштық және үлестік бағалы қағаздар, биржада айналыстағы туынды құралдар, сондай-ақ пайыздық своптар сияқты қарапайым биржадан тыс туынды қаржы құралдары үшін қолжетімді.

Тікелей инвестициялар қорларына инвестициялар сияқты күрделі құралдар үшін Топ жылдық аудиттелген қаржылық есептілікті және өзіндік бағалау модельдерін пайдаланатын негізгі инвестициялық қорлар басшылығының тоқсандық есептерін пайдаланады. 2020 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша тікелей инвестициялар қорларына инвестициялардың әділ құнын айқындау үшін Топ өзінің бағалау модельдерін пайдаланатын тәуелсіз бағалауды іске асырады. Осы модельдерде пайдаланылатын кейбір немесе барлық маңызды деректер жалпыға қолжетімді нарықтық деректер болып табылмайды және нарықтық баға белгілеуден немесе мөлшерлемелерден не пайымдаулар негізінде қалыптасқан бағалаулар болып табылады. Бағалануы қадағаланбайтын нарықтық деректерді пайдалануға негізделген құралдардың мысалы белсенді нарық жоқ кейбір кредиттер мен бағалы қағаздар болуы мүмкін

(а) Есептік жіктеулер және әділ құн

Бұдан әрі кесте 2020 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша қаржы активтері мен міндеттемелерінің баланстық және әділ құнын көрсетеді:

	Әділ құн бойынша бағаланатын қаржылық құралдар, ондағы өзгерістері кезең ішіндегі пайданың немесе шығынның құрамында көрсетіледі	Амортизация-ланған құны бойынша ескерілетін қаржы активтері	Әділ құн бойынша бағаланатын қаржы активтері, өзгерістері басқа жиынтық кіріс құрамында көрсетіледі	Амортизация-ланған құны бойынша ескерілетін қаржылық міндеттемелер	Баланстық құн жиыны	Әділ құн
мың теңге						
2020 жылғы 31 желтоқсан						
Әділ құны бойынша бағаланатын қаржы активтері						
Борыштық бағалы қағаздар	23,776,848	-	2,183,439	-	25,960,287	25,960,287
Үлестік бағалы қағаздар	37,131,197	-	-	-	37,131,197	37,131,197
	60,908,045	-	2,183,439	-	63,091,484	63,091,484
Әділ құны бойынша бағаланбайтын қаржы активтері						
Ақша қаражаты және оның баламалары	-	16,586,480	-	-	16,586,480	16,586,480
Кредиттік институттардың қарызы	-	30,609,539	-	-	30,609,539	30,609,539
Борыштық бағалы қағаздар	-	1,978,614	-	-	1,978,614	2,580,122
Басқа қаржы активтері	-	18,757	-	-	18,757	18,757
	-	49,193,390	-	-	49,193,390	49,794,898
Әділ құн бойынша бағаланатын қаржылық міндеттемелер						
Валюталық-пайыздық своп	12,145,034	-	-	-	12,145,034	12,145,034
	12,145,034	-	-	-	12,145,034	12,145,034
Әділ құны бойынша бағаланбайтын қаржылық міндеттемелер						
Шығарылған борыштық бағалы қағаздар	-	-	-	40,150,736	40,150,736	40,150,736
Басқа да міндеттемелер	-	-	-	210,072	210,072	210,072
	-	-	-	40,360,808	40,360,808	40,360,808

Бұдан әрі келесі кесте 2019 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша қаржы активтері мен міндеттемелерінің баланстық және әділ құнын көрсетеді:

мың теңге	Әділ құн бойынша бағаланатын қаржылық құралдар, ондағы өзгерістері кезең ішіндегі пайданың немесе шығынның құрамында көрсетіледі	Амортизацияланған құны бойынша ескерілетін қаржы активтері	Амортизацияланған құны бойынша ескерілетін қаржылық міндеттемелер	Баланстық құн жиыны	Әділ құн
	14,477,569	-	-	41,613,671	41,613,671
	38,154,365	-	27,136,102	38,154,365	38,154,365
	52,631,934	-	27,136,102	79,768,036	79,768,036
Әділ құны бойынша бағаланатын қаржы активтері					
Акша каражаты және оның баламалары	-	-	-	-	-
Кредиттік институттардың қарызы	-	946,080	-	946,080	946,080
Борыштық бағалы қағаздар	-	23,332,615	-	23,332,615	23,332,615
Басқа қаржы активтері	-	1,572,997	-	1,572,997	2,227,978
	-	33,901	-	33,901	33,901
	-	25,885,593	-	25,885,593	26,540,574
Әділ құн бойынша бағаланатын қаржылық міндеттемелер					
Валюталық-пайыздық своп	10,298,284	-	-	10,298,284	10,298,284
	10,298,284	-	-	10,298,284	10,298,284
Әділ құны бойынша бағаланбайтын қаржылық міндеттемелер					
Шығарылған борыштық бағалы қағаздар	-	-	-	40,150,736	40,150,736
Басқа да міндеттемелер	-	-	-	186,386	186,386
	-	-	-	40,337,122	40,337,122

(б) Әділ құнды бағалау иерархиясы

Топ әділ құнды көрсетілген бағаларды қалыптастыру кезінде пайдаланылатын деректердің мәнділігін ескеретін әділ құнды бағалаудың келесі сатысын пайдалана отырып бағалайды:

- 1-деңгей: ұқсас қаржы құралдарына қатысты белсенді нарықтағы баға белгіленімі (түзетілмеген).
- 2-деңгей: 1-деңгейге қатысты баға белгілеулерден өзгеше, тікелей (яғни баға белгілеулер) не жанама түрде (яғни баға белгілеулерден алынған деректер) қолжетімді деректер. Осы санат мыналарды пайдалана отырып бағаланатын құралдарды: белсенді нарықтарда ұқсас құралдар үшін нарықтық баға белгілеулерді, белсенді ретінде қарастырылмайтын нарықтардағы ұқсас немесе ұқсас құралдар үшін нарықтық баға белгілеулерді немесе барлық пайдаланылатын деректері байқалатын нарықтық деректерге тікелей немесе жанама негізделетін бағалаудың өзге де әдістерін қамтиды.
- 3-деңгей: қол жетімді емес деректер. Осы санат бақыланатын бастапқы деректерге негізделмеген ақпаратты пайдалана отырып бағаланатын құралдарды қамтиды, мұндай қадағаланбайтын деректер құралды бағалауға елеулі әсер етеді. Осы санат құралдар арасындағы айырманы көрсету үшін елеулі қадағаланбайтын түзетулерді немесе пайымдауларды пайдалану талап етілетін ұқсас құралдар үшін баға белгілеулер негізінде бағаланатын құралдарды қамтиды.

Топтың әділ құнды айқындауға қатысты ішкі бақылау жүйесі бар. Бұл жүйеге тікелей қаржы директоры алдында есеп беретін және сату мен инвестициялық операциялардың нәтижелерін тәуелсіз растауға, сондай-ақ әділ құнның елеулі бағалауларына жауап беретін сертификатталған бағалаушының тәуелсіз бағалауын тарту жатады. Арнайы бақылауға келесілер жатады:

- қадағаланатын баға белгілеуді растау;
- жаңа модельдер мен модельдегі өзгерістерді шолу және бекіту процесі;
- нарықтық мәмілелермен салыстырғанда ретроспективті деректерге тоқсан сайынғы жіктеу және тестілеу модельдері;
- елеулі бақыланбайтын деректерге шолу, өткен кезеңмен салыстырғанда 3-деңгей құралдарының әділ құнын бағалаудағы түзетулер мен елеулі өзгерістерді бағалау.

Бұдан әрі кестеде әділ құн иерархиясының деңгейлері бөлінісінде 2020 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша әділ құн бойынша көрсетілетін қаржы құралдарына талдау келтірілген. Сомалар қаржылық жағдай туралы шоғырландырылған есепте көрсетілген сомаларға негізделеді:

мың теңге	1 - деңгей	2 - деңгей	3 - деңгей	Барлығы
Әділ құн бойынша бағаланатын активтер, ондағы өзгерістер кезең ішіндегі пайданың немесе шығынның құрамында көрсетіледі				
- Бірлескен кәсіпорындарға инвестициялар	-	-	46,929,140	46,929,140
- Қауымдасқан кәсіпорындарға инвестициялар	-	-	31,164,044	31,164,044
- Үлестік құралдар	-	-	37,131,197	37,131,197
- Борыштық құралдар	-	-	23,776,848	23,776,848
- Туынды міндеттемелер	-	(12,145,034)	-	(12,145,034)
Инвестициялық қаржы активтері	-	-	-	-
- Борыштық құралдар	2,183,439	-	-	2,183,439
	2,183,439	(12,145,034)	139,001,229	129,039,634

Бұдан әрі кестеде әділ құн иерархиясының деңгейлері бөлінісінде 2019 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша әділ құн бойынша көрсетілетін қаржы құралдарына талдау келтірілген. Сомалар қаржылық жағдай туралы шоғырландырылған есепте көрсетілген сомаларға негізделеді:

мың теңге	1 - деңгей	2 - деңгей	3 - деңгей	Барлығы
Әділ құн бойынша бағаланатын активтер, ондағы өзгерістер кезең ішіндегі пайданың немесе шығынның құрамында көрсетіледі	-	-		
- Бірлескен кәсіпорындарға инвестициялар	-	-	47,465,606	47,465,606
- Қауымдасқан кәсіпорындарға инвестициялар	-	-	33,476,165	33,476,165
- Үлестік қаржы құралдары	-	-	38,154,365	38,154,365
- Борыштық қаржы құралдары	-	-	14,477,569	14,477,569
- Туынды міндеттемелер	-	(10,298,284)	-	(10,298,284)
Инвестициялық қаржы активтері				
- Борыштық құралдар	27,136,102	-	-	27,136,102
	27,136,102	(10,298,284)	133,573,705	150,411,523

Келесі кестеде әділ құн иерархиясының 3 деңгейіне жатқызылған әділ құнды бағалауға қатысты 2020 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жылға салыстыру берілген:

мың теңге	Бірлескен кәсіпорындар	Қауымдасқан кәсіпорындар	Басқа қаржы активтері
Жыл басындағы қалдық	47,465,606	33,476,165	52,631,934
Кезең ішінде пайданың немесе шығынның құрамында көрсетілетін активтермен операциялардан таза (шығын)/кіріс	(632,667)	(4,131,406)	6,646,389
Аудармалар	-	3,882,000	(3,882,000)
Сатып алу	96,201	1,415,652	13,554,288
Істен шығу	-	(3,478,367)	(8,042,566)
Жыл соңындағы қалдық	46,929,140	31,164,044	60,908,045

Келесі кестеде 2019 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жылға әділ құн иерархиясының 3-деңгейіне жатқызылған әділ құнды бағалауға қатысты салыстыру берілген:

мың теңге	Шоғырландырылмаған еншілес кәсіпорындарға инвестициялар	Бірлескен кәсіпорындар	Қауымдасқан кәсіпорындар	Басқа қаржы активтері
Жыл басындағы қалдық	58,324,226	40,150,121	-	8,713,349
Активтермен операциялардан таза кіріс/(шығын), ондағы өзгерістер кезең ішіндегі пайда немесе шығын құрамында көрсетіледі	2,761,084	67,837	(722,474)	(1,050,594)
Еншілес кәсіпорынның шоғырлануына байланысты аударымдар	(61,390,678)	2,391,881	31,741,016	27,257,781
Сатып алу	305,368	5,585,117	3,922,363	19,297,839
Істен шығу	-	(729,350)	(1,464,740)	(1,586,441)
Жыл соңындағы қалдық	-	47,465,606	33,476,165	52,631,934

Топтың 3-деңгейге жатқызылған үлестік құралдарға инвестицияларына инвестициялық қорларға салынған салымдары жатады. Бұл қорлар, ең алдымен, жеке акционерлік капиталға өтпелі экономикасы бар елдердің (негізінен Қазақстан мен Ресейде) компанияларының бағасы белгіленбеген жай акцияларын сатып алу арқылы инвестициялайды. 2020 жылғы 31 желтоқсанда және 2019 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жылда Осы инвестициялық қорларға салымдардың әділ құнын анықтау үшін Топ тәуелсіз бағалаушыны тартты. Бағалаушы пайдаланған тәсіл әрбір қордың меншігіндегі базалық портфельдік инвестициялардың (бизнестің) әділ құнын бағалауды, содан кейін осы бизнестің құнындағы Топтың үлесін есептеуді көздейді. Тоғыспалы тексеру ретінде бағалаушы сондай-ақ қорлардың әрқайсысының есептілігінде ұсынылған инвестициялардың әділ құнына талдау жүргізеді және бағаланған әділ құн мен қорларды басқару жөніндегі компаниялар ұсынған әділ құн арасындағы елеулі айырмашылықтар үшін негізді бағалайды.

Бағалаушы қарастырылатын бизнестің сипатына, нарықтағы салыстырылатын объектілердің қол жетімділігіне және компанияның өмірлік циклінің сатысына байланысты негізгі портфельдік инвестициялардың құнын бағалау үшін бірқатар бағалау әдістерін қолданады.

Келесі кестеде инвестициялық қорлардың меншігіндегі неғұрлым елеулі портфельдік инвестициялар, портфельдік инвестициялардың деректерін бағалау үшін пайдаланылған бағалау әдісі және бағалаушының әділ құнын бағалаудың негізгі жол берулердегі өзгерістерге сезімталдығы көрсетілген.

Бұдан әрі кестедетоп есепті күндегі жағдай бойынша негізді түрде мүмкін деп есептейтін бақыланбайтын деректердің өзгерістеріне сезімталдықты талдаумен қатар, барлық басқа ауыспалы көрсеткіштер өзгеріссіз қалады деген болжамға сүйене отырып, 2020 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша әділ құнның 3 сатысының деңгейіне жатқызылатын қаржы құралдарын бағалау кезінде жыл соңындағы жағдай бойынша пайдаланылған елеулі қадағаланбайтын бастапқы деректер туралы ақпарат келтірілген.

Компаниялар қызметін жүзеге асыратын салалар	Топ үлесінің әділ құны	Бағалау әдісі	Елеулі бақыланбайтын деректер	Негізделген ауытқу	Бақыланбайтын деректерге әділ құнның сезімталдығын талдау
Энергетика	22,513,090	Кіріс тәсілі	Дисконтталған ақша ағындары	+/- 5%	1,125,655
	26,411	Кіріс тәсілі	Дисконтталған ақша ағындары	+/- 5%	1,321
	38,281	Кіріс тәсілі	Дисконтталған ақша ағындары	+/- 5%	1,914
	471,544	Салыстырмалы тәсіл	Биржалық баға белгіленімдеріне сәйкес	+/- 5%	23,577
Баламалы энергетика	7,853,681	Салыстырмалы тәсіл	ЕВІТДА/ (мультипликатор)	+/- 5%	392,684
	124,287	Шығысты тәсіл	Бұрынғы шығыстарға сәйкес	+/- 5%	6,214
	4,142,000	Кіріс тәсілі	Дисконтталған ақша ағындары	+/- 5%	207,100
	40,150,121	Кіріс тәсілі	Дисконтталған ақша ағындары	+/- 5%	2,007,506
Көлік және логистика	4,454,394	Салыстырмалы тәсіл	ЕВІТДА/ (мультипликатор)	+/- 5%	222,720
	3,522,235	Кіріс тәсілі	Дисконтталған ақша ағындары	+/- 5%	176,112
	3,407,435	Кіріс тәсілі	Дисконтталған ақша ағындары	+/- 5%	170,372
Көлік және логистика	1,890,507	Салыстырмалы тәсіл	ЕВІТДА/ (мультипликатор)	+/- 5%	94,525
	1,177,882	Шығысты тәсіл	Бұрынғы шығыстарға сәйкес	+/- 5%	58,894
	735,156	Кіріс тәсілі	Дисконттау мөлшерлемесі	+1%	(14,032)
	108,513	Шығысты тәсіл	Таза активтердің құнын түзету	+/- 5%	5,426
Жылжымайтын мүлік	3,256,349	Кіріс тәсілі	Дисконттау мөлшерлемесі	+1%	(94,154)
	240,000	Шығысты тәсіл	Бұрынғы шығыстарға сәйкес	+/- 5%	12,000
	3,693,653	Кіріс тәсілі	Дисконттау мөлшерлемесі	+/- 5%	(130,696)
	3,359,088	Кіріс тәсілі	Дисконтталған ақша ағындары	+/- 5%	167,954
	2,664,825	Кіріс тәсілі	Дисконттау мөлшерлемесі	+1%	(99,408)
	2,635,469	Кіріс тәсілі	Дисконттау мөлшерлемесі	+1%	(55,842)
	2,367,153	Кіріс тәсілі	Дисконтталған ақша ағындары	+/- 5%	118,358
	1,241,292	Кіріс тәсілі	Дисконтталған ақша ағындары	+/- 5%	62,065
	1,117,303	Кіріс тәсілі	Дисконтталған ақша ағындары	+/- 5%	55,865
	196,197	Шығысты тәсіл	Бұрынғы шығыстарға сәйкес	+/- 5%	9,810

Компаниялар қызметін жүзеге асыратын салалар	Топ үлесінің әділ құны	Бағалау әдісі	Елеулі бақыланбайтын деректер	Негізделген ауытқу	Бақыланбайтын деректерге әділ құнның сезімталдығын талдау
Табиғи ресурстар	909,627	Салыстырмалы тәсіл	ЕВІТДА/ (мультипликатор)	+/- 5%	45,481
Медициналық диагностика	1,293,428	Салыстырмалы тәсіл	ЕВІТДА/ (мультипликатор)	+/- 5%	64,671
	1,077,651	Шығысты тәсіл	Таза активтердің құнын түзету	+/- 5%	53,883
	572,405	Салыстырмалы тәсіл	Биржалық баға белгіленімдеріне сәйкес	+/- 5%	28,620
	163,757	Шығысты тәсіл	Бұрынғы шығыстарға сәйкес	+/- 5%	8,188
	7,172,461	Кіріс тәсілі	Дисконтталған ақша ағындары	+/- 5%	358,623
Ауыл шаруашылығы	3,882,000	Кіріс тәсілі	Дисконтталған ақша ағындары	+/- 5%	194,100
	2,469,526	Шығысты тәсіл	Бұрынғы шығыстарға сәйкес	+/- 5%	123,476
	1,566,615	Кіріс тәсілі	Дисконтталған ақша ағындары	+/- 5%	78,331
	1,080,054	Кіріс тәсілі	Дисконтталған ақша ағындары	+/- 5%	54,003
	1,000,000	Кіріс тәсілі	Дисконтталған ақша ағындары	+/- 5%	50,000
	1,013,131	Кіріс тәсілі	Дисконттау мөлшерлемесі	+1%	(15,654)
	650,569	Шығысты тәсіл	Бұрынғы шығыстарға сәйкес	+/- 5%	32,528
	300,965	Шығысты тәсіл	Бұрынғы шығыстарға сәйкес	+/- 5%	15,048
Электротехникалық өнеркәсіп	527,381	Кіріс тәсілі	Дисконтталған ақша ағындары	+/- 5%	26,369
Телекоммуникациялық қызметтер	40,416	Кіріс тәсілі	Дисконтталған ақша ағындары	+/- 5%	2,012
	10,495	Кіріс тәсілі	Дисконтталған ақша ағындары	+/- 5%	525
Қаржылық қызметтер	1,403,642	Салыстырмалы тәсіл	ЕВІТДА/ (мультипликатор)	+/- 5%	70,182
Ойын-сауық индустриясы	1,698,056	Салыстырмалы тәсіл	ЕВІТДА/ (мультипликатор)	+/- 5%	84,903
	695,773	Салыстырмалы тәсіл	ЕВІТДА/ (мультипликатор)	+/- 5%	34,789
	86,411	Салыстырмалы тәсіл	ЕВІТДА/ (мультипликатор)	+/- 5%	174,726
Жиыны	139,001,229	-	-	-	

Бұдан әрі кестедетоп есепті күндегі жағдай бойынша негізді түрде мүмкін деп есептейтін бақыланбайтын деректердің өзгерістеріне сезімталдықты талдаумен қатар, барлық басқа ауыспалы көрсеткіштер өзгеріссіз қалады деген болжамға сүйене отырып, 2019 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша әділ құнның 3 сатысының деңгейіне жатқызылатын қаржы құралдарын бағалау кезінде жыл соңындағы жағдай бойынша пайдаланылған елеулі қадағаланбайтын бастапқы деректер туралы ақпарат келтірілген.

Компаниялар қызметін жүзеге асыратын салалар	Топ үлесінің әділ құны	Бағалау әдісі	Елеулі бақыланбайтын деректер	Негізделген ауытқу	Бақыланбайтын деректерге әділ құнның сезімталдығын талдау
Энергетика	21,957,960	Қара Шоулз опцияларын бағалау моделі Салыстырмалы тәсіл	Құбылмалылық коэффициенті	+/- 5%	1,097,898
	512,750	тәсіл	ЕВІТДА/(мультипликатор)	+/- 5%	25,638
	69,248	Кіріс тәсілі	Дисконтталған ақша ағындары	+/- 5%	3,462
	23,014	Кіріс тәсілі	Дисконтталған ақша ағындары	+/- 5%	1,151
		Салыстырмалы тәсіл	ЕВІТДА/ (мультипликатор)	+/- 5%	256,769
Баламалы энергетика	4,242,000	Шығысты тәсіл	Бұрынғы шығыстарға сәйкес	+/- 5%	212,100
	140,995	Шығысты тәсіл	Бұрынғы шығыстарға сәйкес	+/- 5%	7,050
		Кіріс тәсілі	Дисконтталған ақша ағындары,	+/- 5%	2,007,506
	40,150,121	Кіріс тәсілі	пут-опционды бағалау	+/- 5%	184,648
	3,692,950	Кіріс тәсілі	Дисконтталған ақша ағындары	+/- 5%	
		Салыстырмалы тәсіл	ЕВІТДА/ (мультипликатор)	+/- 5%	168,808
Көлік және логистика	3,376,158	Салыстырмалы тәсіл	ЕВІТДА/ (мультипликатор)	+/- 5%	
	3,292,436	тәсіл	ЕВІТДА/ (мультипликатор)	+/- 5%	164,622
	2,963,761	Шығысты тәсіл	Бұрынғы шығыстарға сәйкес	+/- 5%	148,188
	1,624,724	Кіріс тәсілі	Дисконтталған ақша ағындары	+/- 5%	81,236
	781,988	Кіріс тәсілі	Дисконтталған ақша ағындары	+/- 5%	39,099
Жылжымайтын мүлік	1,208,257	Шығысты тәсіл	Таза активтердің құнын түзету	+/- 5%	60,413
	3,430,003	Шығысты тәсіл	Бұрынғы шығыстарға сәйкес	+/- 5%	171,500
	3,053,274	Кіріс тәсілі	Дисконтталған ақша ағындары	+/- 5%	152,664
	2,033,751	Кіріс тәсілі	Дисконтталған ақша ағындары	+/- 5%	101,688
	1,530,023	Кіріс тәсілі	Дисконтталған ақша ағындары	+/- 5%	76,501
	1,292,320	Кіріс тәсілі	Дисконтталған ақша ағындары	+/- 5%	64,616
	1,000,000	Шығысты тәсіл	Бұрынғы шығыстарға сәйкес	+/- 5%	50,000
Өңдеу өнеркәсібі	570,989	Шығысты тәсіл	Бұрынғы шығыстарға сәйкес	+/- 5%	28,549
	480,681	Кіріс тәсілі	Дисконтталған ақша ағындары	+/- 5%	24,034
	9,240	Шығысты тәсіл	Таза активтердің құнын түзету	+/- 5%	462

Компаниялар қызметін жүзеге асыратын салалар	Топ үлесінің әділ құны	Бағалау әдісі	Елеулі бақыланбайтын деректер	Негізделген ауытқу	Бақыланбайтын деректерге әділ құнның сезімталдығын талдау
Табиғи ресурстар	907,276	Салыстырмалы тәсіл	ЕВІТДА/ (мультипликатор)	+/- 5%	45,364
	1,641,482	Шығысты тәсіл	Таза активтердің құнын түзету	+/- 5%	82,074
Медициналық диагностика	1,517,983	Салыстырмалы тәсіл	ЕВІТДА/ (мультипликатор)	+/- 5%	75,899
	172,103	тәсіл	ЕВІТДА/ (мультипликатор)	+/- 5%	8,605
	100,000	Шығысты тәсіл	Бұрынғы шығыстарға сәйкес	+/- 5%	5,000
	7,837,137	Кіріс тәсілі	Дисконтталған ақша ағындары	+/- 5%	391,857
	2,139,191	Шығысты тәсіл	Бұрынғы шығыстарға сәйкес	+/- 5%	106,960
	1,585,000	Кірісті тәсіл	Дисконтталған ақша ағындары	+/- 5%	79,250
	1,332,746	Кірісті тәсіл	Дисконтталған ақша ағындары	+/- 5%	66,637
Ауыл шаруашылығы	1,258,190	Шығысты тәсіл	Бұрынғы шығыстарға сәйкес	+/- 5%	62,910
	1,000,000	Шығысты тәсіл	Бұрынғы шығыстарға сәйкес	+/- 5%	50,000
	593,565	Шығысты тәсіл	Бұрынғы шығыстарға сәйкес	+/- 5%	29,678
	344,162	Шығысты тәсіл	Бұрынғы шығыстарға сәйкес	+/- 5%	17,208
	222,671	Шығысты тәсіл	Бұрынғы шығыстарға сәйкес	+/- 5%	11,134
Электротехникалық өнеркәсіп	465,640	Кіріс тәсілі	Дисконтталған ақша ағындары	+/- 5%	23,282
Телекоммуникациялық қызметтер	291,105	Кіріс тәсілі	Дисконтталған ақша ағындары	+/- 5%	14,555
	93,577	Кіріс тәсілі	Дисконтталған ақша ағындары	+/- 5%	4,679
Қаржылық қызметтер	1,069,144	Салыстырмалы тәсіл	ЕВІТДА/ (мультипликатор)	+/- 5%	53,457
	166,299	Салыстырмалы тәсіл	ЕВІТДА/ (мультипликатор)	+/- 5%	8,315
	71,277	Салыстырмалы тәсіл	ЕВІТДА/ (мультипликатор)	+/- 5%	3,564
Ойын-сауық индустриясы	3,187,654	Салыстырмалы тәсіл	ЕВІТДА/ (мультипликатор)	+/- 5%	159,383
Басқалары	948,074	Салыстырмалы тәсіл	ЕВІТДА/ (мультипликатор)	+/- 5%	47,404
Жиыны	4,057,407	-	-	-	-
	133,573,705				

Келесі кестеде әділ құнды бағалау жатқызылған әділ құн иерархиясының деңгейлері бөлінісінде 2020 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша әділ құн бойынша бағаланбайтын қаржы құралдарына талдау берілген:

мың теңге	2 - деңгей	Әділ құн жиыны	Баланстық құн жиыны
Активтер			
Ақша қаражаты және оның баламалары	16,586,480	16,586,480	16,586,480
Кредиттік институттардан алынатын сомалар	30,609,539	30,609,539	30,609,539
Инвестициялық қаржы активтері	2,580,122	2,580,122	1,978,614
Басқа қаржы активтері	18,757	18,757	18,757
Шығарылған борыштық бағалы қағаздар	(40,150,736)	(40,150,736)	(40,150,736)
Басқа да қаржылық міндеттемелер	(210,072)	(210,072)	(210,072)

Келесі кестеде әділ құнды бағалау жатқызылған әділ құн иерархиясының деңгейлері бөлінісінде 2019 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша әділ құн бойынша бағаланатын қаржы құралдарының талдауы ұсынылған:

мың теңге	2 - деңгей	Әділ құн жиыны	Баланстық құн жиыны
Активтер			
Ақша қаражаты және оның баламалары	946,080	946,080	946,080
Кредиттік институттардан алынатын сомалар	23,332,615	23,332,615	23,332,615
Инвестициялық қаржы активтері	2,227,978	2,227,978	1,572,997
Басқа қаржы активтері	33,901	33,901	33,901
Шығарылған борыштық бағалы қағаздар	(40,150,736)	(40,150,736)	(40,150,736)
Басқа да қаржылық міндеттемелер	(186,386)	(186,386)	(186,386)

KPMG
COPY

**«Қазына Капитал Менеджмент» АҚ-ның
2020 жылғы 31 желтоқсанда
аяқталған жылға
жеке қаржылық есептілігі**

Мазмұны

Тәуелсіз аудиторлардың аудиторлық есебі	
Пайда немесе шығын және басқа жиынтық кіріс туралы жеке есеп.....6	6
Қаржылық жағдай туралы жеке есеп	7
Ақша қаражатының қозғалысы туралы жеке есеп.....	8
Меншікті капиталдағы өзгерістер туралы жеке есеп.....	9-10
Жеке қаржылық есептілікке ескертпелер.....	11-64

«КПМГ Аудит» жауапкершілігі шектеулі серіктестік
Қазақстан, А25D6Т5, Алматы,
Достық д-лы, 180,
Тел.: +7 (727) 298-08-98

Товарищество с ограниченной ответственностью «КПМГ Аудит»
Казахстан, А25D6Т5, Алматы,
пр. Достык, 180,
E-mail: company@kpmg.kz

Тәуелсіз аудиторлардың аудиторлық есебі

«Қазына Капитал Менеджмент» АҚ Директорлар кеңесіне

Пікір

Біз 2020 жылдың 31 желтоқсанындағы жағдай бойынша жеке қаржылық жағдай туралы есебінен, көрсетілген күні аяқталған жыл бойынша пайда немесе залал және басқа жиынтық табыс, меншікті капиталдағы өзгерістер және ақша қаражаттарының қозғалысы туралы жеке есептерден, сондай-ақ, есеп саясатының маңызды тұжырымдамалары мен басқа түсіндірмелі ескертпелерден тұратын «Қазына Капитал Менеджмент» АҚ (өрі қарай, «Компания») жеке қаржылық есептіліктің аудитін жүргіздік.

Біздің пікірімізше, қоса берілетін жеке қаржылық есептілік Қаржылық есептіліктің халықаралық стандарттарына («ҚЕХС») сәйкес барлық елеулі тұрғыда Компанияның 2020 жылдың 31 желтоқсанындағы жеке қаржылық жағдайын және көрсетілген күні аяқталған жыл бойынша жеке қаржылық нәтижелерін және жеке ақша қаражаттарының қозғалысын әділ көрсетеді.

Пікір білдіруге негіздеме

Біз Аудиттің халықаралық стандарттарына сәйкес аудит жүргіздік. Осы стандарттар бойынша біздің жауапкершілігіміз одан өрі есебіміздің «Жеке қаржылық есептілік аудитіне аудиторлардың жауапкершілігі» бөлімінде сипатталған. Біз Бухгалтерлерге арналған халықаралық этика стандарттары жөніндегі кеңестің (БХЭСК кодексі) Кәсіби бухгалтерлердің халықаралық әдеп кодексіне (оның ішінде халықаралық тәуелсіздік стандарттарына) және біздің жеке қаржылық есептіліктің аудитіне тиісті Қазақстан Республикасында қолданылатын әдептілік талаптарға сәйкес Компанияға қатысты тәуелсіз болып табыламыз және біз басқа да әдептілік міндеттемелерді осы талаптар мен БХЭСК Кодексіне сәйкес орындадық. Біз алған аудиторлық дәлелдер біздің пікірімізді білдіруге негіздеме болуға жеткілікті және тиісті деп есептейміз.

Жеке қаржылық есептілік үшін басшылықтың және корпоративтік басқаруға жауап беретін тұлғалардың жауапкершілігі

Басшылық ҚЕХС-ға сәйкес көрсетілген жеке қаржылық есептіліктің дайындалуы мен әділ ұсынылуына және де алаяқтық әрекеттер немесе қателіктер салдарынан елеулі бұрмаланбаған жеке қаржылық есептілікті дайындау үшін басшылық қажет деп анықтайтын ішкі бақылау жүйесіне жауапты.

Жеке қаржылық есептілікті дайындаған кезде басшылық Компанияның үздіксіз қызметін жалғастыру қабілетін бағалау, сәйкес жағдайларда үздіксіз қызметке қатысты мәселелерді ашып көрсету және басшылық Компанияны таратуды, оның қызметін тоқтатуды ниеттеніп отырған немесе тарату мен қызметін тоқтатудан бөлек, қайсыбір басқа нақты балама нұсқасы болмаған жағдайларды қоспағанда, үздіксіз қызмет туралы болжамы негізінде есептілікті жасау үшін жауапты.

«КПМГ Аудит» ЖШС, Қазақстан Республикасы айналасына сәйкес тіркелген компания, жауапкершілігі өз қатысушыларының кепілдіктерімен шектелген KPMG International Limited жекеше ағылшын компаниясының құрамына кіретін KPMG тәуелсіз фирмалары жаһандық ұйымының қатысушысы.

ТОО «КПМГ Аудит», компания, зарегистрированная в соответствии с законодательством Республики Казахстан, участник глобальной организации независимых фирм KPMG, входящих в KPMG International Limited, частную английскую компанию с ответственностью, ограниченной гарантиями своих участников.

Корпоративтік басқаруға жауапты тұлғалар Компанияның жеке қаржылық есептілігінің дайындалуын қадағалау үшін жауапкершілік көтереді.

Жеке қаржылық есептілік аудитіне аудиторлардың жауапкершілігі

Біздің мақсатымыз жеке қаржылық есептіліктің алаяқтық әрекеттер немесе қателіктер салдарынан елеулі бұрмаланбағандығы туралы ақылға қонымды сенімділік алу және де біздің пікіріміз енетін аудиторлардың есебін шығару. Ақылға қонымды сенімділік жоғары дәрежедегі сенімділікті білдіреді, бірақ Аудиттің халықаралық стандарттарына сәйкес жүргізілген аудит елеулі бұрмаланулар болғанда оны әрқашан табатындығына кепіл болып табылмайды. Бұрмаланулар алаяқтық әрекеттер немесе қателіктердің нәтижесі болуы мүмкін және де егер олар жеке немесе жиынтық түрінде осы жеке қаржылық есептілік негізінде пайдаланушылар қабылдайтын экономикалық шешімдерге ықпал етуі негізді түрде жорамалданса, маңызды болып саналады.

Аудиттің халықаралық стандарттарына сәйкес жүргізілген аудит аясында біз кәсіби пайымдауды қолданамыз және бүкіл аудит бойы кәсіби күмәншілдікті сақтаймыз. Одан бөлек біз келесілерді орындаймыз:

- алаяқтық әрекеттер немесе қателіктер салдарынан жеке қаржылық есептіліктің елеулі бұрмалану тәуекелін анықтаймыз және бағалаймыз; осы тәуекелдерге жауап ретінде аудиторлық рәсімдерді өзіндік және өткіземіз; өз пікірімізді білдіру үшін негіз болатын жеткілікті және тиісті аудиторлық дәлелдер аламыз. Алаяқтық әрекеттер нәтижесінде елеулі бұрмалануларды анықтамау тәуекелі қателіктер нәтижесінде елеулі бұрмалануларды анықтамау тәуекелінен жоғары, өйткені алаяқтық әрекеттер сөз байласу, жалғандық, қасақана өткізу, ақпаратты немесе әрекетті бұрмалап көрсетулерді немесе ішкі бақылау жүйесін айналып өтуді қамтуы мүмкін;
- жағдайларға сәйкес келетін аудиторлық рәсімдерді өзіндік мақсатында, бірақ Компанияға ішкі бақылау жүйесінің тиімділігі туралы пікір білдіру мақсатында емес, аудит үшін маңызы бар ішкі бақылау жүйесінің түсінігін аламыз;
- қолданылатын есеп саясатының тиісті сипатын және бухгалтерлік бағалаулардың негізділігін және басшылық дайындаған сәйкесінше ақпаратты ашып көрсетуді бағалаймыз;
- басшылықтың бухгалтерлік есептің үздіксіз қызмет негізін қолдануының заңдылығы туралы қорытынды жасаймыз және де алынған аудиторлық дәлелдер негізінде Компанияның үздіксіз қызметін жалғастыру қабілетіне елеулі күмән туғызуы мүмкін оқиғалар немесе шарттарға байланысты елеулі белгісіздіктің бар-жоқтығы туралы қорытынды жасаймыз. Егер біз елеулі белгісіздік бар деген қорытындыға келсек, біздің аудиторлардың есебінде жеке қаржылық есептіліктегі сәйкес ашып көрсетілген ақпаратқа назар аударуымыз керек немесе осындай ашып көрсетілген ақпарат орынсыз болса, пікірімізді түрлендіруіміз керек. Біздің қорытындыларымыз біздің аудиторлардың есебінің күніне дейін алынған аудиторлық дәлелдерге негізделген. Алайда болашақ оқиғалар немесе шарттар Компанияның үздіксіз қызметті жалғастыру қабілетінен айырылып қалуына әкелуі мүмкін;
- жеке қаржылық есептіліктің ашып көрсетілген ақпаратты қоса алғанда оның бүтіндей ұсынылуын, құрылымы мен мазмұнын және жеке қаржылық есептіліктің негізінде жатқан операциялар мен оқиғалардың шынайы ұсынылуын қамтамасыз етілетіндей көрсетуіне бағалау жүргіземіз.

Біз корпоративтік басқаруға жауапты тұлғалармен ақпараттық тұрғыдан алғанда өзара әрекеттесеміз, бұл кезде өзгеден бөлек, оларға аудиттің жоспарланған көлемі мен уақыты туралы, сондай-ақ аудит жүргізу барысында өзіміз анықтаған ішкі бақылау жүйесіндегі елеулі кемшіліктерді қоса алғанда аудит нәтижесі бойынша елеулі ескертулер туралы ақпаратты жеткіземіз.

Нәтижесінде тәуелсіз аудиторлардың осы аудиторлық есебі шығарылған тапсырма жетекшісі:

Магомедова М. М.
Қазақстан Республикасының
сертификатталған аудиторы
2018 жылдың 24 мамырда берілген
№ МФ-0000594 аудитордың біліктілік куәлігі

«КПМГ Аудит» ЖШС

Қазақстан Республикасы Қаржы министрлігі аудиторлық қызмет жүргізу үшін
2006 жылдың 6 желтоқсанда берген мемлекеттік лицензия № 0000021

Дементьев С. А.
«КПМГ Аудит» ЖШС Жарғы негізінде әрекет
ететін Бас директоры

2021 жылдың 1 наурызы

«Қазына Капитал Менеджмент» АҚ-ның
2020 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жылға үшін пайда немесе шығын және
басқа жиынтық кіріс туралы жеке есеп

	Ескертпе	2020 ж. мың теңге	2019 ж. мың теңге
Тиімді мөлшерлеме әдісін пайдалана отырып есептелген пайыздық кірістер	5	774,320	1,699,808
Еншілес ұйымдарға салынған пайда немесе шығын арқылы әділ құн бойынша бағаланатын инвестицияларды қайта бағалаудан болған таза шығын	23	(536,540)	(180,841)
Қаржылық туынды құралдармен жасалған операциялардан түскен таза (шығыс)/кіріс		(1,030,473)	387,164
Дивидендтік кірістер	13	2,682,849	3,036,634
Шетел валютасымен операциялардан түскен таза пайда/(шығын)	9	3,095,182	(377,627)
Инвестициялық қаржы активтерімен жасалатын операциялардан болатын таза шығын		(458,455)	(577,367)
Басқа операциялық кірістер, нетто		31,883	100,228
Операциялық кірістер		4,558,766	4,087,999
Борыштық қаржы активтеріне қатысты құнсызданудан болған шығындарды (қалыптастыру)/қалпына келтіру	10	(17,685)	605,125
Персоналға арналған шығыстар	6	(451,537)	(379,972)
Жалпы және әкімшілік шығыстар	7	(462,830)	(571,574)
Салық салынғанға дейінгі пайда		3,626,714	3,741,578
Табыс салығы бойынша шығыс	8	(1,094,379)	(384,540)
Жыл ішіндегі пайда		2,532,335	3,357,038
Басқа да жиынтық кіріс			
<i>Қайта жіктелген немесе кейіннен пайда немесе шығын құрамына қайта жіктелуі мүмкін тараулар:</i>			
Инвестициялық қаржы активтерін қайта бағалау бойынша резерв			
- табыс салығын шегергендегі әділ құнның таза өзгеруі		183,383	707,399
- кезең ішіндегі пайда немесе шығын құрамына ауыстырылған әділ құнның таза өзгеруі		73,565	223,207
Табыс салығын шегергендегі жыл ішіндегі басқа да жиынтық кіріс		256,948	930,606
Бір жылдағы барлық жиынтық табыс		2,789,283	4,287,644

6-беттен бастап 64- бет аралығында ұсынылған жеке қаржылық есептілікті басшылық 2021 жылғы 1 наурызда мақұлдады және басшылық атынан қол қойғандар:

Гүлнар Мақаналина
Басқармасы төрағасының орынбасары

Раухан Куттыбаева
Бас бухгалтер

Жеке есептегі пайда немесе шығын және басқа да жиынтық кіріс туралы көрсеткіштер осы жеке қаржылық есептіліктің ажырамас бөлігі болып табылатын ескертпелермен бірге қаралуы тиіс.

	Ескертпе	2020 ж. мың теңге	2019 ж. мың теңге
АКТИВТЕР			
Ақша қаражаты және оның баламалары	11	10,654,679	192,996
Кредиттік институттардан алынатын сомалар	12	19,516,275	9,374,336
Пайда немесе шығын арқылы әділ құны бойынша бағаланатын еншілес ұйымдарға салынатын инвестициялар	13	115,787,668	108,107,693
Пайда немесе шығын арқылы әділ құны бойынша бағаланатын қаржы активтері		10,607	15,807
Инвестициялық қаржы активтері	14	4,162,053	28,709,099
Ағымдағы салық активі		1,107,538	1,583,744
Негізгі құралдар мен материалдық емес активтер		16,070	23,185
Кейінге қалдырылған салық активі	8	2,348,696	1,967,201
Басқа активтер		28,167	42,089
Активтер жиыны		153,631,753	150,016,150
МІНДЕТТЕМЕЛЕР			
Пайда немесе шығын арқылы әділ құн бойынша бағаланатын қаржылық міндеттемелер	15	12,145,034	10,298,284
Басқа да міндеттемелер		156,723	81,758
Міндеттемелер жиыны		12,301,757	10,380,042
МЕНШІКТІ КАПИТАЛ			
Акционерлік капитал	16	87,440,000	87,440,000
Инвестициялық қаржы активтерін қайта бағалау бойынша резерв		18,676	(238,272)
Бөлінбеген пайда		53,871,320	52,434,380
Меншікті капитал жиыны		141,329,996	139,636,108
Міндеттемелер мен меншікті капитал жиыны		153,631,753	150,016,150

Жеке есептегі қаржылық жағдай туралы көрсеткіштер осы жеке қаржылық есептіліктің ажырамас бөлігі болып табылатын ескертпелермен бірге қаралуы тиіс.

	2020 ж. мың теңге	2019 ж. мың теңге
ОПЕРАЦИЯЛЫҚ ҚЫЗМЕТТЕН БОЛҒАН АҚША ҚАРАЖАТЫНЫҢ ҚОЗҒАЛЫСЫ		
Пайыздық кірістер	775,579	1,727,247
Персоналға арналған шығыстар	(424,413)	(428,220)
Төленген басқа да жалпы және әкімшілік шығыстар	(410,676)	(748,398)
Операциялық активтердің (ұлғаюу)/азаюуы		
Инвестициялық қаржы активтерін сатып алу	-	(18,323,442)
Инвестициялық қаржы активтерін сату және өтеу	25,873,946	35,377,047
Кредиттік институттардан алынатын сомалар	(10,481,504)	8,918,845
Операциялық міндеттемелерді ұлғайту		
Пайда немесе шығын арқылы әділ құн бойынша бағаланатын қаржылық міндеттемелер	816,278	816,278
операциялық қызметтен алынған ақша қаражатының табыс салығын төлегенге дейінгі таза көлемі	16,149,210	27,339,357
Төленген табыс салығы	(999,668)	(2,276,207)
Операциялық қызметтен алынған ақша қаражатының таза шамасы	15,149,542	25,063,150
ИНВЕСТИЦИЯЛЫҚ ҚЫЗМЕТТЕН ТҮСКЕН АҚША ҚАРАЖАТЫНЫҢ ҚОЗҒАЛЫСЫ		
Пайда немесе шығын арқылы әділ құны бойынша бағаланатын еншілес ұйымдарға салынатын инвестициялар	(8,216,515)	(29,905,839)
Алынған дивидендтер	2,682,849	3,036,634
Негізгі құралдар мен материалдық емес активтерді сатып алу	(1,000)	(10,612)
Инвестициялық қызметте пайдаланылған ақша қаражатының таза ағыны	(5,534,666)	(26,879,817)
ҚАРЖЫЛЫҚ ҚЫЗМЕТТЕН ТҮСКЕН АҚША ҚАРАЖАТЫНЫҢ ҚОЗҒАЛЫСЫ		
Төленген дивидендтер (17 (б) - ескертпе))	(1,095,395)	(1,102,490)
Қаржылық қызметте пайдаланылған ақша қаражатының таза ағыны	(1,095,395)	(1,102,490)
Ақша қаражаты мен олардың баламаларының таза ұлғаюуы/(азаюуы)	8,519,481	(2,919,157)
Жыл басындағы ақша қаражаты және олардың баламалары	192,996	2,671,010
Ақша қаражатына және олардың баламаларына айырбастау бағамдарының өзгеруінің әсері	1,942,202	441,143
Жыл соңындағы ақша қаражаты және олардың баламалары (11-ескертпе)	10,654,679	192,996

Жеке есептегі ақша қаражаты қозғалысы туралы көрсеткіштер осы жеке қаржылық есептіліктің ажырамас бөлігі болып табылатын ескертпелермен бірге қаралуы тиіс.

	Акциянерлік капитал	Бағалы қағаздардың әділ құнның өзгеру резерві	Бөлінбеген пайда	Барлығы
мың теңге	87,440,000	(238,272)	52,434,380	139,636,108
2020 жылғы 1 қаңтардағы қалдық				
Жиынтық табыс жиыны				
Жыл ішіндегі пайда	-	-	2,532,335	2,532,335
Басқа да жиынтық кіріс				
<i>Пайда немесе шығын құрамына қайта жіктелген немесе кейіннен болуы мүмкін тараулар:</i>				
- табыс салығын шегергендегі әділ құнның таза өзгеруі	-	183,383	-	183,383
Пайда немесе залал құрамына ауыстырылған әділ құнның таза өзгеруі	-	73,565	-	73,565
Басқа да жиынтық кіріс	-	256,948	-	256,948
Бір жылдағы барлық жиынтық табыс		256,948	2,532,335	2,789,283
Меншік иелерімен операциялар, тікелей меншікті капитал құрамында көрсетіледі				
Жарияланған және төленген дивидендтер (17 (б) - ескертпе)	-	-	(1,095,395)	(1,095,395)
Меншік иелерімен операциялар жиыны			(1,095,395)	(1,095,395)
2020 жылғы 31 желтоқсандағы қалдық	87,440,000	18,676	53,871,320	141,329,996

	Акциянерлік капитал	Бағалы қағаздардың әділ құнының өзгеру резерві	Бөлінбеген пайда	Барлығы
мың теңге	87,440,000	(1,168,878)	50,179,832	136,450,954
2019 жылғы 1 қаңтардағы қалдық				
Жиынтық табыс жиыны				
Жыл ішіндегі пайда	-	-	3,357,038	3,357,038
Басқа да жиынтық кіріс				
<i>Пайда немесе шығын құрамына қайта жіктелген немесе кейіннен болуы мүмкін тараулар:</i>				
- табыс салығын шегергендегі әділ құнның таза өзгеруі	-	707,399	-	707,399
Пайда немесе залал құрамына ауыстырылған әділ құнның таза өзгеруі	-	223,207	-	223,207
Жалпы жиынтық шығынның барлығы	-	930,606	-	930,606
Бір жылдағы барлық жиынтық табыс	-	930,606	3,357,038	4,287,644
Меншік иелерімен операциялар, тікелей меншікті капитал құрамында көрсетіледі				
Жарияланған және төленген дивидендтер (17 (б) - ескертпе)	-	-	(1,102,490)	(1,102,490)
Меншік иелерімен операциялар жиыны	-	-	(1,102,490)	(1,102,490)
2019 жылғы 31 желтоқсандағы қалдық	87,440,000	(238,272)	52,434,380	139,636,108

1 Есеп беруші кәсіпорын

(а) Ұйымдастырушылық құрылымы және қызметі

«Қазына Капитал Менеджмент» АҚ-ны (бұдан әрі – «Компания») Қазақстан Республикасының Үкіметі Қазақстан Республикасының заңнамасына сәйкес 2007 жылғы 7 наурызда акционерлік қоғам ретінде құрды. Мемлекеттік мүлік жөніндегі комитеттің №516 қаулысына және Қаржы министрлігінің 2013 жылғы 25 мамырдағы №630 бұйрығына сәйкес барлық акциялар «Самұрық-Қазына» ұлттық әл-ауқат қоры» АҚ-дан «Бәйтерек» ұлттық басқарушы холдингі» АҚ-ға берілді. Компанияның түпкілікті негізгі акционері Қазақстан Республикасының Үкіметі болып табылады.

Компанияның негізгі қызметі инвестициялық қорларды құру және оларға қатысу және қаржылық құралдарды инвестициялау болып табылады.

Компания Қазақстан Республикасы, Нұр-Сұлтан қаласы, Есіл ауданы, Мәңгілік Ел даңғылы, 55а ғимарат мекенжайы бойынша тіркелген.

Негізгі еншілес кәсіпорындары келесілер болып табылады:

Атауы	Мекеме елі	Негізгі қызметі	Иелену үлесі, %	
			2020 жыл	2019 жыл
«Baiterek Venture Fund» АҚ* «BV Management» ЖШС**	Қазақстан	Жеке капиталды тарта отырып, жобаларға инвестициялар салу	100.00	100.00
Kazyna Seriktes B.V.*** KQM Sustainable Development Fund I I (Kazyna Seriktes B. V. еншілес ұйымы) ****	Қазақстан Нидерланды Нидерланды	Инвестициялық портфельді басқару Қорларға инвестициялар Қорларға инвестициялар	100.00 100.00	100.00 100.00

* «Baiterek Venture Fund» АҚ Компанияның Директорлар кеңесінің 2014 жылғы 23 наурыздағы шешімімен құрылды.

** 2018 жылғы қарашада «Baiterek Venture Fund» АҚ еншілес компаниясынан «BV Management» ЖШС-ның 100% үлесі сатып алынды.

***2018 жылдың маусым айында тікелей инвестициялар қорлары мен MRIF CASP C. V. және Kazyna Investment Holding Cooperatief U. A. шетелдік еншілес компанияларын қайта құрылымдау жүргізілді. Компанияның активтерін Нидерланды аумағында тіркелген Топтың 100% еншілес ұйымы болып табылатын (SPV) Kazyna Seriktes B. V. арнайы мақсаттағы компанияға беру бойынша қажетті іс-шаралар жүргізілді. 10 ТИҚ-ның активтері берілді (Falah Growth Fund L. P., Ресей-Қазақстан нанотехнологиялар қоры, Macquarie Russia & CIS Infrastructure Fund L. P., Kazakhstan Infrastructure Fund C. V., ADM Kazakhstan Capital Restructuring Fund C. V., Kazakhstan Growth Fund L. P., DBK Equity Fund C. V., Wolfensohn Capital Partners L. P., CITIC Kazyna Investment Fund I L. P. және Islamic Infrastructure Fund L. P.). Инвестицияларды қайта құрылымдау Компанияның салық жүктемесін оңтайландыру мақсатында жүргізілді.

**** 2019 жылғы 12 сәуірде KCM Sustainable Development Fund C. V. (Компанияның еншілес кәсіпорны) Тікелей инвестициялар қорын құру туралы келісімге қол қойылды. Kazyna Seriktes B. V. 99.9% иелену үлесі бар лимиттелген әріптес болып табылады, ал «BV Management» ЖШС 0.1% иелену үлесі бар бас әріптес болып табылады.

2020 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша, 10 ҚЕХС (IFRS) сәйкес Компания Kazakhstan Infrastructure Fund C. V., 95% иелену үлесімен еншілес кәсіпорын болып табылмайды, өйткені Топ Kazakhstan Infrastructure Fund C. V. бақыламайтынын анықтады 2019 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша Kazakhstan Infrastructure Fund C. V. 95% иелену үлесімен, Компанияның еншілес кәсіпорны болған жоқ.

2019 жылы Компания жеңілдікпен қаржыландыру бағдарламасын іске қосты, оның шеңберінде жылдық номиналды 8% - ға дейінгі пайыздық мөлшерлемен және өтеу мерзімі 10 жылға дейін қарыздар беру жүзеге асырылады. Жаңа бекітілген бағдарламаға байланысты Компания инвестициялық саясатқа өзгерістер енгізді, соған сәйкес Компания экономиканың басым секторларын дамытуға ықпал ететін жобаларға инвестиция салады. Осылайша, Компания 10 ХҚЕС (IFRS) сәйкес инвестициялық кәсіпорынның анықтамасына сәйкес келуді тоқтатты.

(б) Қазақстан мен ТМД-да қаржы-шаруашылық қызметті жүзеге асыру шарттары

Компанияның қызметі көбінесе Қазақстанда жүзеге асырылады. Тиісінше, Компанияның бизнесіне дамушы нарықтың ерекшеліктері тән Қазақстанның экономикасы мен қаржы нарықтары әсер етеді. Құқықтық, салық және әкімшілік жүйелер дамуын жалғастыруда, алайда, талаптарындағы түсініксіздік тәуекелі бар, бұл олар талаптар өзгерулерге бейім, басқа да заңдық және фискалдық кедергілермен бірге Қазақстанда бизнес жүргізетін кәсіпорындар үшін қосымша проблемалар туғызады.

2020 жылдың алғашқы айларында коронавирустың өршуіне байланысты әлемдік нарықта айтарлықтай тұрақсыздық байқалды. 2020 жылғы 11 наурызда Дүниежүзілік денсаулық сақтау ұйымы жаңа коронавирустық инфекцияның таралуы пандемия сипатына ие болды деп жариялады. Халықтың денсаулығына қауіп төндіретін COVID-19 вирусына жауап ретінде, азаматтардың өмірі мен денсаулығын қорғау мақсатында Қазақстан Республикасының заңнамасына сәйкес Қазақстан Республикасының бүкіл аумағында 2020 жылғы 16 наурыздан бастап 2020 жылғы 12 мамырға дейінгі кезеңге төтенше жағдай енгізу туралы шешім қабылданды. Төтенше жағдай кезеңінде жергілікті билік біртіндеп әлеуметтік қашықтықты сақтауды қамтамасыз ету үшін, соның ішінде мектептер, жоғары оқу орындары, мейрамханалар, кинотеатрлар, театрлар, мұражайлар, спорт нысандары жұмыстарын тоқтата отырып қосымша шаралар енгізді.

Көптеген елдерде енгізілген іскерлік белсенділіктің және өзін-өзі оқшаулау режимінің бұзылуына байланысты мұнайға әлемдік сұраныс күрт төмендеді, бұл шамадан тыс ұсыныс пен мұнай бағасының күрт төмендеуіне әкелді. 2020 жылғы 12 сәуірде әлемдік ірі мұнай өндірушілер, оның ішінде Қазақстанды қоса алғанда, мұнай нарығын тұрақтандыру үшін шикі мұнай өндіруді рекордтық қысқарту туралы уағдаласты, алайда мұнай бағасын мәжбүрлі төмендете алмады. Мұнай өндіру бағасы мен көлемінің күрт төмендеуі мұнай компанияларының кірістерінің төмендеуіне және мемлекеттік бюджетке аударымдардың төмендеуіне әкеледі, бұл, шамасы, елеулі экономикалық және әлеуметтік салдарға әкелуі мүмкін және мемлекеттік сектор шығыстарының төмендеуіне әкелуі мүмкін.

Қызметтің үздіксіздігін қолдау үшін Компания қашықтықтан қолжетімділікті пайдалана отырып, операцияларды жүзеге асыруды жалғастырады және жұмыс орнына келіп жұмыс істейтін қызметкерлердің денсаулығын қорғау үшін іс шаралар ұйымдастырып келеді, оның ішінде жеке қорғаныс құралдарымен қамтамасыз етуіп, қашықтық режимін сақтап, Компанияның орынжайларын дезинфекциялап отырады.

Ұсынылған жеке қаржылық есептілікте басшылық қаржылық-шаруашылық қызметін жүзеге асырудың ағымдағы жағдайларының Компанияның қызмет нәтижелері мен қаржылық жағдайына ықтимал әсерін бағалап көрсетеді. Қаржылық-шаруашылық қызметті жүзеге асыру шарттарының әрі қарай дамуы басшылықты бағалауынан айырмашылығы болуы мүмкін.

2 Есеп негіздері

(а) Қолданылатын стандарттарға сәйкестігі туралы өтініш

Қоса беріліп отырған жеке қаржылық есептілік Халықаралық қаржылық есептілік стандарттарына (бұдан әрі – «ХҚЕС») сәйкес дайындалды.

Компания, сондай-ақ 2020 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл үшін ХҚЕС сәйкес шоғырландырылған қаржылық есептілік дайындады, оны компания тіркелген офистен алуға болады: Қазақстан Республикасы, Нұр-Сұлтан қ., Есіл ауданы, Мәңгілік Ел даңғылы, 55а ғимараты.

(б) Функционалдық валюта және қаржылық есептілік деректерін ұсыну валютасы

Функционалды валюта - бұл экономикалық орта валютасы, оның негізінде Компания өз қызметін жүзеге асырады. Компанияның функционалды валютасы - теңге. Егер негізгі экономикалық ортаның көрсеткіштері аралас болса, басшылық функционалды валютаны анықтау үшін Компания жүргізетін операциялардың көпшілігінің экономикалық мәнін және оның қызметіне әсер ететін жағдайлар мен оқиғаларды дәл көрсететін өзінің кәсіби пікірлерді қолданады. Компанияның инвестициялары мен операцияларының едәуір бөлігі теңгемен көрсетілген. Инвесторлардың акцияларды сатып алуы және қайта сатып алуы үшін төлем теңгемен жүзеге асырылады. Тиісінше, Басшылық Компанияның функционалды валютасы теңге деп белгіледі.

Жеке қаржылық есептіліктің барлық деректері бүтін мың теңгеге дейінгі дәлдікпен бүтін берілген.

(в) Бағалау мен пайымдауды қолдану

Осы жеке қаржылық есептілікті дайындау кезінде басшылық Компанияның есеп саясатын қолдануға және жеке қаржылық есептілікте ұсынылған активтер мен міндеттемелердің, кірістер мен шығыстардың шамасына әсер ететін кәсіби пайымдауларды, жол берулерді және есептік бағалауларды пайдаланды. Нақты нәтижелер көрсетілген бағалаулардан өзгеше болуы мүмкін.

Бағалар және олардың негізінде жатқан қателер тұрақты негізде қайта қаралады. Бағалауларға түзетулер енгізу кезінде тиісті бағалаулар қайта қаралған есепті кезеңдегі және олар қозғайтын кез келген кейінгі кезеңдердегі бағалаулар қабылданады.

Пайымдау

Компанияның жеке қаржылық есептілігінде танылған шамаларға неғұрлым елеулі әсер еткен, есеп саясатын қолдану кезінде пайдаланылған пайымдаулар туралы ақпарат келесі ескертпелерде көрсетілген:

- қаржы активтерін жіктеу: бизнес-модельді бағалау, оның шеңберінде қаржы активтері ұсталады және қаржылық активтің шарттық талаптары негізгі соманы және негізгі соманың өтелмеген қалдығына пайыздарды ғана төлеуді көздейтінін бағалау – 3(д)(і)-ескертпе;
- 2019 жылы инвестициялық кәсіпорын мәртебесін жоғалту-1(а) - ескертпе;
- 28 ХҚЕС (IAS) сәйкес венчурлік инвестицияларға маманданған ұйымның мәртебесі 3 (А) (iii), 13-ескертпе

Бағалаудың олқылықтары мен тұрлаусыздығы

Елеулі тәуекелі бар, 2020 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл үшін жеке қаржылық есептіліктегі деректерді елеулі түзетудің себебі болуы мүмкін Тұрлаусыздыққа байланысты жорамалдар мен бағалаулар туралы ақпарат, олар келесі ескертпелерде ашылып көрсетілген:

- өзгерістері кезең ішінде пайданың немесе залалдың құрамында көрсетілетін әділ құн бойынша бағаланатын еншілес ұйымдарға салынатын инвестициялардың және қаржы құралдарының әділ құнын айқындау - 13, 24 - ескертпе.

3 Есеп саясатының негізгі ережелері

Компания есеп саясатының келесі ережелерін осы жеке қаржылық есептілікте ұсынылған барлық кезеңдерге бірізді қолданды.

(а) Венчурлік инвестицияларға маманданған ұйым

Компания келесі өлшемдерге сәйкес келетіндіктен венчурлік инвестицияларға мамандандырылған ұйымның мәртебесіне сәйкес келеді деп санайды:

- Компания қызметінің негізгі түрі қаражатты ағымдағы кіріс, капитал құнының өсімінен пайда алу мақсатында инвестициялау болып табылады;

- Топтың инвестициялық қызметін оның қызметінің кез-келген басқа түрінен нақты және объективті түрде ажыратуға болады;
- Инвестициялардың объектілері инвестордан тәуелсіз (дербес) әрекет ететін дербес бизнес-білім беру болып табылады.

(б) Шетел валютасы

Шетел валютасындағы операциялар операциялар жасалған күні қолданылған валюта бағамдары бойынша, Компанияның құрамына кіретін кәсіпорындардың тиісті функционалдық валюталарына аударылады,

Есепті күнгі жағдай бойынша шетел валютасында көрсетілген монетарлық активтер мен міндеттемелер есепті күні қолданыста болған валюталық бағам бойынша функционалдық валютаға аударылады. Монетарлық активтермен және шетел валютасында көрсетілген міндеттемелермен жасалатын операциялардан түскен пайда немесе шығын кезең ішіндегі пайыздар мен төлемдердің тиімді мөлшерлемесі бойынша есептелген шамаға түзетілген кезең басындағы жағдай бойынша функционалдық валютадағы амортизацияланған құн мен есепті кезең соңындағы жағдай бойынша валюталық бағам бойынша функционалдық валютаға аударылған шетел валютасындағы амортизацияланған құн арасындағы айырманы білдіреді.

Әділ құны бойынша бағаланатын шетел валютасында көрсетілген монетарлық емес активтер мен міндеттемелер әділ құнды айқындау күніне қолданыста болған валюталық бағамдар бойынша функционалдық валютаға аударылады. Шетел валютасында көрсетілген және нақты шығындар бойынша көрсетілген монетарлық емес активтер мен міндеттемелер операция жасалған күні қолданыста болған валюталық бағам бойынша функционалдық валютаға аударылады. Шетел валютасына аудару нәтижесінде туындайтын бағамдық айырмалар, айырма құнсыздану салдарынан туындаған жағдайларды қоспағанда, үлестік қаржы құралдарын аудару кезінде туындайтын айырмаларды қоспағанда, пайданың немесе шығынның құрамында көрсетіледі, бұл жағдайда өзге жиынтық кірістің құрамында көрсетілген бағамдық айырмалар пайданың немесе шығынның құрамына қайта сыныпталады.

(в) Ақша қаражаты және оның баламалары

Ақша қаражаты мен олардың баламаларына қолма-қол банкноттар мен монеталар, банктердегі бос қалдықтар («Ностро» үлгісіндегі шоттар), сондай-ақ әділ құн өзгеруінің елеулі тәуекеліне ұшырамаған және Компания қысқа мерзімді міндеттемелерді реттеу үшін пайдаланатын бастапқы өтеу мерзімі 3 айдан аз жоғары өтімді қаржы активтері кіреді. Ақша қаражаты мен оның баламалары амортизацияланған құны бойынша қаржылық жағдай туралы жеке есепте көрсетіледі.

(г) Пайыздық кірістер

Тиімді пайыздық мөлшерлеме

Пайыздық кірістер тиімді пайыздық мөлшерлеме әдісін пайдалана отырып, пайданың немесе шығынның құрамында көрсетіледі. «Тиімді пайыздық мөлшерлеме» - бұл қаржылық активтің жалпы баланстық құны немесе қаржылық міндеттеменің амортизацияланған құнына дейін күтіліп отырған әрекет ету мерзімі ішінде болашақ есептік төлемдерді немесе түсімдерді дисконттайтын мөлшерлеме.

Кредиттік-құнсызданған активтер болып табылмайтын қаржы құралдары бойынша тиімді пайыздық мөлшерлемені есептеу кезінде Компания осы қаржы құралының барлық шарттық талаптарын назарға ала отырып, бірақ күтілетін кредиттік шығындырды ескермей, алдағы уақытта ақша қаражатының ағындарын бағалайды. Кредиттік-құнсызданған қаржы активтері үшін кредиттік тәуекелді ескере отырып түзетілген тиімді пайыздық мөлшерлеме күтілетін кредиттік шығындырды қоса алғанда, алдағы уақытта күтілетін ақша қаражатының ағындарының шамасын пайдалана отырып есептеледі.

Тиімді пайыздық мөлшерлемені есептеу мәміле бойынша шығындырды, сондай-ақ тиімді пайыздық мөлшерлеменің ажырамас бөлігі болып табылатын төленген немесе алынған сыйақылар мен сомаларды қамтиды. Мәміле бойынша шығындыр қаржылық активті немесе қаржылық міндеттемені сатып алуға немесе шығаруға тікелей қатысты қосымша шығындарды қамтиды.

Амортизацияланған құны және жалпы баланстық құны

Қаржылық активтің «амортизацияланған құны» - бұл бастапқы тану кезінде қаржылық актив бағаланатын сома, борышты негізгі сомасының есебіне төлемдерді алып тастау, аталған бастапқы сома мен тиімді пайыздық мөлшерлеме әдісін пайдалана отырып есептелген өтеу мерзімі басталған кезде төленетін сома арасындағы және шығындарға арналған бағалау резервін (немесе құнсыздануға арналған резервті) ескере отырып түзетілген қаржы активтеріне қатысты айырма жинақталған амортизациясының шамасы.

Амортизацияланған құны бойынша бағаланатын «Қаржылық активтің жалпы баланстық құны» - бұл шығындар бойынша бағалау резервінің шамасына түзетілгенге дейінгі қаржылық активтің амортизацияланған құны.

Пайыздық кіріс есебі

Қаржылық актив бойынша тиімді пайыздық мөлшерлеме қаржылық активті бастапқы тану кезінде есептеледі. Пайыздық кіріс пен шығысты есептеген кезде тиімді пайыздық мөлшерлеме активтің жалпы баланстық құнының (актив кредиттік-құнсызданған болып табылмайтын кезде) шамасына қолданылады.

Алайда бастапқы танудан кейін кредиттік-құнсыздануға айналған қаржы активтері пайыздық мөлшерлемесі бар құралдар бойынша ақша қаражаты ағындарын мерзімді қайта бағалау нәтижесінде қайта қаралады. Егер қаржы актив бұдан былай кредиттік-құнсызданған болып табылмаса, онда пайыздық кірісті есептеу жалпы баланстық құн негізінде қайтадан жүргізіледі.

Бастапқы тану кезінде кредиттік-құнсызданған қаржы активтері бойынша пайыздық кіріс кредиттік тәуекелді ескере отырып түзетілген тиімді пайыздық мөлшерлемені қаржылық активтің амортизацияланған құнының шамасына қолдану арқылы есептеледі. Мұндай активтер бойынша пайыздық кірісті есептеу, тіпті егер олар бойынша кредиттік тәуекел кейіннен азайтылса да, жалпы баланстық құн негізінде жүзеге асырылмайды.

Қандай жағдайларда қаржылық активтер кредиттік-құнсызданған болып табылатыны туралы ақпарат 3(д)(iv) - ескертпеде берілген.

Ақпарат ұсыну

Пайда немесе шығын және өзге де жиынтық кіріс туралы жеке есепте ұсынылған пайыздық кірістер амортизацияланған құны бойынша бағаланатын қаржылық активтер мен қаржылық міндеттемелер бойынша, сондай-ақ өзге жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша бағаланатын борыштық қаржы құралдары бойынша тиімді пайыздық мөлшерлеме әдісін пайдалана отырып есептелген пайыздық кірістерді қамтиды.

(д) Қаржы активтері және қаржылық міндеттемелер

(i) Қаржы құралдарын жіктеу

Бастапқы тану кезінде қаржылық актив бағаланатын немесе амортизацияланған құны бойынша немесе өзге жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша немесе пайда немесе шығын арқылы әділ құны бойынша жіктеледі.

Қаржылық актив төмендегі екі шартқа жауап берсе және Компанияның қалауы бойынша пайда немесе шығын арқылы әділ құн бойынша бағаланатын ретінде жіктелмеген болса амортизацияланған құны бойынша ғана бағаланады:

- актив шартта көзделген ақша қаражатының ағындарын алу үшін активтерді ұстап қалу мақсаты болып табылатын бизнес-модель шеңберінде ұсталатын; және
- қаржылық активтің шарттық талаптарында борыштың негізгі сомасын және негізгі соманың өтелмеген бөлігіне есептелген проценттерді төлеуді ғана білдіретін ақша қаражаты ағынының белгіленген мерзімде пайда болуы көзделген.

Борыштық құрал төмендегі екі шартқа жауап берсе және Компанияның қарауы бойынша пайда немесе шығын арқылы әділ құн бойынша бағаланатын ретінде жіктелмесе, басқа жиынтық кіріс арқылы әділ құн бойынша бағаланады:

- актив бизнес-модель шеңберінде ұсталса, оның мақсаты шартта көзделген ақша қаражатының ағындарын алу арқылы, сондай-ақ қаржы активтерін сату арқылы қол жеткізіледі; және
- қаржылық активтің шарттық талаптарында борыштың негізгі сомасын және негізгі соманың өтелмеген бөлігіне есептелген проценттерді төлеуді ғана білдіретін ақша қаражаты ағынының белгіленген мерзімде пайда болуы көзделген.

Амортизацияланған құны бойынша бағаланатын қаржылық активтер сияқты пайданың немесе залалдың құрамында танылатын келесі баптарды қоспағанда, басқа жиынтық кіріс, пайда және шығындар арқылы әділ құны бойынша бағаланатын борыштық қаржы активтері бойынша өзге жиынтық кіріс құрамында танылады:

- тиімді пайыздық мөлшерлеме әдісін пайдалана отырып есептелген пайыздық кірістер;
- күтілетін кредиттік шығындар және құнсызданудан болған шығындардың қалпына келтірілген сомасы; және
- валюта бағамдарының өзгеруінен пайда немесе шығындар.

Өзге жиынтық кіріс, жинақталған пайда немесе шығын арқылы әділ құн бойынша бағаланатын борыштық қаржылық активті тану тоқтатылған кезде бұрын өзге жиынтық кіріс құрамында танылған меншікті капитал құрамынан пайда немесе шығын құрамына қайта жіктеледі.

Барлық басқа қаржы активтері пайда немесе шығын арқылы әділ құны бойынша бағаланатын ретінде жіктеледі.

Сонымен қоса, бастапқы тану кезінде Компания өз қалауы бойынша, кейіннен қайта сыныптау құқығынсыз, амортизацияланған құн бойынша немесе өзге жиынтық кіріс арқылы әділ құн бойынша бағалау үшін өлшемшарттарға жауап беретін қаржылық активті, егер бұл басқаша туындайтын есептік сәйкессіздікті жоюға немесе елеулі дәрежеде азайтуға мүмкіндік берсе, пайда немесе шығын арқылы әділ құн бойынша бағалау санатына жіктей алады.

Бизнес-модельді бағалау

Топ қаржы құралдары портфелінің деңгейінде актив ұстап тұратын бизнес-модельдің мақсатына бағалау жүргізеді, өйткені бұл бизнесті басқарудың және ақпарат басшылыққа ұсынудың ең жақсы тәсілін көрсетеді Компания келесі ақпаратты талдайды:

- Басқару үшін белгіленген саясат пен мақсаттар, сондай-ақ аталған саясаттарды іс жүзінде іске асыру. Атап айтқанда, басқару стратегиясы шартта көзделген пайыздық кірісті алуға, пайыздық мөлшерлемелердің белгілі бір құрылымын қолдауға, қаржы активтерін өтеу мерзімдерінің осы активтерді қаржыландыру үшін пайдаланылатын қаржылық міндеттемелерді өтеу мерзімдеріне сәйкестігін қамтамасыз етуге немесе активтерді сату арқылы ақша қаражаты ағынын сатуға бағдарлана ма?
- Портфельдің нәтижелілігі қандай тәсілмен бағаланады және бұл ақпарат Компания басшылығына қалай жеткізіледі.
- Бизнес-модельдің нәтижелілігіне әсер ететін тәуекелдер (және осы бизнес-модель шеңберінде ұсталатын қаржы активтері) және осы тәуекелдерді басқару қалай жүзеге асырылады
- Портфельді басқаруға жауапты менеджерлерге сыйақы қалай жүзеге асырылады (мысалы, бұл сыйақы көрсетілген активтердің әділ құнына немесе шартта көзделген активтер бойынша алынған ақша қаражатының ағынына байланысты ма?).

Өткен кезеңдердегі сатудың пайда болу жиілігі, көлемі және мерзімі, мұндай сатудың себептері, сондай-ақ алдағы сату деңгейіне қатысты күтулер. Алайда сату деңгейі туралы ақпарат оқшауланған емес, ал Компанияда мәлімделген қаржылық активтерді басқару мақсатына қалай қол жеткізілетінін және ақша ағындары қалай жүзеге асырылатындығын бірыңғай тұтас талдау аясында. қарастырылады.

Сауда үшін ұсталатын немесе басқаруы жүзеге асырылатын және нәтижелілігі әділ құн негізінде бағаланатын қаржы активтері пайда немесе шығын арқылы әділ құн бойынша бағаланады, өйткені олар шартта көзделген ақша қаражатының ағындарын алу мақсатында де, шартта көзделген ақша қаражатының ағындарын алу, сондай-ақ қаржы активтерін сату мақсатында да ұсталмайды.

Шартта көзделген ақша қаражатының ағындары тек негізгі сома мен пайыздарды төлеу болып табылатындығын бағалау

Осы бағалаудың мақсаттары үшін «негізгі сома» оны бастапқы тану кезінде қаржылық активтің әділ құны ретінде айқындалады. «Пайыздар» ақшаның уақытша құны үшін, белгілі бір уақыт кезеңі ішінде өтелмеген негізгі сомаға қатысты кредиттік тәуекел үшін және кредит беруге байланысты басқа да негізгі тәуекелдер мен шығындар үшін (мысалы, өтімділік тәуекелі және әкімшілік шығындар), сондай-ақ пайда маржасы үшін өтем ретінде айқындалады.

Шартта көзделген ақша қаражатының ағындары тек негізгі соманың және негізгі соманың өтелмеген бөлігіне пайыздардың төлемдері болып табылатындығын бағалау кезінде («SPPI өлшемшарты») Компания қаржы құралының шарттық талаптарын талдайды. қаржылық актив жөніндегі шарттың талаптарында шарт бойынша қаржылық активке талданатын талапты қанағаттандырмауы үшін шарт бойынша ақша қаражатының ағындарының мерзімін немесе сомасын өзгерте алатындай қандай да бір талап қарастырылғанын бағалау жатады. Бағалау жүргізу кезінде Компания келесілерді назарға алады:

- тұтқа (левередж)әсері бар шарттар;
- мерзімінен бұрын өтеу және қолданылу мерзімін ұзарту туралы талаптар;
- Компанияның талаптарын келісілген активтерден ақша ағынымен шектейтін шарттар (мысалы, регресс құқығынсыз қаржы активтері);
- ақшаның уақытша құны үшін өтемнің өзгеруіне әкелетін шарттар-мысалы, мерзімдік негізде пайыздық пайыздарды қайта қарау.

«Регресс құқығынсыз» қаржы активтері

Кейбір жағдайларда қаржы активтері Компанияның талабын белгілі бір активтерден ақша қаражаты ағындарымен шектейді (қаржылық активтер «регресс құқығынсыз»). Компания пайымдауды қаржы активтерінің «регресс құқығынсыз» SPPI өлшемшартына сәйкестігін бағалау кезінде қолданады.

Мұндай пайымдауды қалыптастыру кезінде Компания әдетте келесі ақпаратты талдайды:

- тиісті шартта кредит бойынша ақшалай төлемдердің нақты сомалары мен мерзімдері көздеме;
- кепілмен қамтамасыз етілген қаржылық активтің сомасына қатысты кепілмен қамтамасыз етудің әділ құны;
- борышкердің кепілмен қамтамасыз ету құнының төмендеуіне қарамастан, шартта көзделген төлемдерді жүзеге асыруды жалғастыру мүмкіндігі немесе ниеті;
- борышкер жеке тұлға немесе операциялық қызметті шынымен жүргізетін ұйым немесе арнайы мақсаттағы ұйым бола ма;
- кепілмен қамтамасыз ету борышкердің барлық активтерін немесе олардың елеулі бөлігін қандай шамада білдіреді; және
- Компания базалық актив (активтер) құнының өсуінен пайда ала ма?

Қайта жіктеу

Бастапқы танудан кейін қаржы активтерін жіктеу Компанияның қаржы активтерін басқару бойынша өзінің бизнес-моделін өзгерткеннен кейінгі кезеңнен басқа өзгермейді.

(ii) Тануды тоқтату

Қаржы активтері

Компания осы активтен ақша қаражатының ағындарына шартта көзделген құқықтардың қолданылу мерзімі аяқталған немесе екінші Тарапқа осы қаржылық активке меншік құқығымен байланысты барлық тәуекелдер мен пайдалар іс жүзінде берілетін немесе Компания осы қаржылық активке меншік құқығымен байланысты барлық тәуекелдер мен пайдаларды іс жүзінде беретін, сақтайтын және осы қаржылық активке бақылауды сақтамайтын мәміле нәтижесінде осы активтен ақша қаражатының ағындарын алу құқығын берген сәтте қаржылық активті тануды тоқтатады.

Қаржылық активті тану тоқтатылған кезде активтің баланстық құны (немесе танылуы тоқтатылған активтің бір бөлігіне бөлінген баланстық құны) мен алынған өтем сомасы (i) (өзіне қабылданған жаңа міндеттеменің шамасын шегергендегі алынған жаңа активтің шамасын қоса алғанда) және (ii) басқа жиынтық кіріс құрамында танылған кез келген жинақталған пайда немесе шығын арасындағы айырма пайда немесе шығын құрамында танылады.

Компания қаржылық активке меншік құқығымен байланысты барлық тәуекелдер мен пайдаларды сақтайтын, беретін және берілген активке бақылауды сақтайтын мәмілелерде ол активті компанияның берілген актив құнының өзгеру тәуекеліне ұшырағыштық дәрежесі ретінде айқындалатын, активке қатысуды жалғастырған дәрежеде тануды жалғастырады.

Қаржылық міндеттемелер

Компания қаржылық міндеттеме бойынша шарттық міндеттемелер орындалған, күші жойылған немесе тоқтатылған кезде қаржылық міндеттемені тануды тоқтатады.

(iii) Қаржы активтері мен қаржы міндеттемелерінің талаптарын модификациялау

Қаржы активтері

Егер қаржылық активтің шарттары өзгерсе, Компания ақша қаражатының ағындары осындай модификацияланған актив бойынша айтарлықтай айырмашылығы бар-жоғын бағалайды. Егер ақша қаражатының ағындары айтарлықтай айырмашылығы болса («шарттардың едәуір модификациясы»), онда бастапқы қаржылық актив бойынша ақша қаражатының ағындарына шартта көзделген құқықтар мерзімі өткен деп есептеледі. Бұл жағдайда бастапқы қаржылық активті тану тоқтатылады және жаңа қаржы актив әділ құны бойынша есепте танылады және мәміле бойынша тиісті шығындар қосылады.

Қолданыстағы қаржы активтері немесе қаржылық міндеттемелер бойынша ақша қаражаты ағындарының шамасының өзгеруі, егер олар Шарттың ағымдағы талаптарының салдары болып табылса, талаптардың модификациясы болып саналмайды.

Компания шарттардың модификациясы едәуір болып табылатындығына, яғни бастапқы қаржылық актив бойынша ақша қаражатының ағындары мен модификацияланған немесе оны ауыстырған қаржылық актив бойынша ақша қаражатының ағындары айтарлықтай айырмашылығының болуына сандық және сапалық бағалау жүргізеді. Компания сапалық факторларды, сандық факторларды және сапалық және сандық факторлардың жиынтық әсерін талдай отырып, жағдайлардың модификациясының маңыздылығын сандық және сапалық бағалайды. Егер ақша қаражатының ағындары едәуір айырмашылығы болса, онда шартта көзделген бастапқы қаржылық актив бойынша ақша қаражатының ағындарына құқықтар аяқталды деп есептеледі.

Осы бағалауды жүргізу кезінде Компания ұқсас қаржылық міндеттемелерді тануды тоқтатуға қатысты нұсқауларды басшылыққа алады.

Компания шарттардың модификациясы келесі сапалық факторлардың негізінде елеулі болып табылады деген қорытындыға келеді:

- қаржылық активтің валютасының өзгеруі;
- қамтамасыз ету түрін немесе активтің сапасын арттырудың басқа да құралдарын өзгерту.

Егер модификация қарыз алушының қаржылық қиындықтарына байланысты болса, онда мұндай модификацияның мақсаты, әдетте, бастапқы активтерден едәуір ерекшеленетін шарттарда жаңа активті құру (беру) емес, шарттың бастапқы талаптарына сәйкес активтің құнын барынша мүмкін болатын сомада өтеу болып табылады. Егер модификация қарыз алушының қаржылық қиындықтарына байланысты болса, онда мұндай модификацияның мақсаты, әдетте, бастапқы активтерден едәуір ерекшеленетін шарттарда жаңа активті құру (беру) емес, шарттың бастапқы талаптарына сәйкес активтің құнын барынша мүмкін болатын сомада өтеу болып табылады.

Бұл тәсіл сандық бағалау нәтижесіне әсер етеді және тиісті қаржылық активті тануды тоқтату өлшемшарттарының, әдетте, бұндай жағдайларда сақталмайды. Компания модификация шарттарына сапалы бағалау жүргізеді.

Егер амортизацияланған құн бойынша немесе өзге жиынтық кіріс арқылы әділ құн бойынша бағаланатын қаржылық активтің шарттарын модификациялау осы қаржылық активті тануды тоқтатуға әкелмесе, онда Компания осы актив бойынша бастапқы тиімді пайыздық мөлшерлемені пайдалана отырып, осы активтің жалпы баланстық құнын қайта есептейді және пайда болған айырманы пайда немесе шығын құрамында модификациялаудан болған пайда немесе шығын ретінде таниды.

Өзгермелі пайыздық мөлшерлемесі бар қаржы активтеріне қатысты түрлендіруден түсетін пайданы немесе шығынды есептеу кезінде пайдаланылатын бастапқы тиімді пайыздық мөлшерлеме түрлендіруді жүргізу сәтіндегі ағымдағы нарықтық шарттарды көрсету үшін түзетіледі. Осындай модификация шеңберінде туындаған шеккен шығындар немесе төленген комиссиялар және алынған комиссиялық сыйақылар модификацияланған қаржылық активтің жалпы баланстық құнын түзетеді және модификацияланған қаржылық активтің қалған қолданылу мерзімі ішінде амортизацияланады.

Егер мұндай түрлендіру қарыз алушының қаржылық қиындықтарына байланысты болса, онда тиісті пайда немесе шығын құнсызданудан болған шығындар құрамында ұсынылады. Қалған жағдайларда тиісті пайда немесе залал тиімді пайыздық мөлшерлеме әдісін пайдалана отырып есептелген пайыздық кірістер құрамында ұсынылады.

Қаржылық міндеттемелер

Компания шарттары ақша ағындарының мөлшері модификацияланған міндеттеме бойынша айтарлықтай тәсілмен өзгерсе Компания қаржылық міндеттемені тануды тоқтатады. Бұл жағдайда өзгертілген шарттары бар жаңа қаржылық міндеттеме әділ құн бойынша танылады. Бұрынғы қаржылық міндеттеменің баланстық құны мен өзгертілген шарттары бар жаңа қаржылық міндеттеменің құны арасындағы айырма пайда немесе шығын құрамында танылады. Төленген өтем, егер мұндайлар бар болса, берілген қаржылық емес активтерді және жаңа модификацияланған қаржылық міндеттемені қоса алғанда, өзіне қабылданған міндеттемелерді қамтиды.

Компания сапалық факторларды, сандық факторларды және сапалық және сандық факторлардың жиынтық әсерін талдай отырып, шарттарды модификациялаудың маңыздылығы тұрғысына сандық және сапалық бағалауды жүргізеді.

Компания келесі сапалық факторлардың негізінде шарттардың модификациясы елеулі болып табылады деген қорытындыға келеді:

- қаржылық міндеттеме валютасының өзгеруі;
- қамтамасыз ету түрін немесе активтің сапасын арттырудың басқа да құралдарын өзгерту;
- айырбастау шарттарын қосу;
- қаржылық міндеттеменің субординациясын өзгерту .

Сандық бағалауды жүргізу мақсаттары үшін, егер бастапқы тиімді пайыздық мөлшерлеме бойынша дисконтталған алынған комиссиялық сыйақыны шегергендегі комиссиялық сыйақыны төлеуді қоса алғанда, жаңа шарттарға сәйкес ақша қаражаты ағындарының келтірілген құны бастапқы қаржылық міндеттеме бойынша қалған ақша қаражаты ағындарының дисконтталған келтірілген құнынан кем дегенде 10% - ға өзгеше болса, шарттар едәуір өзгеше болып саналады.

Егер шарттардың модификациясы (немесе қаржылық міндеттемені ауыстыру) қаржылық міндеттемені тануды тоқтатуға әкеп соқпаса, Компания талаптардың түрленуі қаржылық активті тануды тоқтатуға алып келмейтін жағдайларда қаржылық активтің жалпы баланстық құнын түзетуге қатысты тәсілмен келісілетін есеп саясатын қолданады, яғни топ осындай түрлендіру (немесе қаржылық міндеттемені ауыстыру) нәтижесінде туындайтын қаржылық міндеттеменің амортизацияланған құнының шарттарды түрлендіру (немесе қаржылық міндеттемені ауыстыру) күніне пайда немесе шығын құрамында кез келген түзетуді таниды.

Егер қаржылық активтің шарттары өзгерсе, Компания ақша қаражатының ағындары осындай модификацияланған актив бойынша айтарлықтай айырмашылығы бар-жоғын бағалайды. Егер ақша қаражатының ағындарының айтарлықтай айырмашылығы болса, онда бастапқы қаржылық актив бойынша ақша қаражатының ағындарына шартта көзделген құқықтар мерзімі өткен деп есептеледі. Бұл жағдайда бастапқы қаржылық активті тану тоқтатылады және жаңа қаржы актив әділ құны бойынша есепте танылады және мәміле бойынша тиісті шығындар қосылады.

Егер қаржылық актив шарттарының модификациясы эмитенттің қаржылық қиындықтарына байланысты болса және модификация активті тануды тоқтатуға әкелмесе, онда активтің құнсыздану сомасын бағалау кезінде модификацияға дейінгі пайыздық мөлшерлеме пайдаланылады.

(iv) Құнсыздану

Сондай-ақ 4-ескертпені қараңыз.

Компания бағалау резервін амортизацияланған құны бойынша бағаланатын борыштық қаржы құралдары бойынша күтілетін кредиттік шығындар деп таниды.

Инвестициялық үлестік құралдар бойынша құнсызданудан болған шығын қабылданбайды.

Компания бағалау резервін резерв сомасы күтілетін 12 айлық кредиттік залалдарға тең болатын келесі құралдарды қоспағанда, бүкіл мерзім ішінде күтілетін кредиттік шығындарға тең сомадағы кредиттік шығындар ретінде таниды:

- есепті күнгі жағдай бойынша төмен кредиттік тәуекелі бар борыштық инвестициялық бағалы қағаздар; және
- кредиттік тәуекел бастапқы танылған сәттен бастап айтарлықтай көтерілмеген өзге қаржы құралдары (4-ескертпені қараңыз).

Компанияның кредиттік рейтингі әлемде қабылданған «инвестициялық сапа» рейтингінің анықтамасына сәйкес келсе, борыштық бағалы қағаздың кредиттік тәуекелі төмен болады деп санайды.

12-айлық күтілетін кредиттік шығындар («12-айлық ККШ») – бұл есепті күннен кейін 12 ай ішінде ықтимал қаржы құралы бойынша дефолт оқиғалары салдарынан күтілетін кредиттік шығындардың бір бөлігі. 12 айлық ККШ танылатын қаржы құралдары «1-кезең» қаржы құралдарына жатады.

Барлық мерзім ішінде күтілетін кредиттік шығындар («Барлық мерзім ішінде ККШ») қаржы құралы бойынша барлық ықтимал дефолт оқиғаларының нәтижесінде оның күтіліп отырған мерзімі ішінде ККШ ретінде анықталады. Сатып алынған немесе құрылған кредиттік-құнсызданған активтер болып табылмайтын, бүкіл мерзімде ККШ болып танылатын қаржы құралдары «2-кезең» (егер қаржы құралы бойынша кредиттік тәуекел бастапқы танылған сәттен бастап айтарлықтай жоғарылаған жағдайда, бірақ қаржы құралы кредиттік-құнсызданған болып табылмаса) және «3-кезең» (егер қаржы құралы кредиттік-құнсызданған болып табылған жағдайда) қаржы құралдарына жатады.

Күтілетін кредиттік шығындарды бағалау

Күтілетін кредиттік шығындар дефолттың басталу ықтималдығының дәрежесі бойынша мөлшерленген кредиттік шығындардың есептік бағасын білдіреді. Олар келесі түрде бағаланады:

- *есепті күнгі жағдай бойынша кредиттік-құнсызданған болып табылмайтын қаржы активтеріне қатысты:* барлық күтілетін ақша қаражатының толық алынбауының келтірілген құны ретінде (яғни Шартқа сәйкес Компанияға тиесілі ақша қаражатының ағындары мен Компанияның аулы үшін күтілетін ақша қаражатының ағындары арасындағы айырма);
- *есепті күнгі жағдай бойынша кредиттік-құнсызданған болып табылатын қаржы активтеріне қатысты:* активтердің жалпы теңгерімдік құны мен ақша қаражатының есепті болашақ ағындарының келтірілген құны арасындағы айырма ретінде.

Қайта құрылымдалған қаржылық активтер

Тараптардың келісімі бойынша қаржы активінің шарттары қайта қаралған немесе қаржы активінің шарттарын модификациялаған немесе қарыз алушының қаржылық қиындықтары себебінен қолда бар қаржы активін жаңасымен ауыстырған жағдайда осы қаржы активін тануды тоқтату қажеттілігі тұрғысынан бағалау жүргізіледі және күтілетін кредиттік шығындар былайша бағаланады:

- Егер күтілетін қайта құрылымдау қолданыстағы активті тануды тоқтатуға әкелмесе, онда модифицирленген қаржы активі бойынша ақша қаражатының күтілетін ағындары бар актив бойынша ақша қаражатын толық алмау сомасының есебіне енгізіледі.
- Егер күтілетін қайта құрылымдау қолданыстағы активті тануды тоқтатуға әкелмесе, онда жаңа активтің күтілетін әділ құны тану тоқтатылған сәтте қолда бар актив бойынша ақша қаражатының түпкілікті ағыны ретінде қаралады. Бұл сома қолданыстағы қаржы активі бойынша бастапқы тиімді пайыздық мөлшерлемені пайдалана отырып, тануды тоқтатудың күтілетін күнінен есепті күнге дейінгі кезең үшін дисконтталатын қолда бар қаржы активі бойынша ақша қаражатын толық алмау сомасының есебіне енгізіледі.

Кредиттік-құнсызданған қаржы активтері

Әрбір есепті күнге Компания амортизацияланған құны бойынша есепке алынатын қаржы активтерін және басқа да жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша есепке алынатын борыштық қаржы активтеріне кредиттік құнсыздануы тұрғысынан бағалау жүргізеді. Қаржы активі осындай қаржы активі бойынша ақша қаражатының болашақ есептік ағындарына теріс әсер ететін бір немесе бірнеше оқиға болған кезде «кредиттік-құнсызданған» болып табылады.

Қаржы активінің кредиттік құнсыздануының куәлігі, атап айтқанда, мынадай байқалатын деректер болып табылады:

- Қаржы активтері құнсыздануының объективті дәлелі болып табылады;
- дефолт немесе төлем мерзімін өткізіп алу сияқты шарт талаптарын бұзу;
- Компанияның кредитті немесе аванстық төлемді басқа жағдайларда қарастырмауы мүмкін шарттарда қайта құрылымдауы;
- қарыз алушының банкроттығы немесе өзге де қаржылық қайта ұйымдастырылуы ықтималдығының туындауы;
- қаржылық қиындықтар нәтижесінде бағалы қағаз үшін белсенді нарықтың жоғалуы.

Қарыз алушының қаржылық жай-күйінің нашарлауы салдарынан талаптары қайта қаралған кредит, егер шартта көзделген ақша қаражатының ағындарын алмау тәуекелі айтарлықтай төмендегені және құнсызданудың басқа белгілері жоқ екендігі туралы куәлік болмаса ғана кредиттік-құнсызданған болып есептеледі. Сонымен қоса, 90 күн немесе одан көп мерзімге мерзімге кешіктірілген қаржы құралдары кредиттік құнсызданған болып есептеледі.

Қаржылық жағдай туралы жеке есепте күтілетін кредиттік залалдарға бағалау резервін ұсыну

Күтілетін кредиттік шығындарға арналған бағалау резервінің сомасы қаржылық жағдай туралы шоғырландырылған есепте келесі түрде берілген:

- *амортизацияланған құны бойынша бағаланатын қаржы активтері:* осы активтердің жалпы баланстық құнының азаюы ретінде;
- *өзге жиынтық кіріс арқылы әділ құн бойынша бағаланатын борыштық құралдар:* шығындарға арналған бағалау резерві қаржылық жағдай туралы есепте танылмайды, өйткені осы активтердің теңгерімдік құны олардың әділ құны болып табылады. Алайда шығындарға арналған бағалау резервінің шамасы ашылады және әділ құнның өзгерістері резервінің құрамында танылады.

Есептен шығару

Қаржы активін толық сомада немесе оның бір бөлігінде өтеудің негізделген күтулері болмаған кезде (ішінара немесе толық сомада) есептен шығаруға жатады. Әдетте, қарыз алушыда есептен шығаруға жататын, берешек сомасын өтеуге жеткілікті көлемдегі ақша қаражатының ағындарын генерациялай алатын активтер немесе кіріс көздері жоқ екенін Компания анықтайтын жағдай Алайда, Компания есептен шығарылған қаржы активтеріне қатысты тиесілі сомаларды өтеу жөніндегі саясатқа сәйкес берешекті өндіріп алу қызметін жалғастыра алады.

Құнсызданудың объективті айғағы

Әрбір есепті күнге Компания пайда немесе шығын арқылы әділ құны бойынша ескерілмейтін қаржы активтеріне қатысты құнсызданудың объективті куәлігінің болуы мәніне бағалау жүргізеді. Қаржылық актив немесе қаржылық активтер тобы, егер активті (активтерді) бастапқы танудан кейін шығынға әкеп соққан оқиға орын алғаны туралы объективті куәлік болса және көрсетілген оқиға сенімділікпен бағалауға болатын осы актив (активтер) бойынша ақша қаражатының болашақ ағындарына әсер еткен жағдайда ғана құнсызданған болып есептеледі.

Қаржылық активтердің құнсыздануының объективті дәлелі:

- Қаржы активтері құнсыздануының объективті дәлелі болып табылады;
- қарыз алушының міндеттемелерді орындамауы (дефолт) немесе төлемдерді кешіктіруі;
- Компанияның кредитті немесе аванстық төлемді басқа жағдайларда қарастырмауы мүмкін талаптармен қайта құрылымдауы;
- эмитенттің ықтимал банкроттығының белгілері;
- қандай да бір бағалы қағаз үшін белсенді нарықтың жоғалуы.

Эмитенттің қаржылық жай-күйінің нашарлауы салдарынан шарттары қайта қаралған қаржылық актив, әдетте, егер шартта көзделген ақша қаражатының ағындарын алмау тәуекелі едәуір төмендегені және құнсызданудың басқа да белгілері жоқ екендігі туралы куәлік болмаса ғана құнсызданған болып саналады.

(е) Кіріктірілген туынды құралдар

Туынды құралдарды басқа шарттық келісімге («негізгі шарт») кіріктіруге болады. Компания есепке алуда негізгі шарттан бөлек кірістірілген туынды құралды көрсетеді:

- негізгі шарт 9 ХҚЕС (IFRS) қолдану саласына жататын актив болып табылмайды;
- негізгі шарттың өзі пайда немесе шығын арқылы әділ құн бойынша бағалау санатына жатпайды;
- кіріктірілген туынды құралдың шарттары, егер олар жеке шартта болса, туынды құралдың анықтамасына жауап берер еді; және
- кіріктірілген туынды құралдың экономикалық сипаттамалары мен тәуекелдері негізгі шарттың экономикалық сипаттамалары мен тәуекелдерімен тығыз байланысты емес.

Бөлінген кіріктірілген туынды құралдар барлық өзгерістері пайда немесе шығын құрамында көрсетілетін әділ құн бойынша бағаланады.

(ж) Еншілес ұйымдарға инвестициялар

Еншілес ұйымдар компанияның бақылауындағы инвестиция объектілері болып табылады. Егер Компания инвестиция объектісіне қатысудан түсетін өзгермелі кіріске байланысты тәуекелге ұшыраса немесе мұндай табыс алуға құқығы бар болса Компания инвестициялық объектіні бақылайды, сондай-ақ, инвестициялар объектісіне қатысты өз өкілеттіктерін пайдалану арқылы көрсетілген кірістің мөлшеріне әсер ету мүмкіндігі бар.

Еншілес ұйымдарға салынған барлық инвестиция әділ құн бойынша бағаланады, оның өзгерістер жеке қаржылық есептіліктегі кезеңдегі пайданың немесе шығынның құрамында көрсетіледі. Сондай-ақ, Компания шоғырландырылған қаржылық есептілікті дайындайды, оны 10 ХҚЕС (IFRS) сәйкес еншілес ұйымдар шоғырландырады.

Бақыланатын еншілес ұйымдардағы инвестициялардың әділ құнын айқындау кезінде пайдаланылатын әдістер 23-ескертпеде ашып көрсетілген.

(з) Негізгі құралдар

(i) Тану

Негізгі құралдар объектілері амортизацияның жинақталған сомаларын және құнсызданудан болған шығындарды шегере отырып, өзіндік құн бойынша көрсетіледі.

Егер негізгі құралдардың объектісі пайдалы пайдаланудың әртүрлі мерзімі бар бірнеше компоненттерден тұратын болса, мұндай компоненттер негізгі құралдардың жекелеген объектілері ретінде көрсетіледі.

(ii) Тозу

Негізгі құралдар бойынша амортизация оларды пайдалы пайдаланудың болжамды мерзімі ішінде біркелкі есептеу әдісі бойынша есептеледі және пайданың немесе залалдың құрамында көрсетіледі. Амортизация объектіні сатып алған күннен бастап, ал шаруашылық тәсілмен тұрғызылған негізгі құралдар объектілері үшін – объектінің құрылысы аяқталған және оны пайдалануға дайын болған сәттен бастап есептеледі. Жер учаскелері бойынша амортизация есептелмейді. Негізгі құралдардың әртүрлі объектілерін пайдалы пайдалану мерзімдері келесі түрде ұсынылуы мүмкін:

- көлік құралдары	8 жылдан 10 жылға дейін;
- бағдарламалық қамтамасыз ету	3 жылдан 8 жылға дейін;
- басқа	2 жылдан 10 жылға дейін.

(и) Материалдық емес активтер

Сатып алынған материалдық емес активтер жинақталған амортизацияны және құнсызданудан болған шығындарды шегергендегі нақты шығындар туралы жеке қаржылық есептілікте көрсетіледі. Арнайы бағдарламалық қамтамасыз етуге лицензиялар сатып алуға және оны енгізуге арналған шығындар тиісті материалдық емес активтің құнына капиталдандырылады. Материалдық емес активтер бойынша амортизация оларды пайдалы пайдаланудың болжамды мерзімі ішінде біркелкі есептеу әдісі бойынша есептеледі және пайда немесе шығын құрамында көрсетіледі. Материалдық емес активтерді пайдалы қолдану мерзімі 5 жылды құрайды.

(к) Акционерлік капитал

(i) Жай акциялар

Қарапайым акциялар меншікті капиталдың бөлігі ретінде жіктелген. Жай акциялардың эмиссиясымен және акцияларды сатып алуға арналған опциондармен тікелей байланысты қосымша шығындар салық әсерін шегере отырып, меншікті капиталдың азаюы ретінде көрсетіледі.

(ii) Дивидендтер

Компанияның дивидендтерді жариялау және төлеу мүмкіндігі Қазақстан Республикасының қолданыстағы заңнамасымен реттеледі.

Жай акциялар бойынша дивидендтер жеке қаржылық есептілікте, олардың жариялануына қарай, бөлінбеген пайданы қолдану ретінде көрсетіледі.

(л) Салық салу

Табыс салығының сомасы ағымдағы салық сомасын және кейінге қалдырылған салық сомасын қамтиды. Табыс салығы басқа жиынтық табыстың құрамында көрсетілетін операцияларға немесе тиісінше басқа жиынтық табыстың құрамында немесе тікелей капиталдың құрамында көрсетілетін капитал шоттарында тікелей көрсетілетін меншік иелерімен жасалатын операцияларға жататын сомаларды қоспағанда, пайданың немесе залалдың құрамында толық көлемде көрсетіледі.

Ағымдағы табыс салығы бойынша шығыс жылдық салық салынатын пайдаға немесе салық шығынына қатысты төленетін және есепті күнгі жағдай бойынша қолданыстағы немесе қолданыстағы салық мөлшерлемелері негізінде есептелген салық сомасын, сондай-ақ өткен жылдардағы табыс салығы бойынша түзетулерді қамтиды.

Кейінге қалдырылған салық активтері мен кейінге қалдырылған салық міндеттемелері оларды қаржылық есептілікте көрсету мақсаттары үшін айқындалатын активтер мен міндеттемелердің теңгерімдік құны мен олардың салық базасы арасында туындайтын уақытша айырмаларға қатысты көрсетіледі. Кейінге қалдырылған салықтарды есептеу кезінде келесі уақытша айырмалар ескерілмейді: салық салынатын пайданы азайтпайтын гудвилл; бухгалтерлік пайдаға да, салық салынатын пайдаға да әсер етпейтін активтердің немесе міндеттемелердің бастапқы көрінісі; бас компания уақытша айырманы қалпына келтіру мерзімдерін бақылай алатын еншілес кәсіпорындарға салынатын инвестицияларға байланысты уақытша айырмалар және таяу болашақта уақытша айырманың іске асырылмау ықтималдығы бар.

Кейінге қалдырылған салық активтері мен кейінге қалдырылған салық міндеттемелерін есептеу Компанияның есепті кезеңнің соңына активтер мен міндеттемелердің баланстық құнын өтеуді немесе өтеуді жоспарлап отырған тәсіліне байланысты болатын салық салдарын көрсетеді.

Кейінге қалдырылған салық активтері мен кейінге қалдырылған салық міндеттемелерінің шамасы есепті күнгі жағдай бойынша қолданыстағы немесе мәні бойынша қолданысқа енгізілген заңдарға негізделі отырып, уақытша айырмаларды қалпына келтіру сәтінде алдағы уақытта қолданылатын салық мөлшерлемелеріне сүйене отырып айқындалады.

Кейінге қалдырылған салық активі оған қатысты тиісті уақытша айырмалар мен пайдаланылмаған салық шығындары мен кредиттер іске асырылуы мүмкін салық салынатын пайданы алудың жоғары ықтималдығы бар шамада ғана танылады. Кейінге қалдырылған салық активтерінің шамасы тиісті салық пайдасын өткізу мүмкін болмайтын бөлігінде төмендейді.

(м) Инвестициялық сипаттағы шартты міндеттемелер

Компания ағымдағы шаруашылық қызметті жүзеге асыру барысында инвестициялар бойынша пайдаланылмаған міндеттемелерді қамтитын инвестициялық сипаттағы міндеттемелерді өзіне қабылдайды. Инвестициялар бойынша міндеттемелерді қабылдау кезіндегі шығындар бойынша резервтер шығындардың басталуы ықтимал деп есептелгенде және оларды сенімді бағалауға болатын кезде танылады.

(н) Жалдау

Шарт жасалған кезде Компания Шарттың тұтастай немесе оның жекелеген компоненттерінің жалдау шарты болып табылатындығын бағалайды.

Егер осы Шарт бойынша белгілі бір уақыт кезеңі ішінде сәйкестендірілген активтің орнын толтыруға айырбастауға пайдаланылуын бақылау құқығы берілсе, Шарт Жалдау шарты болып табылады немесе Жалдау компоненті бола алады.

Компания жалға алушы ретінде

Жалға алу құрауышы бар шарттың қолданылуы немесе модификациясы басталған кезде, Компания шартта көзделген өтемді жалдаудың әрбір компонентіне оның оқшауланған мәміленің салыстырмалы бағасы негізінде бөледі

Компания пайдалану құқығы нысанында активті және жалдау басталған күнгі жалдау бойынша міндеттемені мойындайды. Пайдалану құқығы нысанындағы актив бастапқыда жалдау басталған күні немесе осындай күнге дейін жасалған жалдау төлемдерінің шамасына түзете отырып, келтірілген бастапқы тікелей шығындарға ұлғайтылған жалдау жөніндегі міндеттеменің бастапқы шамасын құрайтын бастапқы құны бойынша және жалдау бойынша алынған ынталандырушы төлемдерді шегере отырып, базалық активті бөлшектеу және орнын ауыстыру, базалық активті немесе ол орналасқан учаскені қалпына келтіру кезінде туындаған шығындардың бағалау шамасы бойынша бағаланады.

Кейіннен пайдалану құқығы нысанындағы актив жалдау басталған күннен бастап және жалдау мерзімі аяқталғанға дейін желілік әдіспен амортизацияланады. Бұған қосымша пайдалану құқығы нысанындағы активтің құны ол болған кезде құнсызданудан болатын шығындардың шамасына кезең-кезеңімен төмендетіледі, сондай-ақ жалдау бойынша міндеттемеге белгілі бір қайта бағалау жүргізу кезінде түзетіледі.

Жалдау бойынша міндеттеме бастапқыда жалдау шартындағы белгіленген пайыздық мөлшерлемені пайдалана отырып немесе мұндай мөлшерлемені оңай анықтау мүмкін болмаса, Компанияның тартқан қосымша қарыз қаражат мөлшерлемесін пайдалана отырып, жалдау басталған күні төленбеген, дисконтталған төлемдерінің ұсынылған құны бойынша бағаланады. Әдетте, Компанияның тартқан қосымша қарыз қаражат мөлшерлемесі дисконттау мөлшерлемесі ретінде пайдаланады

Жалдау жөніндегі міндеттеме кейінгі есепке алу кезінде тиімді пайыздық мөлшерлеме әдісін пайдалана отырып, амортизацияланған құны бойынша бағаланады. Егер алдағы жалдау төлемдері өзгерсе, ол қайта бағаланады.

Компания төмен құнды активтерді жалдау шарттарына және қысқа мерзімді жалдау шарттарына қолданылатын жалдау бойынша пайдалану құқығы және міндеттеме нысанындағы активтерді танымауға шешім қабылдады. Компания осындай шарттарға сәйкес жүзеге асырылатын жалдау төлемдерін жалдау мерзімі ішінде желілік әдістегі шығыс ретінде таниды.

(o) Әлі күшіне енбеген жаңа стандарттар мен түсіндірмелер

Бірқатар жаңа стандарттар, стандарттарға өзгерістер мен түсіндірулер мерзімінен бұрын қолдану мүмкіндігімен 2021 жылғы 1 қаңтардан кейін басталып, жылдық кезеңдер үшін күшіне енеді. Алайда, Компания осы жеке қаржылық есептілікті дайындау кезінде жаңа және өзгертілген стандарттарды мерзімінен бұрын қолданған жоқ

Стандарттарға келесі түзетулер мен түсіндірулер Топтың қаржылық есептілігіне айтарлықтай әсер етпейді деп күтілуде:

- Базалық пайыздық мөлшерлеменің реформасы-2-фаза (9 ХҚЕС (IFRS), 39 ХҚЕС (IAS), (IFRS), 4ХҚЕС (IFRS) және 16ХҚЕС (IFRS) түзетулер.
- COVID-19 пандемиясымен байланысты жалдау бойынша жеңілдіктер (16 ХҚЕС (IFRS) түзету).
- Негізгі құралдар: мақсатты пайдаланғанға дейінгі түсімдер (16 ХҚЕС (IAS) түзетулер) «Негізгі құралдар»).
- Қаржылық есептіліктің тұжырымдамалық негіздеріне сілтемелер (3 ХҚЕС (IFRS) түзетулер).
- Міндеттемелерді қысқа мерзімді немесе ұзақ мерзімді ретінде жіктеу (1 ХҚЕС (IAS) түзетулер).
- ХҚЕС 17 (IFRS) «Сақтандыру шарттары».

4 Қаржылық тәуекелдерді талдау

Осы ескертпеде Компанияның қаржылық тәуекелдерге ұшырағыштығы туралы ақпарат берілген. Компания қолданатын, қаржылық тәуекелдерді басқару саясаты туралы ақпарат 17-ескертпеде берілген.

Кредиттік тәуекел - күтілетін кредиттік шығындар сомасы

Құнсыздануды бағалау үшін пайдаланылған бастапқы деректер, жорамалдар және әдістер

Есеп саясатының сипаттамасын 3(д)(iv)- ескертпеде қараңыз.

Кредиттік тәуекелдің едәуір артуы

Қаржы құралы бойынша кредиттік тәуекелдің алғашқы танылған сәтінен бастап айтарлықтай артуы орын алған - болмағанын бағалау кезінде Компания орынды және шамадан тыс шығынсыз немесе күш-жігерсіз қолжетімді негізделген және расталған ақпаратты қарайды. Бағалау сандық және сапалы ақпаратты, сондай-ақ Топтың тарихи тәжірибесіне, кредиттік сапа мен болжамды ақпаратты сараптамалық бағалауға негізделген талдауды қамтиды

Бағалау мақсаты салыстыру арқылы кредиттік тәуекелге ұшыраған позицияға қатысты кредиттік тәуекелдің айтарлықтай жоғарылауы орын алған-болмағанын анықтау болып табылады:

- есепті күнгі жағдай бойынша барлық мерзімнің қалған бөлігі үшін дефолт ықтималдығы; және
- кредиттік тәуекелге ұшыраған позицияны бастапқы тану кезінде осы уақыт сәтіне қатысты есептелген барлық мерзімнің қалған бөлігі үшін дефолт ықтималдығы (егер орынды болса, мерзімінен бұрын өтеуге қатысты күтулердің өзгеруін ескере отырып түзетілген).

Компания кредиттік тәуекелге ұшыраған әрбір позицияға дефолт тәуекелін болжау үшін пайдаланылатын түрлі деректер негізінде, сондай-ақ кредиттік сапаға қатысты сараптамалық пікір қолдану арқылы кредиттік тәуекелдің тиісті рейтингін береді. Кредиттік тәуекелдің рейтингтері дефолттың басталу тәуекелінің индикаторы болып табылатын сапалық және сандық факторларды пайдалана отырып айқындалады. Бұл факторлар қарыз алушының кредиттік тәуекелге ұшырайтын позициясы мен түріне байланысты өзгереді.

Кредиттік тәуекел рейтингтері дефолттың басталу тәуекелі кредиттік тәуекелдің нашарлау шамасына қарай, мысалы, кредиттік тәуекелдің 1 және 2 рейтингтерінің арасындағы айырмашылық кредиттік тәуекелдің, кредиттік тәуекелдің 2 және 3 рейтингтерімен экспонент бойынша өсетіндігімен анықталады және калибрленеді

Кредиттік тәуекелге ұшыраған әрбір позиция қарыз алушы туралы қолда бар ақпарат негізінде бастапқы тану күніне кредиттік тәуекелдің белгілі бір рейтингіне жатады. Кредиттік тәуекелге ұшыраған позициялар тұрақты мониторингке жатады, бұл бастапқы тану кезінде кредиттік тәуекел рейтингінен өзгеше рейтинг позициясын беруге әкелуі мүмкін. Мониторинг әдетте келесі деректерді талдауды көздейді:

- Қарыз алушылар туралы ақпаратты мерзімдік негізде талдау нәтижесінде алынған ақпарат – мысалы, аудиттелген қаржылық есептілік, басқарушылық есептілік, бюджеттер, болжамдар мен жоспарлар.
- Кредиттік рейтингтік агенттіктердің деректері, баспасөздегі жарияланымдар, сыртқы кредиттік рейтингтердің өзгерістері туралы ақпарат.
- Мерзімі өткен берешектің мәртебесі туралы ақпаратты қоса алғанда, төлемдер туралы ақпарат.
- Қарыз алушының қызметін немесе оның шаруашылық қызметін жүзеге асырудың саяси, нормативтік және технологиялық ортасындағы нақты және күтілетін елеулі өзгерістер.

Дефолт ықтималдығының уақытша құрылымын құру

Кредиттік тәуекел рейтингтері кредиттік тәуекелге ұшырайтын позициялар үшін дефолт ықтималдығының уақытша құрылымын құру кезіндегі бастапқы деректер болып табылады. Компания өнім мен қарыз алушының түріне, сондай-ақ кредиттік тәуекел рейтингіне байланысты талданатын кредиттік тәуекелге ұшыраған позицияларға қатысты дефолт деңгейі туралы мәліметтерді жинайды.

Кредиттік тәуекелдің едәуір артуының бар-жоғын анықтау

Кредиттік тәуекелдің едәуір артуын айқындау өлшемшарттары портфельге байланысты әр түрлі және дефолт ықтималдығы көрсеткіші мәндерінің сандық өзгерістерін де, сапалық факторларды да, оның ішінде мерзімі өткен мерзімі бойынша «шектеуші» белгіні де қамтиды.

Егер Компания эмитенттің кредиттік рейтингі бастапқы танылған сәттен бастап 2 тармаққа және одан да көп төмендегенін анықтаса, Топ кредиттік тәуекелге ұшыраған нақты позиция бойынша кредиттік тәуекел бастапқы танылған сәттен бастап айтарлықтай өсті деп есептейді.

Кредиттік сапаны сараптамалық бағалау негізінде және мүмкін болған жағдайда, тиісті тарихи тәжірибенің негізінде, егер бұған кредиттік тәуекелді елеулі арттырудың индикаторы болып табылатын белгілі бір сапалық көрсеткіштерді көрсетсе, оның тиімділігі сандық талдау шеңберінде толық көлемде анықталуы мүмкін емес, қаржы құралы бойынша кредиттік тәуекелдің айтарлықтай жоғарылауы орын алғаны туралы қорытынды жасай алады.

Қаржылық актив бойынша кредиттік тәуекелдің алғашқы танылған сәтінен бастап айтарлықтай артқанын куәландыратын «шектеуші» белгісі ретінде Компания осы актив бойынша мерзімі 30 күннен астам уақыт өткендігін есептейді. Мерзімі өткен берешек күндерінің саны толық сомада төлем алынбаған жағдай бойынша ең ерте күннен бастап күндер санын есептеу арқылы анықталады.

«Дефолт» ұғымын анықтау

Қаржылық активті компания мынадай жағдайларда дефолт оқиғасы басталған қаржылық активтерге жатқызады:

- борышкердің Компания алдындағы кредиттік міндеттемелері Компанияның кепілзаттық қамтамасыз етуді іске асыру (ол болған кезде) сияқты шараларды қолданбай толық көлемде өтелуі екіталай; немесе
- борышкердің Компания алдындағы кез келген елеулі кредиттік міндеттемелері бойынша берешегі 90 күннен астам мерзімге кешіктірілсе. Овердрафттар клиент көзделген лимитті бұзған немесе оған лимит ағымдағы өтелмеген берешек сомасынан аз сомаға дейін төмендетілген кезден бастап мерзімі өткен берешек болып саналады; немесе
- қарыз алушының банкроттығы нәтижесінде оның кредит бойынша өз міндеттемелерін төлей алмауына байланысты актив қайта құрылымдалуы мүмкін.

Қарыз алушының міндеттемелері бойынша дефолт оқиғасының басталуын бағалау кезінде Компания келесі факторларды ескереді:

- сапалық – мысалы, шарттың шектеулі талаптарын бұзу («ковенанттар»);
- сандық – мысалы, мерзімі өткен берешектің жағдайы және бір эмитентінің Компания алдындағы басқа міндеттемесін төлемеу; сондай-ақ
- жеке және сыртқы көздерден алынған басқа ақпарат.

Қаржы құралы бойынша дефолт оқиғасының туындауын бағалау кезіндегі бастапқы деректер және олардың маңыздылығы мән-жайлардағы өзгерістерді көрсету үшін уақыт өте келе өзгеруі мүмкін.

Болжамды ақпаратты қосу

Компания болжамды ақпаратты қаржы құралын бастапқы тану сәтінен бастап кредиттік тәуекелді елеулі арттыру мәніне бағалауға да, сол сияқты күтілетін кредиттік шығындарды бағалауға да жатқызады. Компания болжамды ақпаратты бағалау үшін сараптамалық пікірді қолданады. Бұл бағалау сыртқы көздерден алынған ақпаратқа негізделген. Сыртқы ақпарат Компания Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкі сияқты өз қызметін жүзеге асыратын елдерде мемлекеттік органдар мен Ақша-несиелік реттеу органдары жариялайтын экономикалық деректер мен болжамдарды, сондай-ақ жекелеген жеке және ғылыми болжамдарды. Кредиттік тәуекел мен кредиттік шығындарды бағалауға әсер ететін негізгі фактор ретінде ЖІӨ болжамы анықталды.

Модификацияланған қаржылық активтер

Кредит бойынша шартта көзделген талаптар нарықтық жағдайлардың өзгеруін, клиенттерді ұстап қалуды және қарыз алушының кредит қабілетінің ағымдағы немесе ықтимал нашарлауына байланысты емес басқа да факторларды қоса алғанда, бірқатар себептер бойынша модификациялануы мүмкін Талаптары модификацияланған қолданыстағы кредитті есепке алуда тану 3(д)(III) - ескертпеде сипатталған есепке алу саясатына сәйкес әділ құны бойынша модификацияланған шарттары бар жаңа кредитті есепте тану тоқтатылуы және көрсетілуі мүмкін.

Егер қаржы активінің шарттары өзгерсе және шарттардың модификациясы қаржы активін тануды тоқтатуға әкелмесе, қаржы активі бойынша кредиттік тәуекелдің едәуір артуы орын алған-болмағанын анықтау салыстыру арқылы жүргізіледі:

- шарттың модифицирленген талаптары негізінде есепті күнгі жағдай бойынша барлық мерзімнің қалған бөлігі үшін дефолт ықтималдығы; және
- шарттың бастапқы талаптары негізінде қаржылық активті бастапқы тану кезінде осы уақыт сәтіне қатысты есептелген барлық мерзімнің қалған бөлігі үшін дефолт ықтималдығы.

Кредит шарттарын модификациялау оны тануды тоқтатуға әкеп соқтырса, жаңадан танылған кредит 1-кезеңге жатады (ол тану күніне кредиттік-құнсызданды болып табылмайтын жағдайда).

Компания қайтарылатын берешек сомасын барынша ұлғайту және дефолт тәуекелін азайту үшін қаржылық қиындықтарға тап болған («кредиттік келісімдер талаптарын қайта қарау тәжірибесі») клиенттердің кредиттері бойынша шарттарды қайта қарайды. Компанияның кредиттік келісімдердің талаптарын қайта қарау жөніндегі саясатына сәйкес, егер дефолт оқиғасы орын алған немесе дефолт туындау тәуекелі жоғары болса, сондай-ақ борышкердің шарттың бастапқы талаптарына сәйкес төлемді жүзеге асыру үшін барлық қажетті күш-жігерін жұмсағанын және ол қайта қаралған талаптарда Топ алдындағы өз міндеттемелерін орындай алады деп күтілген жағдайда, талаптарды қайта қарау әрбір жеке алынған клиентке қатысты жүзеге асырылады.

Талаптарды қайта қарау, әдетте, өтеу мерзімін ұзартуды және пайыздарды төлеу мерзімдерін өзгертуді қамтиды.

Кредиттік келісімдердің шарттарын қайта қарау жөніндегі саясат шеңберінде модификацияланған қаржы активтері бойынша дефолттың ықтималдығын бағалау шарттардың модификациясы пайыздар мен негізгі соманы алу жөніндегі Компанияның мүмкіндіктерін жақсартуға немесе қалпына келтіруге алып келді ма, сондай-ақ кредиттік келісімдердің шарттарын осындай қайта қарауға қатысты Топтың бұрынғы тәжірибесін көрсетеді. Осы процесс шеңберінде Тарап қарыз алушының шарттың модификацияланған талаптарына қатысты борышқа қызмет көрсету сапасын бағалайды және түрлі мінез-құлық факторларын қарастырады.

Жалпы жағдайда, кредиттік келісімдердің шарттарын қайта қарау кредиттік тәуекелді едәуір арттырудың сапалы индикаторы болып табылады және кредиттік келісімдердің шарттарын қайта қарау ниеті кредиттік тәуекелге ұшырайтын позиция кредиттік-құнсызданған болып табылатындығының дәлелі болуы мүмкін. Клиент кредиттік тәуекелге ұшыраған позициядан бұрын белгілі бір уақыт кезеңі ішінде тұрақты негізде төлемдерді уақтылы жүзеге асыру қажет болады, бұдан былай кредиттік-құнсызданған/ол бойынша дефолт оқиғасы болған немесе дефолт ықтималдығы төмендегені сонша болып есептелетін болады, шығындарға арналған бағалау резерві 12 айлық күтілетін кредиттік шығындарға тең сомда қайта бағаланатын болады.

Күтілетін кредиттік шығындарды бағалау

Күтілетін кредиттік шығындарды бағалаудағы негізгі бастапқы деректер келесі айнымалылардың уақытша құрылымы болып табылады:

- дефолт ықтималдығы (PD көрсеткіші);
- дефолт жағдайында шығын мөлшері (LGD көрсеткіші);
- дефолт жағдайында тәуекелдің сомасы (EAD шамасы).

PD көрсеткіштерін бағалау кредиттік тәуекелге ұшыраған көрсеткіштерді белгілі бір күнге жүргізілген бағалауды білдіреді. Бұл бағалау сандық және сапалық факторларды қоса алғанда, Компанияда бар жинақталған деректерге негізделген. Компания қолдану мүмкіндігінше, PD көрсеткіштерін бағалау үшін нарықтық деректерді пайдаланады. Егер контрагенттің кредиттік сапасының рейтингі немесе кредиттік тәуекелге ұшыраған позиция өзгерсе, онда бұл тиісті PD көрсеткіштерін бағалауда өзгерістерге әкеледі.

PD көрсеткіштері кредиттік тәуекелге ұшыраған позицияларды өтеудің шарттық мерзімдерін және мерзімінен бұрын өтеуге қатысты күтулерді ескере отырып бағаланады.

Компания LGD көрсеткіштерін өз міндеттемелері бойынша дефолтқа жол берген контрагенттерге қатысты талап-арыздар бойынша ақша қаражатын қайтару коэффициенттері туралы ақпарат негізінде бағалайды. LGD бағалау үлгілерінде құрылым, қамтамасыз ету түрі, талаптың жоғары дәрежесі, контрагент өз қызметін жүзеге асыратын сала және қаржылық активтің ажырамас бөлігі болып табылатын кез келген қамтамасыз етуді өтеуге арналған шығындар ескерілген. LGD көрсеткіштері әртүрлі экономикалық сценарийлерді ескере отырып түзетіледі. Олар дисконттау факторы ретінде тиімді пайыздық мөлшерлемені қолдана отырып, дисконтталған ақша ағындарының негізінде есептеледі.

Дефолт жағдайында тәуекелдің сомасы дефолт басталған күні кредиттік тәуекелге ұшыраған шаманың есептік бағасын білдіреді. Компания осы көрсеткішті амортизацияны қоса алғанда, шарттың талаптарына сәйкес осы шамада күтілетін өзгерістерді ескере отырып, есепті күнгі ағымдағы шаманы негізге ала отырып есептейді. Қаржылық актив үшін EAD шамасы жалпы баланстық құны болып табылады.

Қарыздар мен қаржылық кепілдік шарттарын беру жөніндегі міндеттемелер үшін EAD шамасы талап етілген соманы да, сондай-ақ бағасы тарихи байқаулар мен болжамдар негізінде жүргізілетін шарт бойынша талап етілуі мүмкін күтілетін соманы да қамтиды.

Жоғарыда сипатталғандай, олар бойынша кредиттік тәуекел бастапқы танылған сәттен бастап айтарлықтай көтерілмеген қаржы активтері үшін PD ең көп 12 айлық көрсеткішін пайдаланған жағдайда, Компания кредиттік тәуекелге ұшыраған шарт бойынша ең көп кезең ішінде дефолт тәуекелін ескере отырып (мерзімін ұзартуға арналған кез келген опциондарды қоса алғанда) күтілетін кредиттік шығындарды, тіпті егер тәуекелдерді басқару мақсаттары үшін Компания неғұрлым ұзақ мерзімді қарастырса да бағалайды. Шарт бойынша ең жоғары кезең Компанияның берілген кредитті өтеуді талап етуге құқығы бар немесе қарыз беру бойынша өзіне қабылдаған міндеттемелерді немесе қаржылық кепілдік шартын жоюға құқығы бар күнге дейін қолданылады.

Компанияда өткен кезеңдер бойынша жеткілікті көлемде ақпараты жоқ портфельдерге қатысты, қосымша ретінде, сыртқы көздерден алынған салыстырмалы ақпарат қолданылады. Сыртқы көздерден салыстырмалы ақпарат күтілетін кредиттік шығындарды бағалау үшін бастапқы ретінде пайдаланылған портфельдердің мысалдары төменде берілген.

	2020 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша баланстық құны	Сыртқы көздерден салыстырмалы ақпарат	
		PD көрсеткіші	LGD көрсеткіші
Ақша қаражаты және оның баламалары	10,654,679		
Кредиттік институттардан алынатын сомалар	19,516,275	S&P дефолт статисти- касы	LGD Қазақстан ішіндегі позициялар үшін S&P / өтеу статистикасы дефолттық қаржы институттарынан бұрынғы өтеулерге негізделеді
Инвестициялық қаржы активтері	4,162,053		

Кредиттік сапаны талдау

Келесі кестеде 2020 жылғы 31 желтоқсандағы және 2019 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша амортизацияланған құны бойынша және басқа жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша бағаланатын қаржы активтерінің кредиттік сапасы туралы ақпарат берілген. Егер өзгеше көрсетілмесе, қаржы активтері бойынша кестеде сомалар жалпы баланстық құнның шамаларын көрсетеді.

«12 айлық күтілетін кредиттік шығындар», «бүкіл кезеңде күтілетін кредиттік шығындар» және «кредиттік-құнсызданған қаржылық активтер» терминдерінің түсіндірмесі 3(д)(iv)-ескертпеде келтірілген.

мың теңге	2020 жылғы 31 желтоқсан		
	12 айлық күтілетін кредиттік шығындар	Кредиттік- құнсызданған болып табылатын активтер бойынша бүкіл мерзім ішінде күтілетін кредиттік шығындар	Барлығы
<i>Ақша қаражаты және оның баламалары</i>			
- BBB - ден BBB+дейінгі кредиттік рейтингімен	10,169,739	-	10,169,739
- BB-дан BB+ - ға дейінгі кредиттік рейтингі бар	453,697	-	453,697
- рейтингі жоқ («Ситибанк Қазақстан» АҚ)	31,243	-	31,243
Баланстық құны	10,654,679	-	10,654,679

2019 жылғы 31 желтоқсан			
	12 айлық күтілетін кредиттік шығындар	Кредиттік- құнсызданған болып табылатын активтер бойынша бүкіл мерзім ішінде күтілетін кредиттік шығындар	Барлығы
мың теңге			
Ақша қаражаты және оның баламалары			
- ВВВ - ден ВВВ+дейінгі кредиттік рейтингімен	107,788	-	107,788
- ВВ-дан ВВ+ - ға дейінгі кредиттік рейтингі бар	22,356	-	22,356
- В-В+дейінгі кредиттік рейтингімен	633	-	633
- рейтингі жоқ («Ситибанк Қазақстан» АҚ)	62,219	-	62,219
Баланстық құны	192,996	-	192,996
2020 жылғы 31 желтоқсан			
	12 айлық күтілетін кредиттік шығындар	Кредиттік- құнсызданған болып табылатын активтер бойынша бүкіл мерзім ішінде күтілетін кредиттік шығындар	Барлығы
мың теңге			
Кредиттік институттардан алынатын сомалар			
- ВВ-дан ВВ+ - ға дейінгі кредиттік рейтингі бар	19,636,282	-	19,636,282
- D кредиттік рейтингімен	-	9,718,661	9,718,661
	19,636,282	9,718,661	29,354,943
Шығыстарға арналған бағалау резерві	(120,007)	(9,718,661)	(9,838,668)
Баланстық құны	19,516,275	-	19,516,275
2019 жылғы 31 желтоқсан			
	12 айлық күтілетін кредиттік шығындар	Кредиттік- құнсызданған болып табылатын активтер бойынша бүкіл мерзім ішінде күтілетін кредиттік шығындар	Барлығы
мың теңге			
Кредиттік институттардан алынатын сомалар			
- ВВВ - ден ВВВ+дейінгі кредиттік рейтингімен	9,374,336	-	9,374,336
- D кредиттік рейтингімен	-	8,912,991	8,912,991
	9,374,336	8,912,991	18,287,327
Шығыстарға арналған бағалау резерві	-	(8,912,991)	(8,912,991)
Баланстық құны	9,374,336	-	9,374,336

	2019 жылы 31 желтоқсан	2019 жылы 31 желтоқсан
	12 айлық күтілетін кредиттік шығындар	12 айлық күтілетін кредиттік шығындар
мың теңге		
<i>Басқа жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша бааланатын инвестициялық қаржы активтері</i>		
Қазақстан Республикасы Қаржы министрлігінің мемлекеттік қазынашылық міндеттемелері	-	3,136,787
ВВ - дан ВВ+дейінгі кредиттік рейтингі бар корпоративтік облигациялар	2,183,439	23,999,315
	2,183,439	27,136,102
Шығыстарға арналған бағалау резерві	(8,314)	(24,986)
Жалпы баланстық құны	2,178,492	27,440,284
Баланстық құны	2,183,439	27,136,102

	2019 жылы 31 желтоқсан	2019 жылы 31 желтоқсан
	РОСІ (бастапқы тану кезінде құнсызданған)	РОСІ (бастапқы тану кезінде құнсызданған)
мың теңге		
<i>Амортизацияланған құны бойынша бааланатын инвестициялық қаржы активтері</i>		
- В-В+дейінгі кредиттік рейтингімен	1,978,614	1,572,997
Баланстық құны	1,978,614	1,572,997

5 Тиімді мөлшерлеме әдісін пайдалана отырып есептелген пайыздық кірістер

	2020 ж. мың теңге	2019 ж. мың теңге
Инвестициялық қаржы активтері	716,122	1,372,071
Кредиттік институттардан алынатын сомалар	39,703	213,165
Ақша қаражаты және оның баламалары	18,495	114,572
	774,320	1,699,808

6 Персоналға арналған шығыстар

	2020 ж. мың теңге	2019 ж. мың теңге
Қызметкерлердің сыйақысы	418,459	346,719
Жалақы бойынша салықтар мен аударымдар	33,078	33,253
	451,537	379,972

7 Жалпы және әкімшілік шығыстар

	2020 ж. мың теңге	2019 ж. мың теңге
Кәсіби қызметтер	160,451	124,695
Үшінші тараптардың өзге де қызметтері	95,892	57,261
Аутсорсинг	84,753	96,040
Операциялық жалдау шарттары бойынша шығыстар	78,224	78,246
Көлік қызметтері	13,000	14,794
Тозу және амортизация	8,096	6,804
Оқуға арналған шығыстар	3,526	17,847
Іссапар шығыстары	1,941	23,245
Қайырымдылық және демеушілік көмек	-	120,000
Басқа	16,947	32,642
	462,830	571,574

8 Табыс салығы бойынша шығыс

	2020 ж. мың теңге	2019 ж. мың теңге
Ағымдағы табыс салығы бойынша шығыс	1,038,847	450,858
Өткен кезеңдерде төленбеген ағымдағы салық	437,027	-
Уақытша айырмалардың туындауы мен қалпына келтірілуі және бағалау резервінің өзгеруі салдарынан кейінге қалдырылған салық активтері/кейінге қалдырылған салық міндеттемелері шамасының өзгеруі	(381,495)	(66,318)
Табыс салығы бойынша барлық шығыс	1,094,379	384,540

2020 жылы ағымдағы және кейінге қалдырылған табыс салығы бойынша мөлшерлеме 20% - ды құрайды (2019 жыл: 20%).

31 желтоқсанда аяқталған жылға табыс салығы бойынша тиімді мөшерлеменің есебі:

	2020 ж.		2019 ж.	
	мың теңге	%	мың теңге	%
Салық салынғанға дейінгі пайда	3,626,714	100	3,741,578	100
Табыс салығы бойынша қолданыстағы мөлшерлемеге сәйкес есептелген табыс салығы	725,343	20	748,316	20
Бағалы қағаздардан алынатын шегерілмейтін шығыс	29,880	1	141,728	4
Оффшорлық компаниялардан түсетін кірістер	-	-	119,701	3
Басқа да шегерілмейтін шығыстар	1,293	-	65,116	2
Борыштық қаржы активтеріне қатысты құнсыздануды қалпына келтіруде салық салынбайтын кірістер	(3,537)	-	(121,025)	(4)
Пайда немесе шығын арқылы әділ құны бойынша бағаланатын еншілес ұйымдарға инвестициялардан салық салынбайтын кірістер	(95,627)	(3)	(569,296)	(15)
Өткен кезеңдерде төленбеген ағымдағы салық	437,027	12	-	-
	1,094,379	30	384,540	10

2019 және 2020 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша қаржылық есептілікте көрсетілген активтер мен міндеттемелердің құны мен салық салынатын базаны есептеу мақсаттары үшін пайдаланылатын сомалар арасында туындайтын уақытша айырмашылықтар кейінге қалдырылған салық активтерінің туындауына алып келеді.

Кейінге қалдырылған салық активтері және кейінге қалдырылған салық міндеттемелері

2019 және 2020 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл ішіндегі уақытша айырмалар мөлшерінің өзгеруі келесі түрде берілуі мүмкін.

	2020 жылғы 1 қаңтардағы жағдай бойынша қалдық	Кезең ішіндегі пайданың немесе шығынның құрамында көрсетілген	2020 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша қалдық
2020 жыл мың теңге			
Негізгі құралдар мен материалдық емес активтер	(174)	681	507
Өзгерістері пайданың немесе шығынның құрамында көрсетілетін әділ құн бойынша бағаланатын қаржылық міндеттемелер	1,961,250	369,350	2,330,600
Басқа да міндеттемелер	6,125	11,464	17,589
	1,967,201	381,495	2,348,696

2019 жыл мың теңге	2019 жылғы 1 қаңтардағы жағдай бойынша қалдық	Кезең ішіндегі пайданың немесе шығынның құрамында көрсетілген	2019 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша қалдық
Негізгі құралдар мен материалдық емес активтер	66	(240)	(174)
Өзгерістері пайданың немесе шығынның құрамында көрсетілетін әділ құн бойынша бағаланатын қаржылық міндеттемелер	1,875,427	85,823	1,961,250
Басқа да міндеттемелер	25,390	(19,265)	6,125
	1,900,883	66,318	1,967,201

9 Шетел валютасымен операциялардан түскен таза пайда/(шығын)

	2020 ж. мың теңге	2019 ж. мың теңге
Бағамдық айырмалар әсерінен іск асырылмаған пайда/(шығын)	3,106,277	(441,805)
Бағамдық айырмалардан іске асырылған (шығын)/пайда	(11,095)	64,178
	3,095,182	(377,627)

10 Борыштық қаржы активтеріне қатысты құнсызданудан болған шығындарды (қалыптастыру)/қалпына келтіру

Борыштық қаржы активтеріне қатысты құнсызданудан болатын шығындарды қалыптастыру кредиттік институттардан алынатын сомалар бойынша 34,357 мың теңге мөлшерінде күтілетін кредиттік залалдарға резервті қалпына келтірумен (2019 жылы: 533,546 мың теңге мөлшерінде резерв құру) және инвестициялық қаржы активтері бойынша 52,042 мың теңге сомасында күтілетін кредиттік залалдарға резервті қалыптастырумен (2019 жылы: 71,579 мың теңге мөлшерінде резервті қалпына келтіру) ұсынылды.

11 Ақша қаражаты және оның баламалары

	2020 ж. мың теңге	2019 ж. мың теңге
Басқа банктердегі ағымдағы шоттар		
- ВВВ-дан ВВВ+дейінгі кредиттік рейтингімен	10,169,739	107,788
- ВВ-дан ВВ+ - ға дейінгі кредиттік рейтингі бар	453,697	22,356
- В-В+дейінгі кредиттік рейтингімен	-	633
- рейтингі жоқ («Ситибанк Қазақстан» АҚ)	31,243	62,219
	10,654,679	192,996

Көрсетілген рейтингтер «Standard and Poor 's» агенттігінің рейтингтік шкаласы негізінде немесе баламалы кредиттік рейтингтер негізінде берілген. Ақша қаражаты мен оның баламаларының ешқандай тараулары мерзімі өткен болып табылмайды.

12 Кредиттік институттардан алынатын сомалар

	2020 ж. мың теңге	2019 ж. мың теңге
- BBB-дан BBB+дейінгі кредиттік рейтингімен	-	9,374,336
- BB-дан BB+дейінгі кредиттік рейтингімен	19,636,281	-
- D кредиттік рейтингімен	9,718,661	8,912,991
Кредиттік институттардан алынатын барлық сома	29,354,942	18,287,327
Күтілетін кредиттік шығындарға арналған бағалау резерві	(9,838,667)	(8,912,991)
Күтілетін кредиттік залалдарға арналған бағалау резервін шегергендегі кредиттік институттардан алынатын сомалар	19,516,275	9,374,336

Көрсетілген рейтингтер «Standard and Poor 's» агенттігінің рейтингтік шкаласы негізінде немесе баламалы кредиттік рейтингтер негізінде берілген.

Күтілетін кредиттік шығындарға бағалау резервінің қозғалысы

Келесі кестеде кредиттік институттардан алынатын сомалар бойынша кезең басындағы және соңындағы шығындарға бағалау резервінің қалдықтарын салыстырып тексеру келтірілген:

	2020 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл үшін		
	12 айлық күтілетін шығындар	Кредиттік-құнсызданған болып табылатын активтер бойынша бүкіл мерзім үшін күтілетін шығындар	Жиыны мың теңге
Есепті кезеңнің басындағы сальдо	-	8,912,991	8,912,991
Шығындар бойынша бағалау резервінің таза өзгеруі	123,607	(89,250)	34,357
Бағамдық айырым	(3,601)	894,920	891,319
Есепті кезеңнің аяғындағы сальдо	120,006	9,718,661	9,838,667

	2019 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл үшін		
	12 айлық күтілетін шығындар	Кредиттік-құнсызданған болып табылатын активтер бойынша бүкіл мерзім үшін күтілетін шығындар	Жиыны мың теңге
Есепті кезеңнің басындағы сальдо	97,625	9,387,860	9,485,485
Шығындар бойынша бағалау резервінің таза өзгеруі	(97,625)	(435,921)	(533,546)
Бағамдық айырым	-	(38,948)	(38,948)
Есепті кезеңнің аяғындағы сальдо	-	8,912,991	8,912,991

2020 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша Топ «Қазинвестбанк» АҚ-на тиесілі 5,090,756 мың теңге сома, «Delta Bank» АҚ-дан 4,627,905 мың теңге сома (2019 жылғы 31 желтоқсанға: тиісінше 4,706,415 мың теңге, 4,206,576 мың теңге сомасында) кредиттік-құнсызданған қаражатты қарастырады, осы қалдықтарға қатысты Топ жалпы сомасы 9,718,661 мың теңге (2019 жылғы 31 желтоқсан: 8,912,991 мың теңге) болатын бүкіл мерзім ішінде күтілетін кредиттік залалдар бойынша резервті таниды.

13 Пайда немесе шығын арқылы әділ құны бойынша бағаланатын еншілес ұйымдарға салынатын инвестициялар

	2020 ж. мың теңге	Иелену үлесі, %	2019 ж. мың теңге	Иелену үлесі, %
Kazyna Seriktes B.V. ***	69,112,447	100.0	65,762,360	100.0
«Baiterek Venture Fund» АҚ	46,516,629	100.0	42,203,737	100.0
«BV Management» ЖШС	158,592	100.0	141,596	100.0
	115,787,668		108,107,693	

2020 жылғы 31 желтоқсандағы және 2019 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша Kazyna Seriktes B. V. активтері негізінен келесі инвестициялық қорларға белгіленбеген үлестік инвестициялармен ұсынылды:

	2020 ж. мың теңге	Иелену үлесі, %	2019 ж. мың теңге	Иелену үлесі, %
Справедливая стоимость некотирующихся долевых инвестиций в инвестиционные фонды				
Kazakhstan Infrastructure Fund C.V.	23,784,515	95.2	20,003,556	95.2
CITIC-KAZYNA Investment L.P.	12,765,537	49.9	14,129,220	49.9
KCM Sustainable Development Fund I*	16,170,202	100.0	8,215,796	-
Kazakhstan Growth Fund L.P.	7,410,835	49.5	11,845,214	49.5
ADM KCRF L.P.	3,604,038	49.5	4,989,676	49.5
VTB Capital 12bf инновациялық қоры L. P. (бұрынғы Russia-Kazakhstan Fund of Nanotechnologies)	1,664,348	49.0	1,850,814	49.0
Wolfenson Capital Partners L.P.	1,429,084	9.9	1,701,273	9.9
MRIF CASP C.V.	587,741	9.1	787,492	9.1
Falah Growth Fund L.P.	346,719	10.0	666,512	10.0
DBK Equity Fund	591,572	3.0	590,633	3.0
Islamic Infrastructure Fund Limited Partnership	39,204	1.3	339,785	1.3
	68,393,795		65,119,971	

* еншілес ұйымға пайда немесе шығын арқылы әділ құны бойынша ескерілетін инвестиция.

2020 жылғы 31 желтоқсанда және 2019 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жылдағы дивидендтік кірістер келесі инвестициялардан алынған кірістерді қамтиды:

	2020 ж. мың теңге	2019 ж. мың теңге
Kazyna Seriktes B.V. ***	2,639,555	3,027,013
«BV Management» ЖШС	43,294	9,621
	2,682,849	3,036,634

Инвестициялық кәсіпорын мәртебесін жоғалту

2019 жылы компания жеңілдікті қаржыландырудың жаңа бағдарламасын іске қосты, оның шеңберінде Компанияның еншілес ұйымдары арқылы номиналды пайыздық мөлшерлемесі жылдық 8% - ға дейін және өтеу мерзімі 10 жылға дейін қарыздар беру жүзеге асырылады. Бекітілген бағдарламаға байланысты Компания инвестициялық саясатқа өзгерістер енгізді, оған сәйкес Компания экономиканың басым секторларын дамытуға ықпал ететін жобаларға инвестиция салады (1-ескертпе). Осылайша, Компания 10 ХҚЕС (IFRS) сәйкес инвестициялық кәсіпорынның анықтамасына сәйкес келуді тоқтатты.

Венчурлік инвестицияларға маманданған ұйым

Компания қызметінің негізгі түрі капитал құнының өсімінен табыс және пайда алу мақсатында инвестициялау болып табылады. Компания өзінің әрбір инвестициясына қатысты шығу стратегиясы бар. Компанияның инвестициялық қызметі оның еншілес ұйымдары арқылы жүзеге асырылады. Компанияда инвестициялық қызметке қатысты бақылау мен есептіліктің белгіленген жүйесі бар. Сондай-ақ Топта инвестициялық департамент және тәуекелдерді басқару департаменті жұмыс істейді, оның функцияларына Топтың инвестициялық қызметін басқару, сондай-ақ Топ басшылығына және Директорлар кеңесіне есептілік ұсыну функциясы кіреді. Сонымен қоса, Компанияның еншілес ұйымдар арқылы жүзеге асырылатын инвестиция объектілері дербес бизнес-білім беру болып табылады, олардың операциялық қызметіне Компания шектеулі түрде қатысады, Инвестициялар объектілеріне бақылау жасамайды. Осылайша, Компания венчурлық инвестицияларға мамандандырылған ұйымның анықтамасына сәйкес келеді деп санайды.

14 Инвестициялық қаржы активтері

	2020 жылғы 31 желтоқсан мың теңге	2019 жылғы 31 желтоқсан теңге
Басқа да жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша ескерілетін инвестициялық борыштық құралдар		
- Мемлекеттік облигациялар		
Қазақстан Республикасы Қаржы министрлігінің мемлекеттік қазынашылық міндеттемелері	-	3,136,787
Барлық мемлекеттік облигациялар	-	3,136,787
- Корпоративтік облигациялар		
BB - дан BB+ - ға дейінгі кредиттік рейтингі бар	-	10,336,750
Барлық корпоративтік облигациялар	-	10,336,750
- банктердің корпоративтік облигациялары		
BB - дан BB+дейінгі кредиттік рейтингі бар	2,183,439	13,662,565
Банктердің барлық корпоративтік облигациялары	2,183,439	13,662,565
Басқа да жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша ескерілетін инвестициялық борыштық құралдардың жиыны	2,183,439	27,136,102
	2020 жылғы 31 желтоқсан мың теңге	2019 жылғы 31 желтоқсан мың теңге
Амортизацияланған құны бойынша бағаланатын инвестициялық қаржы активтері (РОСІ-активтер)		
First Heartland Jusan Bank «АҚ (бұрын – «Цеснабанк» АҚ) облигациялары)	1,978,614	1,572,997
Облигациялар жиыны	1,978,614	1,572,997
Инвестициялық активтер жиыны	4,162,053	28,709,099

15 Пайда немесе шығын арқылы әділ құн бойынша бағаланатын қаржылық міндеттемелер

	2020 ж. мың теңге	2019 ж. мың теңге
Туынды қаржы құралдары	12,145,034	10,298,284
	12,145,034	10,298,284

2015 жылы Компания Қазақстанның Даму Банкімен валюталық своп шартын жасасты, өтеу мерзімі - 2022 жылы, ол шарт бойынша Компания 9,382,500 мың теңгеге орнына 50,000 мың АҚШ доллар өтеуі тиіс. Компания жылына 8.7% мөлшерлемен есептелген сыйақы бойынша алдын ала төлем алды, ол 816,278 мың теңгені құрады. Директорлар кеңесінің 2020 жылғы 15 шілдедегі №8/20 шешімімен Қазақстанның Даму Банкімен валюталық своп шартты 24 айға дейінгі мерзімге ұзарту бойынша мәміле жасалды. 2020 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша осы своптың әділ құны 12,145,034 мың теңгені құрайды (2019 жылғы 31 желтоқсан: 10,298,284 мың теңге).

Своптың әділ құнын анықтау үшін 2020 жылы басшылық нарықтық деректер бойынша ақпарат негізінде теңгедегі ақша ағыны үшін 10.82%-ды және АҚШ долларындағы ақша ағыны үшін 1.67%-ды (2019 жылы: теңгемен ақша ағыны үшін 9.64% және АҚШ долларымен ақша ағыны үшін 1.75%) пайдаланды. Своптың әділ құны әділ құн иерархиясының 2-деңгейіне қатысты.

16 Акционерлік капитал және резервтер

(а) Шығарылған капитал

	Жай акциялар			
	Акциялар саны		Құны, мың теңге	
	2020 жыл	2019 жыл	2020 жыл	2019 жыл
1 қаңтардағы жағдай бойынша шығарылғандары	53,550,000	53,550,000	87,440,000	87,440,000
31 желтоқсандағы жағдай бойынша шығарылғандары, толық төленгендері	53,550,000	53,550,000	87,440,000	87,440,000

2020 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша шығаруға рұқсат етілген акционерлік капиталға 55,000,000 жай акция кіреді (2019 жыл: 55,000,000). Шығарылған және төленген акционерлік капитал 53,550,000 жай акциядан тұрады (2019 жыл: 53,550,000). Акцияның номиналды құны болмайды.

Жай акциялардың жарияланған кезде оның иелері дивидендтер алуға құқылы, сондай-ақ Компания акционерлерінің жылдық және жалпы жиналыстарында акцияға бір дауыс беру құқығына ие

(б) Дивидендтер

Қазақстан Республикасының заңнамасына сәйкес Компания акционерлерінің компания резервтерін бөлу құқығы ҚЕХС-қа сәйкес дайындалған компанияның жеке қаржылық есептілігінде көрсетілген бөлінбеген пайданың шамасымен немесе жинақталған залал жағдайында, егер таза кірісті бөлу компанияның төлем қабілетсіздігіне немесе дәрменсіздігіне әкеп соқпаса немесе егер компанияның меншікті капиталының мөлшері бөлу нәтижесінде теріс болса, ағымдағы жылғы таза пайданың сомасымен шектеледі. Қазақстан Республикасы заңнамасының талаптарына сәйкес есепті күнгі жағдай бойынша бөлуге қолжетімді қаражаттың жалпы көлемі 53,871,387 мың теңгені құрады (2019 жылғы 31 желтоқсан: 52,434,380 мың теңге).

2020 жылы Топ 2019 қаржы жылы үшін 1,095,395 мың теңге сомасында дивидендтер жариялады және бөлді, бұнда бір жай акция 20.5 теңгені құрады (2019 жыл: 1,102,490 мың теңге, бұнда бір жай акция 20.6 теңгені құрады).

17 Қаржы құралдарының тәуекелдерін басқару

Тәуекелдерді басқару Компания қызметінің негізінде жатыр және Компанияның операциялық қызметінің маңызды элементі болып табылады. Нарықтық тәуекел, кредиттік тәуекел және өтімділік тәуекелі Компания өз қызметін жүзеге асыру процесінде кездесетін негізгі тәуекелдер болып табылады.

(а) Тәуекелдерді басқару саясаты мен рәсімдері

Компанияның тәуекелдерді басқару жөніндегі саясаты Компания ұшырайтын тәуекелдерді айқындауға, талдауға және басқаруға, тиісті тәуекелдер лимиттерін және тиісті бақылауларды белгілеуге, сондай-ақ тәуекелдер деңгейін және олардың белгіленген лимиттерге сәйкестігін тұрақты бағалауға бағытталған. Тәуекелдерді басқару жөніндегі саясат пен рәсімдер нарықтық жағдайдың, ұсынылатын банктік өнімдер мен қызметтердің және пайда болатын үздік тәжірибенің өзгеруін көрсету мақсатында тұрақты негізде қайта каралады

Директорлар кеңесі тәуекелдерді басқару жөніндегі бақылау жүйесінің тиісті жұмыс істеуіне, негізгі тәуекелдерді басқаруға және тәуекелдерді басқару жөніндегі саясаттар мен рәсімдерді мақұлдауға, сондай-ақ ірі мәмілелерді мақұлдауға жауапты болады. Басқарма мониторинг жүргізуге және тәуекелдерді төмендету жөніндегі шараларды енгізуге жауапты болады, сондай-ақ Компанияның белгіленген тәуекелдер шегінде қызметті жүзеге асыруын қадағалайды. Тәуекелдер қызметі басшысының міндетіне тәуекелдерді жалпы басқару және қолданыстағы заңнама талаптарының сақталуын бақылауды жүзеге асыру, сондай-ақ қаржылық және қаржылық емес тәуекелдер бойынша есептерді анықтау, бағалау, басқару және жасау бойынша жалпы қағидаттар мен әдістердің қолданылуын бақылауды жүзеге асыру кіреді. Ол тікелей Басқарма төрағасына және қосымша Директорлар кеңесіне есеп береді.

Сыртқы және ішкі тәуекел факторлары ұйым ішінде анықталады және басқарылады.

(б) Нарықтық тәуекел

Нарықтық тәуекел – бұл нарықтық бағалардың өзгеруі салдарынан қаржы құралы бойынша ақша қаражатының болашақ ағынының немесе әділ құнының өзгеру тәуекелі. Нарықтық тәуекел валюталық тәуекелден, сыйақы ставкаларының өзгеру тәуекелінен, сондай-ақ басқа да баға тәуекелдерінен тұрады. Нарықтық тәуекел нарықтағы жалпы және ерекше өзгерістердің және нарықтық бағалар мен валюталардың айырбас бағамдарының құбылмалылық деңгейінің өзгеруіне әсер ететін қаржы құралдарына қатысты ашық позициялар бойынша туындайды.

Нарықтық тәуекелді басқарудың міндеті нарықтық тәуекелге бейімділік қолайлы параметрлер шегінен шықпауы үшін, бұл ретте қабылданған тәуекел үшін алынатын кірістілікті оңтайландыруды қамтамасыз ете отырып, басқару және бақылау болып табылады.

(і) Пайыздық мөлшерлемелердің өзгеру тәуекелі

Нарықтық тәуекел - бұл нарықтық бағалардың өзгеруі салдарынан қаржы құралы бойынша ақша қаражатының әділ құнының немесе алдағы ақша ағындарының өзгеру тәуекелі. Компания басым нарықтық пайыздық мөлшерлемелердің қаржылық жағдайына және ақша қаражатының ағынына ауытқуының ықпалына ұшыраған. Мұндай ауытқулар пайыздық маржаның деңгейін арттыруы мүмкін, алайда оны төмендетуі немесе сыйақы ставкасы күтпеген жағдайда шығындардың туындауына әкелуі мүмкін.

Келесі кестеде 2020 жылғы 31 желтоқсандағы және 2019 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша пайыздық активтер мен міндеттемелер бойынша орташа тиімді пайыздық мөлшерлемелер көрсетілген.

Орташа тиімді пайыздық мөлшерлемелер

Осы сыйақы мөлшерлемелері тиісті активтер мен міндеттемелерді өтеуге жуық кірістілікті көрсетеді.

	2020 жыл		2019 жыл	
	Сыйақының орташа тиімді мөлшерлемесі, %		Сыйақының орташа тиімді мөлшерлемесі, %	
	Тенге	АҚШ доллары	Тенге	АҚШ доллары
Пайыздық активтер				
Ақша қаражаты және оның баламалары	7.0	0.2	7.3	1.0
Кредиттік ұйымдардан алынатын сомалар	8.5	2.51	-	1.7
Инвестициялық қаржы активтері	18.0	7.3	18.0	5.8

Пайыздық мөлшерлемелердің өзгеруі салдарынан болған инвестициялық қаржы активтерінің әділ құнының өзгерістеріне таза пайданың немесе шығынның және капиталдың сезімталдығын талдау (2020 жылғы 31 желтоқсандағы және 2019 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша қолданыстағы позициялар және пайыздық мөлшерлемелерді ұлғайту немесе азайту жағына кірістілік қисықтарын 100 базистік пунктке параллель жылжытудың оңайлатылған сценарийі негізінде жасалған) былайша ұсынылуы мүмкін.

	2020 жыл		2019 жыл	
	Пайда немесе шығын мың теңге	Меншікті капитал мың теңге	Пайда немесе шығын мың теңге	Меншікті капитал мың теңге
Мөлшерлемелерді азайту жағына 100 базистік пунктке параллель жылжыту	-	137,383	-	438,735
Мөлшерлемелерді ұлғайту жағына 100 базистік пунктке параллель жылжыту	-	(133,896)	-	(521,410)

(ii) Валюталық тәуекел

Компанияда активтер мен бірнеше шетел валютасында көрсетілген міндеттемелер бар. Нарықтық тәуекел - бұл нарықтық бағалардың өзгеруі салдарынан қаржы құралы бойынша ақша қаражатының әділ құнының немесе болашақ ағынының өзгеру тәуекелі.

2020 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша қаржы активтері мен міндеттемелерінің валюта бөлігіндегі құрылымы былайша ұсынылуы мүмкін:

	АҚШ доллары мың теңге	Теңге мың теңге	Барлығы мың теңге
АКТИВТЕР			
Ақша қаражаты және оның баламалары	10,635,360	19,319	10,654,679
Кредиттік институттардан алынатын сомалар	19,008,167	508,108	19,516,275
Инвестициялық қаржы активтері	2,183,439	1,978,614	4,162,053
Басқа қаржы активтері	-	18,759	18,759
Барлық қаржы активтері	31,826,966	2,524,800	34,351,766
МІНДЕТТЕМЕЛЕР			
Туынды қаржы құралдары	-	(482,034)	(482,034)
Басқа да қаржылық міндеттемелер	-	(62,655)	(62,655)
Қаржы активтерінің жиыны	-	(544,689)	(544,689)
Таза позиция	31,826,966	1,980,111	33,807,077
Туынды қаржы құралдары	(21,045,500)	9,382,500	(11,663,000)
Туынды қаржы құралдарын шегергендегі таза позиция	10,781,466	11,362,611	22,144,077

2019 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша қаржы активтері мен міндеттемелерінің валюта бөлігіндегі құрылымы былайша ұсынылуы мүмкін:

	АҚШ		
	доллары	Тенге	Барлығы
	мың теңге	мың теңге	мың теңге
АКТИВТЕР			
Ақша қаражаты және оның баламалары	56,351	136,645	192,996
Кредиттік институттардан алынатын сомалар	9,374,336	-	9,374,336
Инвестициялық қаржы активтері	27,136,102	1,572,997	28,709,099
Басқа қаржы активтері	-	33,901	33,901
Барлық қаржы активтері	36,566,789	1,743,543	38,310,332
МІНДЕТТЕМЕЛЕР			
Туынды қаржы құралдары	-	(551,284)	(551,284)
Басқа да қаржылық міндеттемелер	-	(40,409)	(40,409)
Қаржы активтерінің жиыны	-	(591,693)	(591,693)
Таза позиция	36,566,789	1,151,850	37,718,639
Туынды қаржы құралдары	(19,129,500)	9,382,500	(9,747,000)
Туынды қаржы құралдарын шегергендегі таза позиция	17,437,289	10,534,350	27,971,639

Келесі кестеде көрсетілгендей теңгенің төмендеуі келесі валюталарға қатысты 2020 жылдың 31 желтоқсаны мен 2019 жылдың 31 желтоқсанындағы жағдай бойынша меншікті капитал мен пайданың немесе шығынның өсуіне себепші болар еді. Бұл талдау салық сомасы шегеріле отырып берілген және Топ есепті кезеңнің соңындағы жағдай бойынша негізді болуы мүмкін деп қараған валюталардың айырбастау бағамдарының ауытқуларына негізделген. Талдау жүргізу кезінде барлық қалған айнымалылар, оның ішінде сыйақы мөлшерлемелері өзгеріссіз қалады деп болжалды.

	2020 ж.	2019 ж.
	мың теңге	мың теңге
Теңгеге қатысты АҚШ доллары бағамының 20%-ға өсуі	1,725,035	2,789,966

Бұрын аударылған валюталарға қатысты теңге бағамының өсуі 2020 және 2019 жылдың 31 желтоқсанындағы жағдай бойынша егер барлық басқа айнымалылар өзгеріссіз қалса, кері әсер етуі мүмкін.

(в) Басқа да баға тәуекелдері

Өзге де баға тәуекелдері-осындай өзгерістердің осы нақты құралға немесе оның эмитентіне тән факторлардан немесе нарықта айналыстағы барлық ұқсас қаржы құралдарына әсер ететін факторлардан туындағанына қарамастан, нарықтық бағалардың өзгеруі нәтижесінде (сыйақы мөлшерлемесінің немесе валюталық тәуекел мөлшерлемесінің өзгеруі тәуекелінің әсер етуі нәтижесінде туындаған өзгерістерден басқа) қаржы құралы бойынша әділ құнның немесе ақша қаражатының болашақ ағындарының ауытқу тәуекелдері.

Компанияда басқа да баға тәуекелдері пайда немесе шығын арқылы әділ құн бойынша бағаланатын компанияның еншілес ұйымдарға инвестицияларына байланысты туындайды. Компания еншілес ұйымдарға инвестициялар салу арқылы ұзақ мерзімді перспективада олардың өсуінен пайда алу үшін инвестициялық қорлардың акцияларын қоса алғанда, үлестік қаржы активтеріне инвестиция салады. Барлық инвестициялар капиталды жоғалту қаупін тудырады. Тікелей инвестициялардың барлық қорлары және оларға тиісті инвестициялар көрсетілген инвестициялар салынатын экономика салаларына тән тәуекелдерге ұшырайды. Сонымен қатар, бұл инвестициялар үшін белгіленген нарықтар жоқ, сондықтан олар өтімді емес болып саналады.

Компания негізінен баға тәуекелдерін төмендету мәселелерінде тікелей инвестициялар қорларының басшылығына сүйенеді. Тікелей инвестициялар қорларының басшылығы инвестициялау туралы шешім қабылдағанға дейін шаруашылық және операциялық мәмілелерді мұқият іріктеу және талдау арқылы көрсетілген тәуекелдерді төмендетеді және тиісті компаниялардың басшылығымен үнемі байланыста болады. Топ тоқсанына бір рет тікелей инвестициялар қорлары басшылығы қызметінің нәтижелері туралы есеп алады. 2020 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша тікелей инвестициялар қорлары басшылығының 2020 жылғы 3-тоқсандағы қызметінің нәтижелері туралы берілген есептерге компанияның қолжетімділігі бар.

Компанияға түсетін пайда мен шығынына, сондай-ақ капиталына оның акционерлік капиталдың жеке қорларына салынған қаржы инвестицияларының әділ құнындағы өзгерістер әсер етеді. Мысалы, қорлардағы акция бағаларының 10% - ға өсуі 2020 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл үшін пайданы немесе шығынды және капиталды 11,562,908 мың теңгеге ұлғайтты (2019 жылы: 10,796,610 мың теңге). Көрсетілген бағалардың 10% төмендеуі шамасы бойынша тең, бірақ белгісі бойынша кері әсер етуі мүмкін.

(г) Кредиттік тәуекел

Кредиттік тәуекел – қарыз алушының немесе Компанияның контрагентінің міндеттемелерін орындамауы нәтижесінде туындайтын қаржылық шығындар тәуекелі. Компания кредиттік тәуекелді (танылған қаржылық активтер және танылмаған шарттық міндеттемелер бойынша) кредиттік тәуекелді шоғырландыру лимиттерін белгілеу және сақтау жөніндегі талаптарды қамтитын бекітілген саясаттар мен рәсімдерді қолдану, сондай-ақ кредиттік тәуекелдің белсенді мониторингілеу функциясын атқаратын Инвестициялық комитет құру арқылы басқарады. Инвестициялық саясатты Басқарма қарайды және бекітеді.

Кредиттік тәуекелге ұшыраудың ең жоғары деңгейі, әдетте, қаржылық жағдай туралы есепте қаржылық активтердің теңгерімдік құнында және танылмаған шарттық міндеттемелер сомасында көрсетіледі. Активтер мен міндеттемелерді өзара есепке алу мүмкіндігі әлеуетті кредиттік тәуекелді төмендету үшін елеулі мәнге ие емес.

Есепті күнгі жағдай бойынша қаржы активтеріне қатысты кредиттік тәуекелдің ең жоғары деңгейі былайша ұсынылуы мүмкін:

	2020 ж. мың теңге	2019 ж. мың теңге
АКТИВТЕР		
Ақша қаражаты және оның баламалары	10,654,679	192,996
Кредиттік институттардан алынатын сомалар	19,516,275	9,374,336
Инвестициялық қаржы активтері	4,162,053	28,709,099
Басқа қаржы активтері	18,759	33,901
Тәуекелдің ең жоғары деңгейінің жиыны	34,351,766	38,310,332

(д) Өтімділік тәуекелі

Өтімділік тәуекелі - бұл Компанияда ақша қаражатын немесе басқа да қаржы активтерін беру арқылы есеп айырысу жүзеге асырылатын қаржылық міндеттемелерді орындау бойынша қиындықтар туындауының тәуекелі. Өтімділік тәуекелі активтер мен міндеттемелерді өтеу мерзімдері бойынша сәйкес келмеген кезде туындайды. Активтер мен міндеттемелердің өтеу мерзімдері мен сыйақы мөлшерлемелері бойынша сәйкес келуі және/немесе бақыланатын сәйкес келмеуі өтімділік тәуекелін басқарудағы негізгі кезең болып табылады. Жүргізілетін операциялардың алуан түрлілігі және олармен байланысты белгісіздік салдарынан активтер мен міндеттемелерді өтеу мерзімдері бойынша толық сәйкестік қаржы институттары үшін әдеттегі практика болып табылмайды. Мұндай сәйкессіздік операциялардың кірістілігін арттыруға мүмкіндік береді, алайда шығындар қаупін арттырады. Компания оларды өтеу мерзімдерінің басталуына қарай барлық міндеттемелерді орындау үшін қажетті ақша қаражатының тұрақты болуын қамтамасыз ету мақсатында өтімділіктің қажетті деңгейін қолдайды.

Өтімділікті басқару жөніндегі саясатты Басқарма қарайды және бекітеді.

Компания міндеттемелермен байланысты және белсенді нарықта баға белгіленбейтін, сондықтан өтімсіз болып саналатын тікелей инвестициялар қорларына инвестиция салады. Компания байланысты міндеттемелерге сәйкес тікелей инвестициялар қорлары міндеттемелерді орындауды талап ете алады, тиісті хабарлау мерзімі орташа есеппен 10 күнді құрайды.

Мұндай талаптардың мөлшері кез келген уақытта қолда бар ақша қаражаты мен олардың баламаларынан асып кетуі мүмкін.

Төмендегі кестеде шарттық дисконтталмаған төлемдер негізінде 2020 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша Топтың қаржылық міндеттемелерін өтеу мерзімдері көрсетілген:

мың теңге	Талап етілгенге дейін және 1 айдан кем	1 жылдан 5 жылға дейін	Түсімдер/ (шығулар) жиыны	Баланстық құны
Туынды емес міндеттемелер				
Басқа да қаржылық міндеттемелер	(62,655)	-	(62,655)	(62,655)
Туынды міндеттемелер				
Өзара есепке алу жолымен орындалатын туынды қаржылық міндеттемелер				
Кету	-	(21,045,500)	(21,045,500)	(12,145,034)
Келу	-	9,382,500	9,382,500	-
Міндеттемелер жиыны	(62,655)	(11,663,000)	(11,725,655)	(12,207,689)
Инвестициялық сипаттағы шартты міндеттемелер	(69,150,685)	-	(69,150,685)	-

Төмендегі кестеде шарттық дисконтталмаған төлемдер негізінде 2019 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша Компанияның қаржылық міндеттемелерін өтеу мерзімдері көрсетілген:

мың теңге	Талап етілгенге дейін және 1 айдан кем	1 жылдан 5 жылға дейін	Түсімдер/ (шығулар) жиыны	Баланстық құны
Туынды емес міндеттемелер				
Басқа да қаржылық міндеттемелер	(40,409)	-	(40,409)	(40,409)
Туынды міндеттемелер				
Өзара есепке алу жолымен орындалатын туынды қаржылық міндеттемелер				
Кету	-	(19,129,500)	(19,129,500)	(10,298,284)
Келу	-	9,382,500	9,382,500	-
Міндеттемелер жиыны	(40,409)	(9,747,000)	(9,787,409)	(10,338,693)
Инвестициялық сипаттағы шартты міндеттемелер	(59,910,628)	-	(59,910,628)	-

Инвестициялық сипаттағы шартты міндеттемелер үшін шартты міндеттеменің максималды сомасы бұл шартты міндеттемені орындау туралы талап туындауы мүмкін ең ерте кезеңге жатқызылады.

Өтеу немесе қалпына келтірудің күтілетін мерзімдері бойынша қаржы активтері мен міндеттемелерді талдау 2020 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша келесідей ұсынылуы мүмкін:

Талап етілгенге дейін және кемінде 1 айға дейін	Талап етілгенге дейін				1 жылдан 5 жылға дейін	5 жылдан астам	Өтеу мерзімі жок	Баланстық құны
	1 айдан 3 айға дейін	3 айдан 6 айға дейін	6 айдан 12 айға дейін	6 айдан 12 айға дейін				
мын тенге								
Туынды емес қаржылық активтер								
Ақша қаражаты және оның баламалары	10,654,679	-	-	-	-	-	-	10,654,679
Кредиттік институттардан алынатын сомалар	-	19,008,167	-	508,108	-	-	-	19,516,275
Пайда немесе шығын арқылы әділ құны бойынша бағаланатын қаржы активтері	-	-	-	-	-	-	10,607	10,607
Инвестициялық қаржы активтері	2,183,439	-	-	-	-	1,978,614	-	4,162,053
Басқа қаржы активтері	-	-	-	-	-	18,759	-	18,759
Активтер жиыны	12,838,118	19,008,167	-	508,108	-	1,997,373	10,607	34,362,373
Туынды емес қаржылық міндеттемелер								
Басқа да қаржылық міндеттемелер	(62,655)	-	-	-	-	-	-	(62,655)
Туынды міндеттемелер								
Өзара есепке алу жолымен орындалатын туынды қаржылық міндеттемелер	-	-	-	-	(12,145,034)	-	-	(12,145,034)
Міндеттемелер жиыны	(62,655)	-	-	-	(12,145,034)	-	-	(12,207,689)
Танылған қаржы активтері мен қаржылық міндеттемелер бойынша өтімділіктің таза алшақтығы	12,775,463	19,008,167	-	508,108	(12,145,034)	1,997,373	10,607	22,154,684
Инвестициялық сипаттағы шартты міндеттемелер	(69,150,685)	-	-	-	-	-	-	(69,150,685)

(е) **Өтімділік тәуекелі, жалғасы**

Өтеу немесе қалпына келтірудің күтілетін мерзімдері бойынша қаржы активтері мен міндеттемелерді талдау 2020 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша келесідей ұсынылуы мүмкін:

	Талап етілгенге дейін және кемінде 1 айға дейін	1 жылдан 5 жылға дейін				Өтеу мерзімі жоқ	Баланстық құны
		1 айдан 3 айға дейін	3 айдан 6 айға дейін	6 айдан 12 айға дейін	5 жылдан астам		
мың тенге							
Туынды емес қаржылық активтер							
Ақша қаражаты және оның баламалары	192,996	-	-	-	-	-	192,996
Кредиттік институттардан алынатын сомалар	-	9,374,336	-	-	-	-	9,374,336
Пайда немесе шығын арқылы өділ құны бойынша бағаланатын қаржы активтері	-	-	-	-	-	15,807	15,807
Инвестициялық қаржы активтері	-	-	7,160,041	-	-	-	28,709,099
Басқа қаржы активтері	-	-	-	-	33,901	-	33,901
Активтер жиыны	192,996	9,374,336	7,160,041	-	13,585,304	15,807	38,326,139
Туынды емес қаржылық міндеттемелер							
Басқа да қаржылық міндеттемелер	(40,409)	-	-	-	-	-	(40,409)
Туынды міндеттемелер							
Өзара есепке алу жолымен орындалатын туынды қаржылық міндеттемелер	-	-	-	(10,298,284)	-	-	(10,298,284)
Міндеттемелер жиыны	(40,409)	-	-	(10,298,284)	-	-	(10,338,693)
Танылған қаржы активтері мен қаржылық міндеттемелер бойынша өтімділіктің таза алшақтығы	152,587	9,374,336	7,160,041	(10,298,284)	13,585,304	15,807	27,987,446
Инвестициялық сипаттағы шартты міндеттемелер	(59,910,628)	-	-	-	-	-	(59,910,628)

18 Капиталды басқару

Компания меншікті капиталға қатысты сыртқы талаптардың объектісі болып табылмайды.

Компания меншікті капиталды жалпы капитал ретінде анықтайды. Компанияның меншікті капиталды басқаруға қатысты мақсаты Компанияның акционерлер үшін табыс алу үшін үздіксіз қызметті жалғастыру, сондай-ақ топтың инвестициялық қызметін қолдау мақсатында меншікті капиталдың тұрақты базасын қамтамасыз ету қабілетін қамтамасыз ету болып табылады.

19 Инвестициялық сипаттағы шартты міндеттемелер

Компания өзінің портфеліне міндеттемелерді Seriktes Kazyna B. V еншілес компаниясы арқылы сатып алады. Топ инвестицияларды менеджерлерге, өнеркәсіптің тиісті секторларына, елдерге және инвестициялау кезеңдеріне бөлу арқылы өзінің инвестициялар портфелін әртараптандырады.

Инвестициялық сипаттағы шартты міндеттемелер бойынша шарттық сомалар төмендегі кестеде берілген:

	2020 ж. мың теңге	2019 ж. мың теңге
Шартқа сәйкес сома		
Kazakhstan Infrastructure Fund	24,170,029	21,969,569
Falah Growth Fund LP	16,725,947	15,203,203
CITIC-Kazyna Investment Fund LP	14,328,920	13,024,403
КҚМ Sustainable Development Fund I	5,824,324	2,145,578
VTB Capital Innovation Fund L.P.	2,628,955	-
Wolfenson Capital Partners LP	1,914,404	1,740,115
Macquarie Renaissance Infrastructure Fund	1,811,147	4,035,871
DBK Equity Fund C. V.	523,364	679,691
Islamic Infrastructure Fund Limited Partnership	470,275	427,461
ADM Kazakhstan Capital Restructuring Fund CV	385,448	350,356
Kazakhstan Growth Fund	274,958	249,926
Aureos Central Asia Fund LLC	92,914	84,455
	69,150,685	59,910,628

Тікелей инвестициялар қорларының құрылтай шарттарына сәйкес менеджер төлем талабын шығарғаннан кейін инвестициялық сипаттағы міндеттеме сомасы төленбеген жағдайда, Компанияға санкциялар, оның ішінде сыйақы төлеуді кейінге қалдыру, пайданы бөлуді тоқтата тұру, қорларды корпоративтік басқаруға қатысу құқығынан уақытша бас тарту және топтың үлесін бірлескен инвесторлар мен үшінші тұлғаларға мәжбүрлеп сату қолданылуы мүмкін. 2020 жылғы 31 желтоқсандағы және 2019 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша Компанияның инвестициялық сипаттағы мерзімі өткен міндеттемелері болған жоқ.

20 Жалдау

Компания жалға алушы ретінде қызмет ететін жалдау шарттары

Компания жылжымайтын мүлік объектісін бір жылға дейінгі мерзімге жалға алады. Бұл жалдау қысқа мерзімді жалдау болып табылады, осылайша Компания осы жалдау шарттарына қатысты пайдалану құқығы және жалдау бойынша міндеттемелер нысанындағы активтерді танымау туралы шешім қабылдады.

2020 жыл ішінде Топ жалпы және әкімшілік шығыстар құрамында 78,224 мың теңге (2019 жыл ішінде: 78,246 мың теңге) мөлшерінде операциялық жалдау шарты бойынша шығысты таныды.

21 Шартты міндеттемелер

(а) Сақтандыру

Қазақстан Республикасындағы сақтандыру қызметтерінің нарығы даму сатысында, сондықтан басқа елдерде қолданылатын сақтандыру қорғанысының көптеген нысандары әзірше Қазақстанда қолжетімсіз. Компанияның апаттар немесе Компания қызметі нәтижесінде жылжымайтын мүлік объектілеріне немесе қоршаған ортаға келтірілген залалға байланысты өндірістік құрылыстарына, өндірістің тоқтауынан туындаған залалға немесе үшінші тараптар алдында туындаған міндеттемелерге қатысты толық сақтандыру қорғауы жоқ. Компанияның барабар сақтандыру жабындысы болмаған сәтке дейін белгілі бір активтердің жоғалуы немесе зақымдануы Компанияның қызметі мен қаржылық жағдайына елеулі теріс әсер етуі мүмкін тәуекел бар.

(б) Қазақстандағы шартты салық міндеттемелері

Қазақстанның салық жүйесі, салыстырмалы түрде жаңа бола отырып, заңнамалық нормалардың, ресми түсіндірулер мен сот шешімдерінің жиі өзгеруімен сипатталады, бұл ХҚЕС-ке сәйкес кірістерді, шығыстарды және қаржылық есептіліктің басқа да баптарын есепке алу тәртібіне қатысты пікірлерді қоса алғанда, оларды әртүрлі салық органдарының бір мәнді түсіндіруіне жол береді. Салықтарды есептеудің дұрыстығына қатысты тексерулер мен тергеумен ірі айыппұлдар салуға және пайыздарды алуға құқығы бар әртүрлі деңгейдегі реттеуші органдар айналысады. Есепті кезеңде салықтарды есептеудің дұрыстығы келесі күнтізбелік бес жыл ішінде тексерілуі мүмкін, алайда белгілі бір жағдайларда бұл мерзім ұзартылуы мүмкін.

Бұл жағдайлар Қазақстан Республикасындағы салықтық тәуекелдер басқа елдерге қарағанда әлдеқайда жоғары болуына әкелуі мүмкін. Компания басшылығы қолданыстағы салық заңнамасын, нормативтік талаптарды және сот шешімдерін түсінуіне сүйене отырып, салық міндеттемелері толық көлемде көрсетілген деп санайды. Соған қарамастан, тиісті органдардың осы ережелерді түсіндіруі өзгеше болуы мүмкін және егер олар өз позицияларының заңдылығын дәлелдей алса, бұл осы жеке қаржылық есептілікке айтарлықтай әсер етуі мүмкін.

22 Байланысты тараптармен операциялар

(а) Бақылау қатынастары

Компанияның негізгі кәсіпорны «Бәйтерек» ҰБХ АҚ болып табылады. Компанияны түпкілікті бақылайтын тарап Қазақстан Республикасының Үкіметі болып табылады.

(б) Директорлар кеңесі және Басқарма мүшелерімен операциялар

2020 және 2019 жылдары 31 желтоқсанда аяқталған жылдар үшін «Қызметкерлердің сыйақылары» бабына енгізілген сыйақылардың жалпы мөлшері былайша ұсынылуы мүмкін:

	2020 ж. мың теңге	2019 ж. мың теңге
Қызметкерлерге қысқа мерзімді сыйақы	142,227	131,953

Көрсетілген сомаларға Директорлар кеңесі мен Басқарма мүшелеріне ақшалай және ақшалай емес сыйақылар кіреді.

(в) Басқа да байланысты тараптармен операциялар

Басқа да байланысты тараптар үкімет бақылайтын компанияларды, ұлттық компанияларды және ұлттық компаниялардың еншілес кәсіпорындарын қамтиды. 2020 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша шоттар бойынша қалдықтар және орташа тиімді сыйақы мөлшерлемелері, сондай-ақ 2020 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл үшін басқа да байланысты тараптармен операциялар бойынша тиісті пайда немесе шығын:

	Қазақстан Республикасының					
	Еншілес ұйымдар			Бас компанияның басқа еншілес кәсіпорындары		
	мың теңге	Сыйақының номиналды орташа мөлшерлемесі	мың теңге	Сыйақының номиналды орташа мөлшерлемесі	мың теңге	Сыйақының номиналды орташа мөлшерлемесі
2020 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша қаржылық жағдай туралы жеке есеп						
Активтер						
Пайда немесе шығын арқылы әділ құны бойынша бағаланатын еншілес ұйымдарға салынатын инвестициялар	115,787,668	-	-	-	-	115,787,668
Кейінге қалдырылған салық активі	-	-	-	-	2,348,696	2,348,696
Ағымдағы салық активі	-	-	-	-	1,107,538	1,107,538
Міндеттемелер						
Туынды қаржы құралдары	-	-	(12,145,034)	-	-	(12,145,034)
Басқа да міндеттемелер	-	-	(130,683)	-	-	(130,683)
Пайда немесе шығын және басқа жиынтық кіріс туралы жеке есеп						
Пайыздық кірістер	-	-	13,825	-	195,874	209,699
Еншілес ұйымдарға салынған пайда немесе шығын арқылы әділ құн бойынша бағаланатын инвестицияларды қайта бағалаудан болған таза шығын	(536,540)	-	-	-	-	(536,540)
Өзгерістері басқа жиынтық кіріс арқылы кезең ішінде пайданын немесе залалдың құрамында көрсетілген әділ құн бойынша бағаланатын активтермен операциялардан түсетін таза кіріс	-	-	346,941	-	(202,894)	144,047
Қаржы туынды құралдарымен жасалған операциялардан болатын таза шығыс	-	-	(1,030,473)	-	-	(1,030,473)
Пайда немесе шығын арқылы әділ құны бойынша бағаланатын еншілес ұйымдарға инвестициялардан түсетін дивидендтік кірістер	2,682,849	-	-	-	-	2,682,849
Шетел валютасымен операциялардан таза пайда(шығын)	-	-	(83,669)	-	1,196,105	1,112,436
Жалпы және әкімшілік шығыстар	-	-	(114,319)	-	-	(114,319)
Табыс салығы бойынша шығыстар	-	-	-	-	(1,094,379)	(1,094,379)

Басқа да байланысты тараптар үкімет бақылайтын компанияларды және ұлттық компаниялардың еншілес кәсіпорындарын қамтиды. 2019 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша шоттар бойынша қалдықтар және орташа тиімді сыйақы мөлшерлемелері, сондай-ақ 2019 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл үшін басқа да байланысты тараптармен операциялар бойынша тиісті пайда немесе шығын келесіні құрады.

	Қазақстан Республикасының											
	Еншілес ұйымдар					Бас компанияның басқа еншілес кәсіпорындары					Үкіметі бақылайтын кәсіпорындар	Жиыны
	мың тенге	Сыйақының номиналды орташа мөлшерлемесі	мың тенге	Сыйақының номиналды орташа мөлшерлемесі	мың тенге	Сыйақының номиналды орташа мөлшерлемесі	мың тенге	Сыйақының номиналды орташа мөлшерлемесі	мың тенге	Сыйақының номиналды орташа мөлшерлемесі	мың тенге	
2019 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша қаржылық жағдай туралы жеке есеп												
Активтер												
Пайда немесе шығын арқылы әділ құны бойынша бағаланатын еншілес ұйымдарға салынатын инвестициялар	108,107,693	-	6,821,528	-	-	13,473,537	-	-	-	108,107,693		
Инвестициялық қаржы активтері	-	-	-	6.5	-	1,967,201	4.6	-	-	20,295,065		
Кейінге қалдырылған салық активі	-	-	-	-	-	1,583,744	-	-	-	1,967,201		
Ағымдағы салық активі	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1,583,744		
Міндеттемелер												
Туынды қаржы құралдары	-	-	(10,298,284)	-	-	-	-	-	-	(10,298,284)		
Басқа да міндеттемелер	-	-	(6,515)	-	-	-	-	-	-	(6,515)		
Пайда немесе шығын және басқа жиынтық кіріс туралы жеке есеп												
Пайыздық кірістер	-	-	426,786	-	-	145,800	-	-	-	572,586		
Еншілес ұйымдарға салынған пайда немесе шығын арқылы әділ құн бойынша бағаланатын инвестицияларды қайта бағалаудан болған таза шығын	(180,841)	-	-	-	-	-	-	-	-	(180,841)		
Қаржылық туынды құралдарымен операциялардан таза пайда	-	-	387,164	-	-	-	-	-	-	387,164		
Пайда немесе шығын арқылы әділ құны бойынша бағаланатын еншілес ұйымдарға инвестициялардан түсетін дивидендік кірістер	3,036,634	-	(53,154)	-	-	(399,102)	-	-	-	3,036,634		
Шетел валютасымен операциялардан болған таза шығын	-	-	(78,246)	-	-	-	-	-	-	(452,256)		
Жалпы және әкімшілік шығыстар	-	-	-	-	-	-	-	-	-	(78,246)		
Табыс салығы бойынша шығыстар	-	-	-	-	-	(384,540)	-	-	-	(384,540)		

Байланысты тараптармен операциялар бойынша қалдықтардың көпшілігі пайда немесе шығын арқылы әділ құны бойынша бағаланатын еншілес ұйымдарға инвестицияларды қоспағанда, бір жыл ішінде өтелуі тиіс. Байланысты тараптармен операциялардан қалған қалдықтар бойынша қамтамасыз ету жоқ.

Үкіметке байланысты кәсіпорындармен операциялар

Компания Қазақстан Республикасы Үкіметінің бақылауында тұрған бірқатар кәсіпорындармен жұмыс істейді. Компания Қазақстан Республикасының Үкіметімен байланысты кәсіпорындармен операциялар бойынша оңайлатылған ашуды ұсынуға мүмкіндік беретін 24 ХҚЕС (IAS) «Байланысты тараптар» беретін босатуларды қолданады.

23 Әділ құн

Әділ құнды бағалау активті сату кезінде алынатын немесе бағалау күніне нарық қатысушылары арасында ұйымдастырылған нарықта жүзеге асырылатын операция шарттарында міндеттемені беру кезінде төленген бағаны айқындауға бағытталған. Дегенмен, бар белгісіздік пен бағалаудың субъективтілігі себебі бойынша әділ құн активтерді дереу сату немесе міндеттемелерді орындау жасалуы мүмкін құн ретінде қаралмауы тиіс.

Белсенді нарықтарда бағаланатын қаржы активтері мен міндеттемелердің әділ құны нарықтық бағамдарға немесе дилерлер бағасының бағамдарына негізделген. Компания бағалаудың өзге әдістерін пайдалана отырып, Компанияның барлық басқа қаржы құралдарының әділ құнын айқындайды. Бағалау әдістерінің мақсаты активті сату немесе бағалау күні нарыққа қатысушылар арасында міндеттемелерді беру бойынша ұйымдастырылған нарықта жүзеге асырылатын операция жүргізілетін бағаны көрсететін әділ құнды бағалау тәсіліне қол жеткізу болып табылады.

Компания жалпыға қолжетімді нарықтық деректерді ғана пайдаланатын және басшылықтың пайымдарын немесе бағаларын талап етпейтін пайыздық және валюталық своптар сияқты стандартты және неғұрлым қарапайым қаржы құралдарының әділ құнын айқындау үшін кеңінен танылған бағалау модельдерін пайдаланады. Модельдерге арналған бақыланатын баға белгілеулер мен бастапқы деректер әдетте нарықта айналыстағы борыштық және үлестік бағалы қағаздар, биржада айналыстағы туынды құралдар, сондай-ақ пайыздық своптар сияқты қарапайым биржадан тыс туынды қаржы құралдары үшін қолжетімді.

Еншілес ұйымдарға инвестициялардың әділ құны таза активтердің түзетілген құны әдісімен айқындалған. Еншілес ұйымдардың активтері негізінен тікелей инвестициялар қорларының акцияларын қоса алғанда, пайда немесе шығын арқылы әділ құны бойынша бағаланатын қаржы құралдарына инвестициялармен ұсынылған.

Тікелей инвестициялар қорларындағы үлестерді қоса алғанда, осы инвестициялардың әділ құнын бағалау үшін Компания және оның еншілес ұйымдары жылдық аудиттелген қаржылық есептілікті және бағалаудың меншікті модельдерін пайдаланатын негізгі инвестициялық қорлар басшылығының тоқсандық есептерін пайдаланады. 2020 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша инвестициялардың әділ құнын айқындау үшін Компания тәуелсіз бағалауды іске асырады. Осы модельдерде пайдаланылатын кейбір немесе барлық маңызды деректер жалпыға қолжетімді нарықтық деректер болып табылмайды және нарықтық баға белгілеуден немесе мөлшерлемелерден не пайымдаулар негізінде қалыптасқан бағалаулар болып табылады. Бағалануы қадағаланбайтын нарықтық деректерді пайдалануға негізделген құралдардың мысалы белсенді нарық жоқ кейбір кредиттер мен бағалы қағаздар болуы мүмкін.

(а) Есептік жіктеулер және әділ құн

Бұдан әрі кесте 2020 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша қаржы активтері мен міндеттемелерінің баланстық және әділ құнын көрсетеді:

	Әділ құн бойынша бағаланатын қаржылық құралдар, ондағы өзгерістері кезең ішіндегі пайданың немесе шығынның құрамында көрсетіледі	Амортизация-ланған құны бойынша ескерілетін активтері	Әділ құн бойынша бағаланатын қаржы активтері, өзгерістері басқа жиынтық кіріс құрамында көрсетіледі	Амортизация-ланған құны бойынша ескерілетін қаржылық міндеттемелер	Баланстық құн жиыны	Әділ құн
мың теңге						
2020 жылғы 31 желтоқсан						
Әділ құны бойынша бағаланатын қаржы активтері						
Борыштық бағалы қағаздар	-	-	2,183,439	-	2,183,439	2,183,439
Үлестік бағалы қағаздар	10,607	-	-	-	10,607	10,607
	10,607	-	2,183,439	-	2,194,046	2,194,046
Әділ құны бойынша бағаланбайтын қаржы активтері						
Ақша қаражаты және оның баламалары	-	10,654,679	-	-	10,654,679	10,654,679
Кредиттік институттардың қарызы	-	19,516,275	-	-	19,516,275	19,516,275
Борыштық бағалы қағаздар	-	1,978,614	-	-	1,978,614	2,580,122
Басқа қаржы активтері	-	18,759	-	-	18,759	18,759
	-	32,168,327	-	-	32,168,327	32,769,835
Әділ құн бойынша бағаланатын қаржылық міндеттемелер						
Валюталық-пайыздық своп	12,145,034	-	-	-	12,145,034	12,145,034
	12,145,034	-	-	-	12,145,034	12,145,034
Әділ құны бойынша бағаланбайтын қаржылық міндеттемелер						
Басқа да міндеттемелер	-	-	-	62,655	62,655	62,655
	-	-	-	62,655	62,655	62,655

Бұдан әрі келесі кесте 2019 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша қаржы активтері мен міндеттемелерінің баланстық және әділ құнын көрсетеді:

	Әділ құн бойынша бағаланатын қаржылық құралдар, ондағы өзгерістері кезең ішіндегі пайданың немесе шығынның құрамында көрсетіледі	Амортизация-ланған құны бойынша ескерілетін қаржы активтері	Әділ құн бойынша бағаланатын қаржы активтері, өзгерістері басқа жиынтық кіріс құрамында көрсетіледі	Амортизация-ланған құны бойынша ескерілетін қаржылық міндеттемелер	Баланстық құн жиыны	Әділ құн
мын теңге						
Әділ құны бойынша бағаланатын қаржы активтері						
Борыштық бағалы қағаздар	-	-	27,136,102	-	27,136,102	27,136,102
Үлестік бағалы қағаздар	15,807	-	-	-	15,807	15,807
	15,807	-	27,136,102	-	27,151,909	27,151,909
Әділ құны бойынша бағаланбайтын қаржы активтері						
Ақша қаражаты және оның баламалары	-	192,996	-	-	192,996	192,996
Кредиттік институттардың қарызы	-	9,374,336	-	-	9,374,336	9,374,336
Борыштық бағалы қағаздар	-	1,572,997	-	-	1,572,997	2,227,978
Басқа қаржы активтері	-	33,901	-	-	33,901	33,901
	-	11,174,230	-	-	11,174,230	11,829,211
Әділ құн бойынша бағаланатын қаржылық міндеттемелер						
Валюталық-пайыздық своп	10,298,284	-	-	-	10,298,284	10,298,284
	10,298,284	-	-	-	10,298,284	10,298,284
Әділ құны бойынша бағаланбайтын қаржылық міндеттемелер						
Басқа да міндеттемелер	-	-	-	40,409	40,409	40,409
	-	-	-	40,409	40,409	40,409

(б) Әділ құнды бағалау иерархиясы

Компания әділ құнды көрсетілген бағаларды қалыптастыру кезінде пайдаланылатын деректердің мәнділігін ескеретін әділ құнды бағалаудың келесі сатысын пайдалана отырып бағалайды:

- 1-деңгей: ұқсас қаржы құралдарына қатысты белсенді нарықтағы баға белгіленімі (түзетілмеген).
- 2-деңгей: 1-деңгейге қатысты баға белгілеулерден өзгеше, тікелей (яғни баға белгілеулер) не жанама түрде (яғни баға белгілеулерден алынған деректер) қолжетімді деректер. Осы санат мыналарды пайдалана отырып бағаланатын құралдарды: белсенді нарықтарда ұқсас құралдар үшін нарықтық баға белгілеулерді, белсенді ретінде қарастырылмайтын нарықтардағы ұқсас немесе ұқсас құралдар үшін нарықтық баға белгілеулерді немесе барлық пайдаланылатын деректері байқалатын нарықтық деректерге тікелей немесе жанама негізделетін бағалаудың өзге де әдістерін қамтиды.
- 3-деңгей: қол жетімді емес деректер. Осы санат бақыланатын бастапқы деректерге негізделмеген ақпаратты пайдалана отырып бағаланатын құралдарды қамтиды, мұндай қадағаланбайтын деректер құралды бағалауға елеулі әсер етеді. Осы санат құралдар арасындағы айырманы көрсету үшін елеулі қадағаланбайтын түзетулерді немесе пайымдауларды пайдалану талап етілетін ұқсас құралдар үшін баға белгілеулер негізінде бағаланатын құралдарды қамтиды.

Компанияның әділ құнды айқындауға қатысты ішкі бақылау жүйесі бар. Бұл жүйеге тікелей қаржы директоры алдында есеп беретін және сату мен инвестициялық операциялардың нәтижелерін тәуелсіз растауға, сондай-ақ әділ құнның елеулі бағалауларына жауап беретін сертификатталған бағалаушының тәуелсіз бағалауын тарту жатады. Арнайы бақылауға келесілер жатады:

- қадағаланатын баға белгілеуді растау;
- жаңа модельдер мен модельдегі өзгерістерді шолу және бекіту процесі;
- нарықтық мәмілелермен салыстырғанда ретроспективті деректерге тоқсан сайынғы жіктеу және тестілеу модельдері;
- елеулі бақыланбайтын деректерге шолу, өткен кезеңмен салыстырғанда 3-деңгей құралдарының әділ құнын бағалаудағы түзетулер мен елеулі өзгерістерді бағалау.

Бұдан әрі кестеде әділ құн иерархиясының деңгейлері бөлінісінде 2020 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша әділ құн бойынша көрсетілетін қаржы құралдарына талдау келтірілген. Сомалар қаржылық жағдай туралы шоғырландырылған есепте көрсетілген сомаларға негізделеді:

мың теңге	1 - деңгей	2 - деңгей	3 - деңгей	Барлығы
Пайда немесе шығын арқылы әділ құны бойынша бағаланатын еншілес ұйымдарға салынатын инвестициялар	-	-	115,787,668	115,787,668
Пайда немесе шығын арқылы әділ құны бойынша бағаланатын қаржы активтері	-	-	10,607	10,607
Инвестициялық қаржы активтері	2,183,439	-	-	2,183,439
Туынды міндеттемелер	-	(12,145,034)	-	(12,145,034)
	2,183,439	(12,145,034)	115,798,275	105,836,680

Бұдан әрі кестеде әділ құн иерархиясының деңгейлері бөлінісінде 2019 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша әділ құн бойынша көрсетілетін қаржы құралдарына талдау келтірілген. Сомалар қаржылық жағдай туралы шоғырландырылған есепте көрсетілген сомаларға негізделеді:

мың теңге	1 - деңгей	2 - деңгей	3 - деңгей	Барлығы
Пайда немесе шығын арқылы әділ құны бойынша бағаланатын еншілес ұйымдарға салынатын инвестициялар	-	-	108,107,693	108,107,693
Пайда немесе шығын арқылы әділ құны бойынша бағаланатын қаржы активтері	-	-	15,807	15,807
Инвестициялық қаржы активтері	27,136,102	-	-	27,136,102
Туынды міндеттемелер	-	(10,298,284)	-	(10,298,284)
	27,136,102	(10,298,284)	108,123,500	124,961,318

Келесі кестеде әділ құн иерархиясының 3 деңгейіне жатқызылған әділ құнды бағалауға қатысты 2020 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жылға салыстыру берілген:

мың теңге	Пайда немесе шығын арқылы әділ құны бойынша бағаланатын еншілес ұйымдарға салынатын инвестициялар	Пайда немесе шығын арқылы әділ құны бойынша бағаланатын қаржы активтері
Жыл басындағы қалдық	108,107,693	15,807
Кезең ішіндегі пайданың немесе залалдың құрамында көрсетілетін операциялардан болатын таза шығын	(536,540)	(5,200)
Сатып алу	9,035,906	-
Істен шығу	(819,391)	-
Жыл соңындағы қалдық	115,787,668	10,607

Келесі кестеде 2019 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жылға әділ құн иерархиясының 3-деңгейіне жатқызылған әділ құнды бағалауға қатысты салыстыру берілген:

мың теңге	Пайда немесе шығын арқылы әділ құны бойынша бағаланатын еншілес ұйымдарға салынатын инвестициялар	Пайда немесе шығын арқылы әділ құны бойынша бағаланатын қаржы активтері
Жыл басындағы қалдық	78,382,695	25,123
Кезең ішінде пайданың немесе залалдың құрамында көрсетілетін операциялардан түсетін таза кіріс	(180,841)	(9,316)
Сатып алу	29,997,706	-
Істен шығу	(91,867)	-
Жыл соңындағы қалдық	108,107,693	15,807

Компанияның еншілес ұйымдарға инвестицияларының әділ құны таза активтердің түзетілген құны әдісімен айқындалады. Еншілес ұйымдардың активтері негізінен тікелей инвестициялар қорларының акцияларын қоса алғанда, пайда немесе шығын арқылы әділ құны бойынша бағаланатын қаржы құралдарына инвестициялармен ұсынылған. Бұл қорлар, ең алдымен, жеке акционерлік капиталға өтпелі экономикасы бар елдердің (негізінен Қазақстан мен Ресейде) компанияларының бағасы белгіленбеген жай акцияларын сатып алу арқылы инвестициялайды. 2020 жылғы 31 желтоқсандағы және 2019 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша осы қаржы құралдарының әділ құнын айқындау үшін Компания және оның еншілес ұйымдары тәуелсіз бағалаушы тартты. Бағалаушы пайдаланған тәсіл әрбір қордың меншігіндегі базалық портфельдік инвестициялардың (бизнестің) әділ құнын бағалауды, содан кейін осы бизнестің құнындағы Компанияның үлесін есептеуді көздейді. Тоғыспалы тексеру ретінде бағалаушы сондай-ақ қорлардың әрқайсысының есептілігінде ұсынылған инвестициялардың әділ құнына талдау жүргізеді және бағаланған әділ құн мен қорларды басқару жөніндегі компаниялар ұсынған әділ құн арасындағы елеулі айырмашылықтар үшін негізді бағалайды.

Бағалаушы қарастырылатын бизнестің сипатына, нарықтағы салыстырылатын объектілердің қол жетімділігіне және компанияның өмірлік циклінің сатысына байланысты негізгі портфельдік инвестициялардың құнын бағалау үшін бірқатар бағалау әдістерін қолданады.

Келесі кестеде осы инвестициялардың әділ құнын бағалау әдістері және бағалаушының әділ құнын бағалаудың негізгі жол берулердегі өзгерістерге сезімталдығы берілген.

Келесі кестеде Компания барлық басқа өзгермелі көрсеткіштер өзгеріссіз қалады деген болжамға сүйене отырып, есепті күндегі жағдай бойынша мүмкін деп санайды бақыланбайтын деректердің өзгеруіне сезімталдықты талдаумен қатар, 2020 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша әділ құн иерархиясының 3-деңгейіне жағатын, Компанияның еншілес ұйымдарының активтеріне енгізілген, ең маңызды инвестицияларды бағалау үшін жыл соңындағы жағдай бойынша қолданылған, елеулі бақыланбайтын бастапқы деректер туралы ақпарат ұсынылған.

Компаниялар

қызметін жүзеге

асыратын салалар

	Үлестің әділ құны	Бағалау әдісі	Елеулі бақыланбайтын деректер	Негізделген ауытқу	Бақыланбайтын деректерге әділ құнның сезімталдығын талдау
Энергетика	22,513,090	Кіріс тәсілі	Дисконтталған ақша ағындары	+/- 5%	1,125,655
	471,544	Салыстырмалы тәсіл	Биржалық баға белгіленімдеріне сәйкес	+/- 5%	23,577
	38,281	Кіріс тәсілі	Дисконтталған ақша ағындары	+/- 5%	1,914
	26,411	Кіріс тәсілі	Дисконтталған ақша ағындары	+/- 5%	1,321
Баламалы энергетика	7,853,681	Салыстырмалы тәсіл	ЕВІТДА/ (мультипликатор)	+/- 5%	392,684
	4,142,000	Кіріс тәсілі	Дисконтталған ақша ағындары	+/- 5%	207,100
	124,287	Шығысты тәсіл	Бұрынғы шығыстарға сәйкес	+/- 5%	6,214
Көлік және логистика	4,454,394	Салыстырмалы тәсіл	ЕВІТДА/ (мультипликатор)	+/- 5%	222,720
	3,522,235	Кіріс тәсілі	Дисконтталған ақша ағындары	+/- 5%	176,112
	3,407,435	Кіріс тәсілі	Дисконтталған ақша ағындары	+/- 5%	170,372

Компаниялар қызметін жүзеге асыратын салалар	Үлестің әділ құны	Бағалау әдісі	Елеулі бақыланбайтын деректер	Негізделген ауытқу	Бақыланбайтын деректерге әділ құнның сезімталдығын талдау
Көлік және логистика	1,890,507	Салыстырмалы тәсіл	EBITDA/ (мультипликатор)	+/- 5%	94,525
	1,177,882	Шығысты тәсіл	Бұрынғы шығыстарға сәйкес	+/- 5%	58,894
	735,156	Кіріс тәсілі	Дисконтталған акша ағындары	+1%	(14,032)
	108,513	Шығысты тәсіл	Таза активтердің құнын түзету	+/- 5%	5,426
Жылжымайтын мүлік	3,256,349	Кіріс тәсілі	Дисконттау мөлшерлемесі	+1%	(94,154)
	240,000	Шығысты тәсіл	Бұрынғы шығыстарға сәйкес	+/- 5%	12,000
Өңдеу өнеркәсібі	3,693,653	Кіріс тәсілі	Дисконттау мөлшерлемесі	+1%	(130,696)
	3,359,088	Кіріс тәсілі	Дисконтталған акша ағындары	+/- 5%	167,954
	2,664,825	Кіріс тәсілі	Дисконттау мөлшерлемесі	+1%	(99,408)
	2,635,469	Кіріс тәсілі	Дисконттау мөлшерлемесі	+1%	(55,842)
	2,367,153	Кіріс тәсілі	Дисконтталған акша ағындары	+/- 5%	118,358
	1,241,292	Кіріс тәсілі	Дисконтталған акша ағындары	+/- 5%	62,065
	1,117,303	Кіріс тәсілі	Дисконтталған акша ағындары	+/- 5%	55,865
	196,197	Шығысты тәсіл	Бұрынғы шығыстарға сәйкес	+/- 5%	9,810

Компаниялар қызметін жүзеге асыратын салалар	Үлестің әділ құны	Бағалау әдісі	Елеулі бақыланбайтын деректер	Негізделген ауытқу	Бақыланбайтын деректерге әділ құнның сезімталдығын талдау
Табиғи ресурстар	909,627	Салыстырмалы тәсіл	ЕВПДА/ (мультипликатор)	+/- 5%	45,481
Медициналық диагностика	1,293,428	Салыстырмалы тәсіл	(мультипликатор)	+/- 5%	64,671
	1,077,651	Шығысты тәсіл	Таза активтердің құнын түзету	+/- 5%	53,883
	572,405	Салыстырмалы тәсіл	Биржалық баға белгіленімдеріне сәйкес	+/- 5%	28,620
	163,757	Шығысты тәсіл	Бұрынғы шығыстарға сәйкес	+/- 5%	8,188
Ауыл шаруашылығы	7,172,461	Кіріс тәсілі	Дисконтталған ақша ағындары	+/- 5%	358,623
	3,882,000	Кіріс тәсілі	Дисконтталған ақша ағындары	+/- 5%	194,100
	2,469,526	Шығысты тәсіл	Бұрынғы шығыстарға сәйкес	+/- 5%	123,476
	1,566,615	Кіріс тәсілі	Дисконтталған ақша ағындары	+/- 5%	78,331
	1,080,054	Кіріс тәсілі	Дисконтталған ақша ағындары	+/- 5%	54,003
	1,013,131	Кіріс тәсілі	Дисконттау мөлшерлемесі	+1%	(15,654)
	1,000,000	Кіріс тәсілі	Дисконтталған ақша ағындары	+/- 5%	50,000
	650,569	Шығысты тәсіл	Бұрынғы шығыстарға сәйкес	+/- 5%	32,528
	300,965	Шығысты тәсіл	Бұрынғы шығыстарға сәйкес	+/- 5%	15,048
Электротехникалық өнеркәсіп	527,381	Кіріс тәсілі	Дисконтталған ақша ағындары	+/- 5%	26,369

Компаниялар қызметін жүзеге асыратын салалар	Үлестің әділ құны	Бағалау әдісі	Елеулі бақыланбайтын деректер	Негізделген ауытқу	Бақыланбайтын деректерге әділ құнның сезімталдығын талдау
Қаржылық қызметтер	1,403,642	Салыстырмалы тәсіл	ЕБИТДА/ (мультипликатор)	+/- 5%	70,182
	10,495	Кіріс тәсілі	Дисконтированые денежные потоки	+/- 5%	525
Ойын-сауық индустриясы	1,698,056	Салыстырмалы тәсіл	ЕБИТДА/ (мультипликатор)	+/- 5%	84,903
	695,774	Салыстырмалы тәсіл	ЕБИТДА/ (мультипликатор)	+/- 5%	34,789
Басқалары	17,063,386	-			
Жыны	115,787,668				

Келесі кестеде Компания барлық басқа өзгермелі көрсеткіштер өзгеріссіз қалады деген болжамға сүйене отырып, есепті күндегі жағдай бойынша мүмкін деп санайды бақыланбайтын деректердің өзгеруіне сезімталдықты талдаумен қатар, 2020 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша әділ құн иерархиясының 3-деңгейіне жағатын, Компанияның еншілес ұйымдарының активтеріне енгізілген, ең маңызды инвестицияларды бағалау үшін жыл соңындағы жағдай бойынша қолданылған, елеулі бақыланбайтын бастапқы деректер туралы ақпарат ұсынылған.

Компаниялар

қызметін жүзеге

асыратын салалар

	Әділ құн	Бағалау әдісі	Елеулі бақыланбайтын деректер	Негізделген ауытқу	Бақыланбайтын деректерге әділ құнның сезімталдығын талдау
Энергетика		Қара Шоулз опцияларын бағалау моделі	Құбылмалылық коэффициенті	+/- 5%	1,097,898
		Салыстырмалы тәсіл	ЕВІТДА/(мультипликатор) Дисконтталған акша ағындары	+/- 5%	25,638
		Кіріс тәсілі	Дисконтталған акша ағындары	+/- 5%	3,462
		Кіріс тәсілі	Дисконтталған акша ағындары	+/- 5%	1,151
Баламалы энергетика		Салыстырмалы тәсіл	ЕВІТДА/ (мультипликатор)	+/- 5%	256,769
		Шығысты тәсіл	Бұрынғы шығыстарға сәйкес	+/- 5%	212,100
		Шығысты тәсіл	Бұрынғы шығыстарға сәйкес	+/- 5%	7,050
Көлік және логистика		Кіріс тәсілі	Дисконтталған акша ағындары	+/- 5%	184,648
		Салыстырмалы тәсіл	ЕВІТДА/ (мультипликатор)	+/- 5%	168,808
		Салыстырмалы тәсіл	ЕВІТДА/ (мультипликатор)	+/- 5%	164,622
		Шығысты тәсіл	Бұрынғы шығыстарға сәйкес	+/- 5%	148,188
		Кіріс тәсілі	Дисконтталған акша ағындары	+/- 5%	81,236
		Кіріс тәсілі	Дисконтталған акша ағындары	+/- 5%	39,099
		Кіріс тәсілі	Дисконтталған акша ағындары	+/- 5%	

Компаниялар қызметін жүзеге асыратын салалар	Әділ күн	Бағалау әдісі	Елеулі бақыланбайтын деректер	Негізделген ауытқу	Бақыланбайтын деректерге әділ күннің сезімталдығын талдау
Жылжымайтын мүлік	1,208,257	Шығысты тәсіл	Таза активтердің құнын түзету	+/- 5%	60,413
Өңдеу өнеркәсібі	3,430,003	Шығысты тәсіл	Бұрынғы шығыстарға сәйкес	+/- 5%	171,500
	3,053,274	Кіріс тәсілі	Дисконтталған акша ағындары	+/- 5%	152,664
	2,033,751	Кіріс тәсілі	Дисконтталған акша ағындары	+/- 5%	101,688
	1,530,023	Кіріс тәсілі	Дисконтталған акша ағындары	+/- 5%	76,501
	1,292,320	Кіріс тәсілі	Дисконтталған акша ағындары	+/- 5%	64,616
	1,000,000	Шығысты тәсіл	Бұрынғы шығыстарға сәйкес	+/- 5%	50,000
	570,989	Шығысты тәсіл	Бұрынғы шығыстарға сәйкес	+/- 5%	28,549
	480,681	Кіріс тәсілі	Дисконтталған акша ағындары	+/- 5%	24,034
	9,240	Шығысты тәсіл	Таза активтердің құнын түзету	+/- 5%	462
	Табиғи ресурстар	907,276	Салыстырмалы тәсіл	ЕВПДА/ (мультипликатор)	+/- 5%

Компаниялар қызметін жүзеге асыратын салалар	Әділ құн	Бағалау әдісі	Елеулі бақыланбайтын деректер	Негізделген ауытқу	Бақыланбайтын деректерге әділ құнның сезімталдығын талдау
Медициналық диагностика	1,641,482	Шығысты тәсіл Салыстырмалы тәсіл	Таза активтердің құнын түзету EVIDA/ (мультипликатор)	+/- 5%	82,074
	1,517,983	Салыстырмалы тәсіл	EVIDA/ (мультипликатор)	+/- 5%	75,899
	172,103	Салыстырмалы тәсіл	(мультипликатор)	+/- 5%	8,605
	100,000	Шығысты тәсіл	Бұрынғы шығыстарға сәйкес	+/- 5%	5,000
Ауыл шаруашылығы	7,837,137	Кіріс тәсілі	Дисконтталған ақша ағындары	+/- 5%	391,857
	2,139,191	Шығысты тәсіл	Бұрынғы шығыстарға сәйкес	+/- 5%	106,960
	1,585,000	Кірісті тәсіл	Дисконтталған ақша ағындары	+/- 5%	79,250
	1,332,746	Кірісті тәсіл	Дисконтталған ақша ағындары	+/- 5%	66,637
	1,258,190	Шығысты тәсіл	Бұрынғы шығыстарға сәйкес	+/- 5%	62,910
	1,000,000	Шығысты тәсіл	Бұрынғы шығыстарға сәйкес	+/- 5%	50,000
	593,565	Шығысты тәсіл	Бұрынғы шығыстарға сәйкес	+/- 5%	29,678
	344,162	Шығысты тәсіл	Бұрынғы шығыстарға сәйкес	+/- 5%	17,208
	222,671	Шығысты тәсіл	Бұрынғы шығыстарға сәйкес	+/- 5%	11,134
	Электротехникалық өнеркәсіп				

Компаниялар қызметін жүзеге асыратын салалар	Өдiл күн	Бағалау әдiсi	Елеулі бақыланбайтын деректер	Негізделген ауытқу	Бақыланбайтын деректерге әділ құнның сезімталдығын талдау
Телекоммуникациялық қызметтер	291,105	Кіріс тәсілі	Дисконтталған ақша ағындары	+/- 5%	14,555
	93,577	Кіріс тәсілі	Дисконтталған ақша ағындары	+/- 5%	4,679
Қаржылық қызметтер	1,069,144	Салыстырмалы тәсіл	ЕВІТДА/ (мультипликатор)	+/- 5%	53,457
	166,299	Салыстырмалы тәсіл	ЕВІТДА/ (мультипликатор)	+/- 5%	8,315
	71,277	Салыстырмалы тәсіл	ЕВІТДА/ (мультипликатор)	+/- 5%	3,564
Ойын-сауық индустриясы	3,187,654	Салыстырмалы тәсіл	ЕВІТДА/ (мультипликатор)	+/- 5%	159,383
Басқалары	948,074	Салыстырмалы тәсіл	ЕВІТДА/ (мультипликатор)	+/- 5%	47,404
Жиыны	19,207,156	-	-	-	
	108,107,693				

Келесі кестеде әділ құнды бағалау жатқызылған әділ құн иерархиясының деңгейлері бөлінісінде 2020 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша әділ құн бойынша бағаланбайтын қаржы құралдарына талдау берілген:

мың теңге	2 - деңгей	Әділ құн жиыны	Баланстық құн жиыны
Активтер			
Ақша қаражаты және оның баламалары	10,654,679	10,654,679	10,654,679
Кредиттік институттардан алынатын сомалар	19,516,275	19,516,275	19,516,275
Инвестициялық қаржы активтері	2,580,122	2,580,122	1,978,614
Басқа қаржы активтері	18,759	18,759	18,759
Міндеттемелер			
Басқа да қаржылық міндеттемелер	(62,655)	(62,655)	(62,655)

Келесі кестеде әділ құнды бағалау жатқызылған әділ құн иерархиясының деңгейлері бөлінісінде 2019 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша әділ құн бойынша бағаланатын қаржы құралдарының талдауы ұсынылған:

мың теңге	2 - деңгей	Әділ құн жиыны	Баланстық құн жиыны
Активтер			
Ақша қаражаты және оның баламалары	192,996	192,996	192,996
Кредиттік институттардан алынатын сомалар	9,374,336	9,374,336	9,374,336
Инвестициялық қаржы активтері	2,227,978	2,227,978	1,572,997
Басқа қаржы активтері	33,901	33,901	33,901
Міндеттемелер			
Басқа да қаржылық міндеттемелер	(40,409)	(40,409)	(40,409)